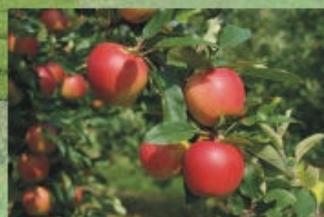

PROGRAM DZIAŁALNOŚCI

Lubelskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego
w Końskowoli
na 2016 rok

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	2
1. Status prawny, zadania, zatrudnienie	2
1.1. Zadania LODR w Końskowoli	3
1.2. Struktura organizacyjna	5
1.3. Zatrudnienie w LODR.....	9
1.4. Metodologia prac nad programem	11
1.5. Priorytety działań LODR w Końskowoli w roku 2016.....	11
II. PRIORYTETY DZIAŁAŃ LODR W KOŃSKOWOLI W ROKU 2016	14
1. Priorytet 1. Poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych w województwie lubelskim	14
1.1. Program 1. Transfer innowacji technologicznych	14
1.2. Program 2. Pomoc rolnikom w zakresie ukierunkowania i zmiany profilu produkcji w aspekcie ekonomicznym	26
2. Priorytet 2. Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich	34
2.1. Program 1. Działania proekologiczne i ochrona środowiska	34
2.2. Program 2. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich	41
3. Priorytet 3. Promowanie nowoczesnych myśli technologicznych i doradztwa	52
3.1. Program 1. Upowszechnianie i wdrażanie wiedzy rolniczej	52
3.2. Program 2. Współpraca z organizacjami okołorolniczymi	59
3.3. Działalność wydawnicza	61
4. Priorytet 4. Zarządzanie Lubelskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego	63
III. DZIAŁALNOŚĆ ODPLATNA	65
IV. PROJEKTY PLANOWANE DO REALIZACJI W 2016 R.....	67
V. ZESTAWIENIE USŁUG DORADCZYCH PLANOWANYCH W LODR W KOŃSKOWOLI W 2016 R.....	69

I. WSTĘP

1. Status prawny, zadania, zatrudnienie

Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Końskowoli od dnia 1 sierpnia 2009 r. jest samorządową wojewódzką jednostką posiadającą osobowość prawną (Dz. U. nr 92 z 2009 r., poz. 753), działającą na podstawie ustawy z dnia 22 października 2004 roku o jednostkach doradztwa rolniczego (z późniejszymi zmianami) Dz. U. z 19.04.2013 r. poz. 474.

Program Działalności LODR w Końskowoli został opracowany z uwzględnieniem Statutu Lubelskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Końskowoli nadanego Uchwałą Nr XXXVIII/724/2015 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 18 czerwca 2015 r. oraz Regulaminu Organizacyjnego LODR w Końskowoli nadanego Uchwałą Nr XXXVIII/725/2015 z dnia 18 czerwca 2015 r.

Program działalności LODR w Końskowoli na 2016 rok wpisuje się w realizację Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2007-2020 (z perspektywą do roku 2030) – UMWL w Lublinie, Lublin 2014 r.

Z danych dotyczących obecnej i przewidywanej sytuacji regionu wynika, że przed województwem lubelskim konkretnym wyzwaniem rozwojowym (jednym z czterech strategicznych celów rozwojowych) dla obszarów wiejskich jest restrukturyzacja rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich. Będzie on realizowany poprzez cele operacyjne:

2.1 Poprawa warunków dla wzrostu konkurencyjności i towarowości gospodarstw.

Zakładane efekty: Zwiększenie opłacalności produkcji rolnej, a tym samym dochodów rolników. Racjonalizacja produkcji rolnej pozwoli na odejście od pracy w rolnictwie oraz zwiększenie roli usług dla rolnictwa tworzących pozarolnicze miejsca pracy. Odejście od modelu produkcji surowców na rzecz produkcji markowych, specjalistycznych produktów pożądaných na rynku spożywczym.

2.2 Rozwój przetwórstwa rolno – spożywczego.

Zakładane efekty: Rozwój przetwórstwa żywności zwiększy dochody ludności oraz lokalne przychody z podatków. Intensyfikacja działań promocyjnych otworzy nowe rynki zbytu (szczególnie na droższe produkty ekologiczne) i zwiększy dochodowość produkcji rolno-spożywczej. Bliska współpraca producentów rolnych z przemysłem rolno-spożywczym. Większe wykorzystanie nowoczesnych technologii, lepsze organizowanie i wyższa specjalizacja rolnictwa.

2.3 Wzmocnienie doradztwa rolniczego oraz promowanie i wspieranie inicjatyw współpracy rolników i mieszkańców wsi.

Zakładane efekty: Podniesienie kwalifikacji producentów rolnych w regionie. Usprawnienie procesu organizacji produkcji, zaopatrzenia i zbytu produktów rolnych. Dotarcie do nowych rynków zbytu. Poprawa efektywności pracy i zwiększenie nowoczesności działań ośrodków doradztwa rolniczego.

2.4 Wspieranie przedsiębiorczości na wsi i tworzenie pozarolniczych miejsc pracy na obszarach wiejskich.

Zakładane efekty: Zwiększenie zatrudnienia poza rolnictwem. Przyspieszenie pożądaných zmian w rolnictwie, w tym ekonomicznych, co uchroni dynamiczne i korzystne procesy przeobrażeń wsi.

2.5 Wyposażenie obszarów wiejskich w infrastrukturę transportową, komunalną, energetyczną.

Zakładane efekty: Racjonalizacja podejmowanych przedsięwzięć. Poprawa warunków życia i gospodarowania na obszarach wiejskich.

1.1. Zadania LODR w Końskowoli

Podstawowym zadaniem doradztwa rolniczego jest udzielanie wszechstronnej pomocy rolnikom oraz mieszkańcom obszarów wiejskich w celu zwiększenia dochodów z gospodarstwa rolnego oraz działania mające na celu poprawę warunków życia rodzin wiejskich.

Zadania te zgodnie z art. 4 ust. 2-5 i art. 5 ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Końskowoli będzie realizował poprzez:

- doradztwo indywidualne i grupowe,
- organizowanie szkoleń, seminariów, konferencji, kursów,
- organizowanie wystaw, pokazów, kolekcji, demonstracji i innych przedsięwzięć upowszechniających wiedzę rolniczą, nowe technologie produkcji i promujących produkty i wyroby przetwórstwa rolno-spożywczego,
- sporządzanie opracowań ekonomicznych, finansowych i technologicznych,
- prowadzenie działalności informacyjnej i wydawniczej.

Celem w/w działań jest:

- poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych w województwie lubelskim,
- popularyzacja nowoczesnych metod i rozwiązań technicznych i technologicznych,
- popularyzacja integrowanych metod ochrony,
- rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych,
- wdrażanie dobrych praktyk rolniczych,
- podnoszenie świadomości ekologicznej,
- podnoszenie świadomości na temat alternatywnych (odnawialnych) źródeł energii,
- rozwijanie przedsiębiorczości na obszarach wiejskich, w tym przetwórstwa na poziomie gospodarstwa i sprzedaży bezpośredniej,
- poprawa standardu i jakości życia mieszkańców wsi, dziedzictwo kulturowe i kulinarne,
- aktywizacja społeczności wiejskiej i popularyzacja idei spółdzielczości na obszarach wiejskich,
- popularyzacja działań z PROW 2014-2020.

LODR w Końskowoli świadczy usługi doradcze w zakresie:

a) nieodpłatnie:

- prowadzenia szkoleń, w tym podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich,
- prowadzenia działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej,

- udzielania pomocy w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z UE, itp.,
- prowadzenia analiz rynku artykułów rolno-spożywczych i środków do produkcji i rozpowszechniania informacji w tym zakresie,
- prowadzenia doświadczalnictwa odmianowego w ramach porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego,
- upowszechniania metod produkcji rolniczej przyjaznych dla środowiska,
- podejmowania działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, funkcjonalnego zarządzania gospodarstwa domowego,
- upowszechniania rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenia promocji wsi jako aktywnego miejsca wypoczynku,
- współdziałania w realizacji zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych,
- prowadzenia analizy przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych oraz upowszechniania tych analiz w pracy doradczej.

b) odpłatnie:

*** w zakresie prowadzenia:**

- ksiąg rachunkowych i dokumentacji niezbędnej w rachunkowości w gospodarstwach rolnych,
- działalności promocyjnej gospodarstw rolnych (agroturystycznych, ekologicznych),
- kursów przygotowujących do uzyskania tytułów kwalifikacyjnych w zawodach przydatnych do prowadzenia działalności rolniczej,
- szkoleń zleconych przez jednostki zewnętrzne,
- szkoleń z zakresu doradztwa i stosowania środków ochrony roślin, integrowanej produkcji,
- oceny sprawności technicznej opryskiwaczy,
- działalności wydawniczej, laboratoryjnej, hotelarskiej, gastronomicznej,
- gospodarki pasiecznej,
- organizacji targów, wystaw, pokazów, konferencji i innych przedsięwzięć upowszechniających wiedzę rolniczą, nowe technologie produkcji.

*** w zakresie sporządzania opracowań technologicznych dla gospodarstw dotyczących:**

- oceny możliwości inwestycyjnych gospodarstw rolnych,
- analiz i opracowań ekonomicznych, finansowych i technologicznych,
- planów rolnośrodowiskowych,
- planów nawozowych, planów przechowywania nawozów naturalnych,
- planów przestawiania gospodarstwa konwencjonalnego na produkcję metodami ekologicznymi lub planów produkcji w gospodarstwach ekologicznych,
- w zakresie wypełniania wniosków lub innych dokumentów niezbędnych do ubiegania się o przyznanie pomocy finansowanej lub współfinansowanej z funduszy UE, instytucji krajowych i zagranicznych.

1.2. Struktura organizacyjna

Struktura organizacyjna zgodna z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. z 2014 poz. 1034 z 5 sierpnia 2014 r.), zawarta w Regulaminie Organizacyjnym LODR w Końskowoli wprowadzonym Zarządzeniem Nr 12/DN/2015 Dyrektora LODR w Końskowoli z dnia 23 czerwca 2015 r.

- **Dyrektor**
- Zastępca Dyrektora
- Dział Systemów Produkcji Rolnej, Standardów Jakościowych i Doświadczalnictwa (ZSP)
- Dział Ekologii i Ochrony Środowiska (ZEŚ)
- Dział Wiejskiego Gospodarstwa Domowego i Agroturystyki (ZWG)
- Dział Ekonomiki (NEK)
- Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw (NMD)
- Dział Przedsiębiorczości na Obszarach Wiejskich i Projektów (NPP)
- Dział Zastosowań Teleinformatyki (ZZT)
- Dział Kadr i Organizacji Pracy (NKO)
- Dział Administracyjno - Gospodarczy (Centrum Innowacyjno-Szkoleniowe) (ZAG)
- Dział Doświadczalno-Wdrożeniowy Produkcji Rolniczej (NDW)
- Dział Księgowości (NFK)
- Stanowisko ds. Obsługi Prawnej (NOP)
- Stanowisko ds. Bezpieczeństwa i Higieny Pracy (NBH)
- Stanowisko ds. Zarządzania Jakością (NZJ)
- **Zespoły Doradztwa Rolniczego (ZDR) – obsługują 20 powiatów z przynależnymi do nich gminami:**
 - Powiat bialski:*
 - ZDR Biała Podlaska z s. w Grabanowie, gminy (9): Biała Podlaska, Drelów, Janów Podlaski, Konstantynów, Leśna Podlaska, Międzyrzec Podlaski, Rokitno, Terespol, Zalesie, (ZDR - BP)
 - ZDR Wisznice, gminy (8): Kodeń, Łomazy, Piszczac, Rossosz, Sławatycze, Sosnówka, Tuczna, Wisznice, (ZDR - WI)
 - Powiat biłgorajski:*
 - ZDR Biłgoraj, gminy (12): Aleksandrów, Biłgoraj, Biszczka, Frampol, Goraj, Józefów, Łukowa, Obsza, Potok Górny, Tarnogród, Terespol, Turobin, (ZDR - BI)
 - Powiat chełmski:*
 - ZDR Chełm, gminy (14): Białopole, Chełm, Dorohusk, Dubienka, Kamień, Leśniowice, Rejowiec, Rejowiec Fabryczny, Ruda-Huta, Sawin, Siedliszcze, Wierzbica, Wojsławice, Żmudź, (ZDR - CH)
 - Powiat hrubieszowski:*
 - ZDR Hrubieszów, gminy (8): Dołhobyczów, Horodło, Hrubieszów - miejska i wiejska, Mircze, Trzeszczany, Uchanie, Werbkowice, (ZDR - HR)

Powiat janowski:

- ZDR Janów Lubelski, gminy (7): Batorz, Chrzanów, Dzwola, Godziszów, Janów Lubelski, Modliborzyce, Potok Wielki, (ZDR - JL)

Powiat krasnostawski:

- ZDR Krasnystaw, gminy (9): Fajstławice, Gorzków, Izbica, Krasnystaw, Kraśniczyn, Łopiennik Górny, Rudnik, Siennica Różana, Żółkiewka, (ZDR – KS)

Powiat kraśnicki:

- ZDR Kraśnik, gminy (9): Anopol, Dzierzkowice, Gościeradów, Kraśnik, Szastarka, Trzydnik Duży, Urzędów, Wilkołaz, Zakrzówek, (ZDR – KR)

Powiat lubartowski:

- ZDR Lubartów, gminy (12): Abramów, Firlej, Jeziorzany, Kamionka, Kock, Lubartów, Michów, Niedźwiada, Ostrów Lubelski, Ostrówek, Serniki, Uścimów, (ZDR - LU)

Powiat lubelski:

- ZDR Bełżyce, gminy (5): Bełżyce, Borzechów, Konopnica, Niedrzwica Duża, Wojciechów, (ZDR – BE)
- ZDR Bychawa, gminy (6): Bychawa, Jabłonna, Krzczonów, Strzyżewice, Wysokie, Zakrzew, (ZDR – BY)
- ZDR Elizówka, gminy (5): Garbów, Głusk, Jastków, Lublin – miejska, Niemce, Wólka, (ZDR – EL)

Powiat łęczyński:

- ZDR Łęczna, gminy (6): Cyców, Ludwin, Łęczna, Milejów, Puchaczów, Spiczyn, (ZDR-ŁE)

Powiat łukowski:

- ZDR Łuków, gminy (9): Adamów, Krzywda, Łuków, Serokomla, Stanin, Stoczek Łukowski, Trzebieszów, Wojcieszków, Woła Mysłowska, (ZDR – ŁU)

Powiat opolski:

- ZDR Opole Lubelskie, gminy (7): Chodel, Józefów nad Wisłą, Karczmiska, Łaziska, Opole Lubelskie, Poniatowa, Wilków, (ZDR – OL)

Powiat parczewski:

- ZDR Parczew, gminy (7): Dębowa Kłoda, Jabłoń, Milanów, Parczew, Podedwórze, Siemień, Sosnowica, (ZDR – PA)

Powiat puławski:

- ZDR Końskowola, gminy (10): Baranów, Janowiec, Kazimierz Dolny, Końskowola, Kurów, Markuszów, Nałęczów, Puławy, Wąwolnica, Żyrzyn, (ZDR – KO)

Powiat radzyński:

- ZDR Radzyń Podlaski, gminy (7): Borki, Czemierniki, Kąkolewnica Wschodnia, Komarówka Podlaska, Radzyń Podlaski, Ulan, Wołyń, (ZDR – RP)

Powiat rycki:

- ZDR Ryki, gminy (6): Dęblin, Kłoczew, Nowodwór, Ryki, Stężycza, Ułęż, (ZDR – RY)

Powiat świdnicki:

- ZDR Piaski, gminy (4): Mełgiew, Piaski, Rybczewice, Trawniki, (ZDR – PI)

Powiat tomaszowski:

- ZDR Tomaszów Lubelski, gminy (12): Bełzec, Jarczów, Krynice, Lubycza Królewska, Łaszców, Rachanie, Susiec, Tarnawatka, Telatyn, Tomaszów Lubelski, Tyszowce, Ulhówek, (ZDR – TL)

Powiat włodawski:

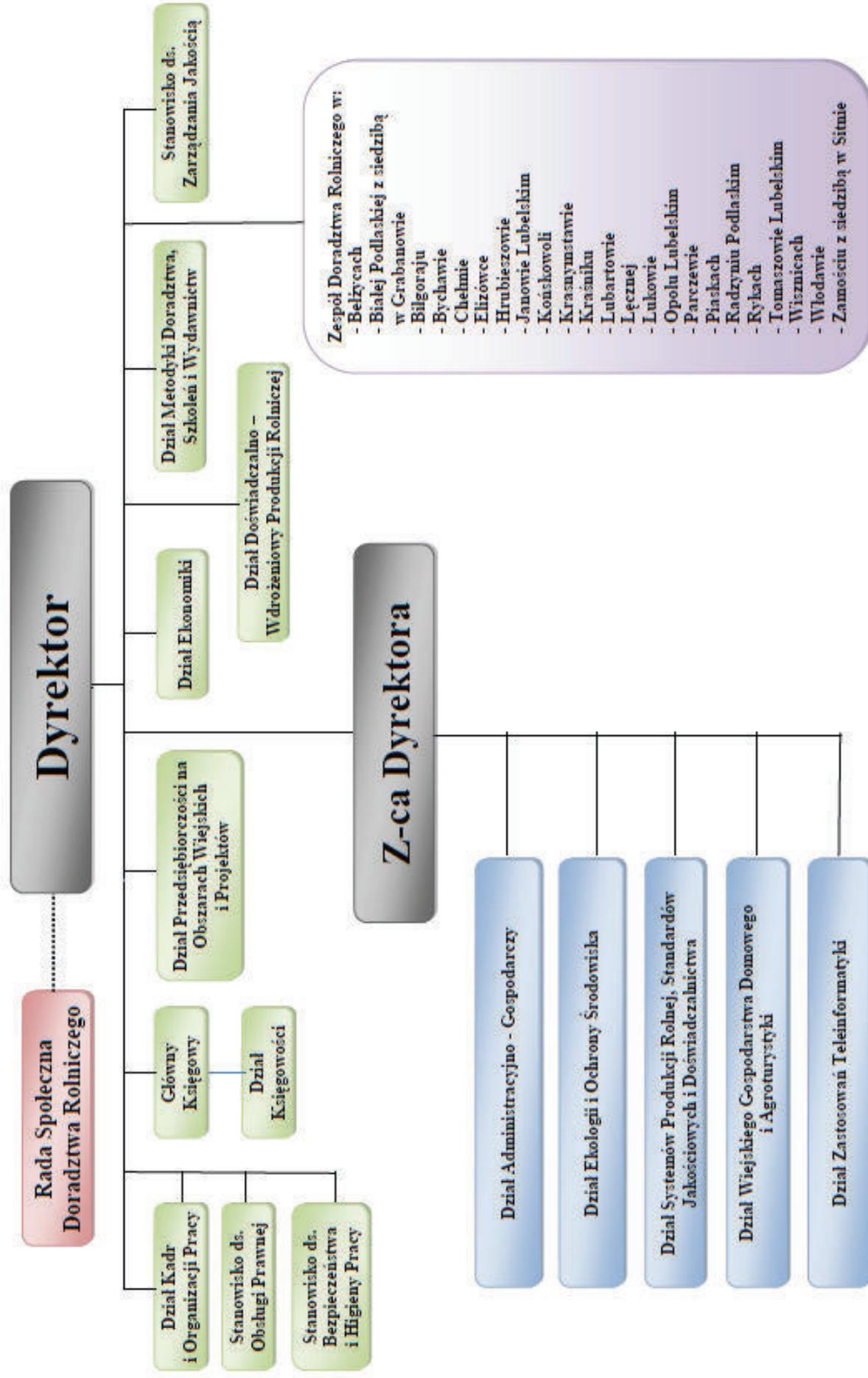
- ZDR Włodawa, gminy (7): Hanna, Hańsk, Urszulin, Stary Brus, Włodawa, Wola Uhruska, Wiryki, (ZDR – WŁ)

Powiat zamojski:

- ZDR Zamość z s. w Sitnie, gminy (15): Adamów, Grabowiec, Komarów, Krasnobród, Łabunie, Miączyn, Nielisz, Radecznica, Sitno, Skierbieszów, Stary Zamość, Sułów, Szczepieszyn, Zamość, Zwierzyniec, (ZDR – ZA)

DYREKTOR
mgr Antoni Skrabucha

Schemat Struktury Organizacyjnej LODR w Końskowoli

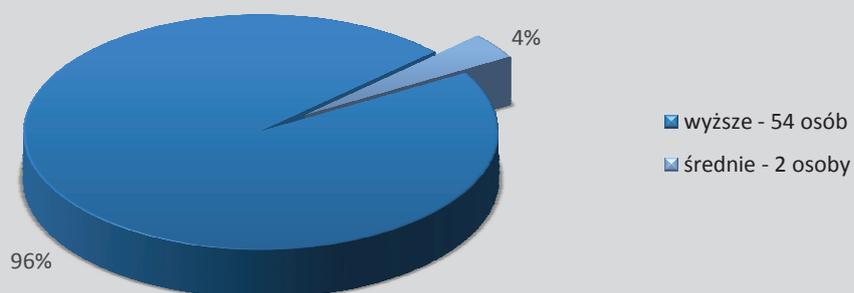
1.3. Zatrudnienie w LODR

W Lubelskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Końskowoli zatrudnionych jest ogółem 374 pracowników (wg stanu na dzień 31.10.2015 r.).

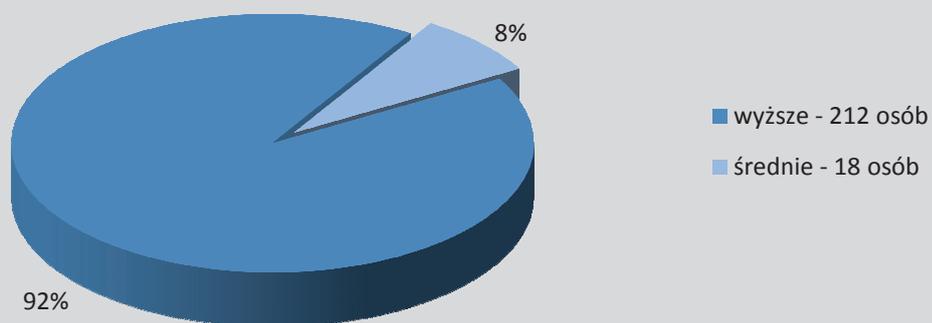
W obecnej chwili 286 pracowników świadczy doradztwo na terenie województwa lubelskiego, w tym 230 pracowników w Zespołach Doradztwa Rolniczego i 56 pracowników w działach merytorycznych LODR.

Ich wykształcenie i specjalizacje przedstawiają poniższe wykresy.

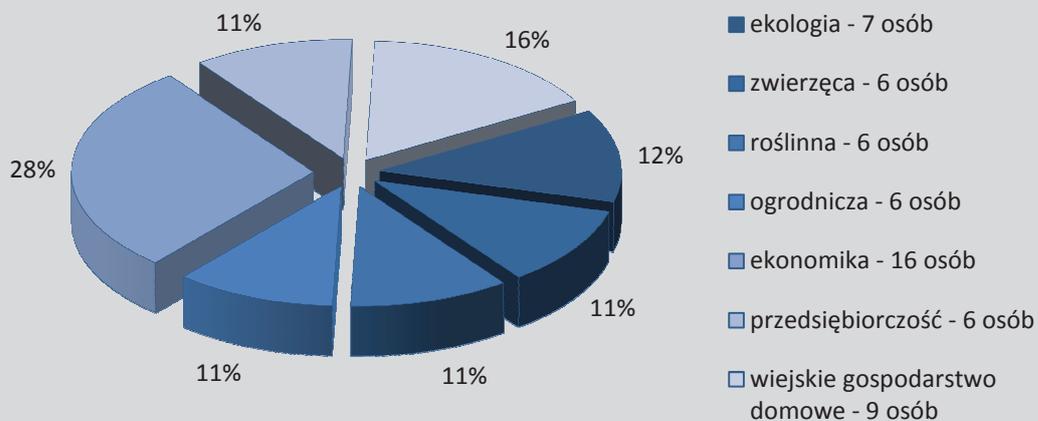
**Wykształcenie pracowników działów merytorycznych
LODR w Końskowoli**

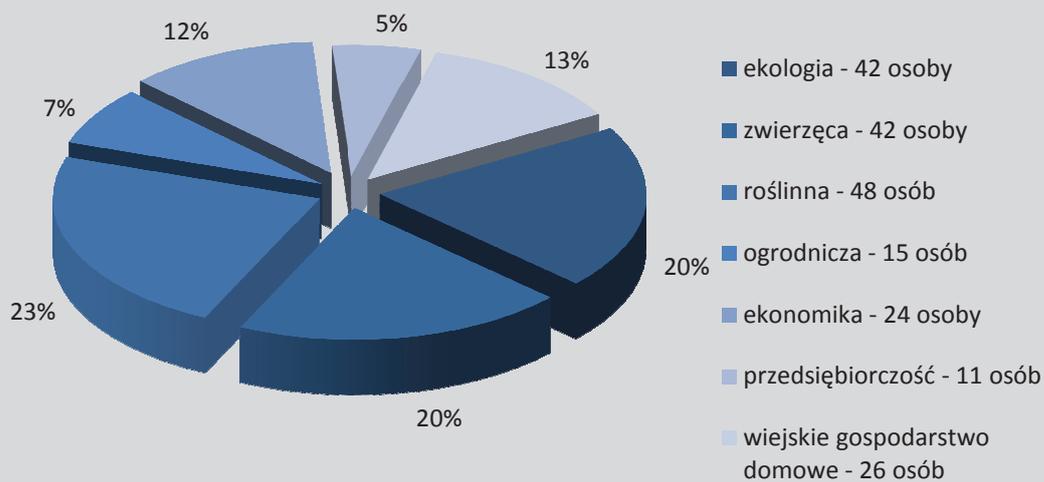
**Wykształcenie doradców Zespołów Doradztwa Rolniczego
LODR w Końskowoli**

Struktura zatrudnienia specjalistów w działach merytorycznych LODR w Końskowoli

Struktura zatrudnienia doradców w Zespołach Doradztwa Rolniczego LODR w Końskowoli

1.4. Metodologia prac nad programem

Program Działalności Doradczej Lubelskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Końskowoli na rok 2016 został opracowany w oparciu o istniejące dokumenty, posiadaną wiedzę oraz rozeznanie sytuacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich Lubelszczyzny. Opracowanie Programu poprzedziło pozyskanie informacji od rolników i innych odbiorców usług w zakresie ich oczekiwań i aktualnych potrzeb. Pod uwagę wzięto również doświadczenia doradców we wdrażaniu Programu Działalności w roku 2015.

Podstawą do opracowania programu LODR w Końskowoli były roczne programy działalności 23 Zespołów Doradztwa Rolniczego i Działów Merytorycznych. Komórki organizacyjne opracowały swoje Programy Roczne na podstawie indywidualnych programów poszczególnych doradców i specjalistów.

Opracowania Programu LODR dokonuje Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw, a następnie przedkłada Dyrektorowi LODR do weryfikacji.

Dyrektor po naniesieniu uwag przedkłada Program Działalności do zaopiniowania Społecznej Radzie Doradztwa Rolniczego, a następnie do zatwierdzenia Zarządowi Województwa Lubelskiego.

1.5. Priorytety działań LODR w Końskowoli w roku 2016

Priorytet 1. Poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych w województwie lubelskim

Program 1. Transfer innowacji technologicznych

Zadania:

1. Stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze
2. Rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych w gospodarstwach rolnych
3. Modernizacja gospodarstw rolnych, poprawa jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku
4. Upowszechnianie wśród rolników wiedzy i nabywanie umiejętności stosowania integrowanych metod ochrony i integrowanej produkcji
5. Normy i wymogi wzajemnej zgodności

Program 2. Pomoc rolnikom w zakresie ukierunkowania i zmiany profilu produkcji w aspekcie ekonomicznym

Zadania:

1. Edukacja rolników w zakresie działań PROW 2014-2020 i innych programów oraz wskazanie źródeł ich finansowania

2. Prowadzenie analiz przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych
3. Podatki w rolnictwie
4. Prowadzenie rachunkowości w gospodarstwach rolnych (poza FADN)
5. Prowadzenie analiz rynku artykułów rolno-spożywczych i środków do produkcji oraz gromadzenie i upowszechnianie informacji rynkowej w tym zakresie
6. Grupowe formy gospodarowania

Priorytet 2. Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich

Program 1. Działania proekologiczne i ochrona środowiska

Zadania:

1. Kształtowanie postaw i zachowań mieszkańców obszarów wiejskich sprzyjających ochronie środowiska
2. Doradztwo dla rolników gospodarujących na obszarach objętych Dyrektywą Azotanową (OSN)
3. Propagowanie ekologicznych metod produkcji żywności
4. Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych i rolnośrodowiskowo-klimatycznych
5. Wspieranie wykorzystania surowców rolniczych w pozyskiwaniu odnawialnych źródeł energii

Program 2. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich

Zadania:

1. Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich
2. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku
3. Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi oraz tradycji kulinarnych regionu Lubelszczyzny
4. Promocja produktów lokalnych i regionalnych
5. Unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego (zdrowie, żywienie, estetyzacja)
6. Przetwórstwo na poziomie gospodarstwa i sprzedaż bezpośrednia

Priorytet 3. Promowanie nowoczesnych myśli technologicznych i doradztwa

Program 1. Upowszechnianie i wdrażanie wiedzy rolniczej

Zadania:

1. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej
2. Prowadzenie działalności w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich
3. Upowszechnianie i wdrażanie wiedzy rolniczej w ramach prac prowadzonych na obiektach dydaktyczno-wdrożeniowych LODR
4. Organizacja wystaw, targów i festynów

5. Organizacja konkursów, olimpiad wiedzy rolniczej i ekologicznej

Program 2. Współpraca z organizacjami okołorolniczymi

Zadanie 1. Współpraca z organizacjami samorządowymi, instytucjami, szkołami i firmami rolniczymi

Priorytet 4. Zarządzanie Lubelskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego

Działalność wewnętrzna

- a) zarządzanie zasobami kadrowymi (szkolenia zewnętrzne i wewnętrzne)
- b) zarządzanie jakością

Działalność odpłatna

Zadanie 1. Wnioski i opracowania

Zadanie 2. Prowadzenie kursów i szkoleń kwalifikacyjnych

Zestawienie planowanych działań LODR w 2016 r.

Działanie	Liczba działań			Razem
	Priorytet I	Priorytet II	Priorytet III	
Szkolenia	758	204	1	963
Pokazy	19	16	2	37
Szkolenia wyjazdowe	4	2		6
Konferencje	13	7		20
Porady	25934	8179		34113
Zadania wdrożeniowo-upowszechnieniowe	815	444		1259
Informacja*			5430	5430
Artykuły**			454	454
Stoisko promocyjne – organizacja (poza własnymi imprezami)			84	84
Konkursy			7	7
Działalność odpłatna				
Wnioski i opracowania	12809			
Kursy/szkolenia kwalifikacyjne	87			

* Informacje wspierające rozwój produkcji rolniczej oraz w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników.

** Artykuły w „LAR”, artykuły w innych wydawnictwach i materiały na stronę internetową.

II. PRIORYTETY DZIAŁAŃ LODR W KOŃSKOWOLI W ROKU 2016

1. Priorytet 1. Poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych w województwie lubelskim

1.1. Program 1. Transfer innowacji technologicznych

Realizacja tego tematu zakłada podnoszenie świadomości, poziomu wiedzy i umiejętności rolników z zakresu nowych technologii w rozwijających się gospodarstwach rolnych.

Zadania doradcze będą dotyczyły głównie zapoznawania rolników z nowymi technologiami, bezpiecznymi dla środowiska, opartymi o wyniki analiz gleby, prawidłowych zasad wapnowania i nawożenia, oraz zrównoważonych metod uprawy głównych gatunków roślin rolniczych. Pokażemy jak dokonać wyboru najlepszych metod zagospodarowania gruntów rolnych oraz prawidłowego wykorzystania maszyn rolniczych i poprawy bazy przechowalniczej w gospodarstwach.

Celem działań doradczych będzie również dostosowywanie gospodarstw do wymagań wzajemnej zgodności w celu utrzymania bezpiecznych metod produkcji i pełnego wykorzystania dostępnych środków dla unowocześnienia produkcji oraz poprawy warunków pracy.

Aby rolnicy mogli świadomie i zgodnie z obowiązującymi rozwiązaniami prawnymi zarządzać swoimi gospodarstwami muszą stale doskonalić umiejętności zawodowe. Pracownicy LODR w Końskowoli poprzez szkolenia, wyjazdy szkoleniowe, porady, zadania wdrożeniowo - upowszechnieniowe przekazują rolnikom najnowszą dostępną na rynku wiedzę z tego tematu.

Zadanie 1. Stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze

Produkcja roślinna jest ściśle związana z egzystencją człowieka, niezbędna do wytworzenia żywności pochodzenia roślinnego, jak i zwierzęcego. Wobec rosnącej na świecie liczby ludności, ludzkość zmuszona jest do stałego zwiększania produkcji żywności. W celu zaspokojenia potrzeb wyżywienia ludzkości – w odpowiedniej ilości i jakości – należy istotnie ulepszyć plenność roślin. Można to osiągnąć poprzez doskonalenie genotypu odmian oraz bardziej efektywne i przyjazne dla środowiska systemy uprawy. W ubiegłych stuleciach zwiększano produkcję roślinną poprzez powiększanie powierzchni uprawnej, obecnie coraz większą rolę zwraca się na wykorzystanie postępu biologicznego, nowoczesnego nawożenia czy ochronę roślin. Postęp biologiczny w rolnictwie to tworzenie nowych odmian roślin uprawnych, bardziej plennych i lepszych jakościowo. Daje to możliwość rozwoju produkcji roślinnej zarówno pod względem ilościowym, jakościowym, jednocześnie nakierowanej na ochronę środowiska. Współczesna gospodarka wymaga surowców roślinnych o nowej jakości dla usprawnienia różnych technologii przerobu.

Zadanie obejmuje podstawowe gatunki roślin uprawnych, ze szczególnym uwzględnieniem wprowadzenia w gospodarstwach nowych, zalecanych odmian oraz doboru w uprawie takich środków

produkcji (nawożenie, ochrona), które umożliwią uzyskanie dobrych plonów zarówno pod względem jakości, jak i opłacalności uprawy na wybrane rynki zbytu.

Województwo lubelskie to duże zagłębie owocowo-warzywne. Wychodząc naprzeciw zainteresowaniu rolników zaplanowano również działalność dydaktyczno-szkoleniową obejmującą organizację i przeprowadzenie konferencji wojewódzkich, prowadzenie wykładów na szkoleniach ogrodniczych w powiatach i gminach, fachowy instruktaż praktyczny w terenie, doradztwo ogrodnicze - telefoniczne, internetowe i na miejscu w biurze wg zapotrzebowania rolników.

Tematyka zadań wdrożeniowo - upowszechnieniowych:

1/R Wdrażanie ekonomicznie uzasadnionych i bezpiecznych dla środowiska technologii produkcji roślinnej.

Cel: Obejmuje podstawowe gatunki roślin uprawnych, ze szczególnym uwzględnieniem wprowadzenia w gospodarstwie nowych, zalecanych odmian oraz doboru w uprawie takich środków produkcji (nawożenie, ochrona), które umożliwią uzyskanie dobrych plonów zarówno pod względem jakości, jak i opłacalności uprawy na wybrane rynki zbytu. Prowadzenie tego tematu służy bieżącemu uzupełnianiu wiedzy i umiejętności zarówno doradców, jak i rolników, stanowi bazę dla potrzeb szkoleniowych w terenie i gromadzenia informacji przydatnych podczas szkoleń specjalistycznych dla rolników.

Efekt wymierny zadania: opracowanie ekonomiczne, świadczące czy zastosowane innowacje dały opłacalność produkcji w konkretnych warunkach miejscowych.

W ramach tego zadania doradcy realizują demonstracje i kolekcje wybranych gatunków roślin uprawnych.

1/O Nowoczesne technologie w uprawach drzew ziarnkowych.

Cel: wprowadzanie w uprawie jabłoni i gruszy nowoczesnych technologii w zakresie rekonstrukcji nasadzeń, ochrony przed chorobami i szkodnikami, ochrony przed gradem, nawadniania i fertygacji, cięcia i formowania, zbioru owoców, sortowania i konfekcjonowania oraz przechowywania.

Działania mogą dotyczyć między innymi: wprowadzania nowych odmian i modeli sadów, stosowania wrywaczy do likwidacji starych nasadzeń, sadzarek do drzewek, nowoczesnych opryskiwaczy, urządzeń biotechnicznych do sygnalizacji i monitoringu agrofagów, sieci przeciwgradowych, instalacji nawodnieniowych, platform sadowniczych do cięcia i zbioru owoców, sortownic oraz wykorzystania chłodni zwykłych, KA i ULO do przechowywania owoców.

Efekt wymierny zadania: osiąganie wysokich plonów owoców ziarnkowych wysokiej jakości zapewniające opłacalność produkcji.

2/O Nowoczesne technologie w uprawach drzew pestkowych.

Cel: wprowadzanie w uprawie czereśni, wiśni, śliw, moreli, brzoskwiń i nektaryn nowoczesnych technologii w zakresie rekonstrukcji nasadzeń, ochrony przed chorobami

i szkodnikami, ochrony przed ptakami, nawadniania i fertygacji, cięcia i formowania, zbioru owoców, sortowania i konfekcjonowania oraz krótkotrwałego przechowywania.

Działania mogą dotyczyć między innymi: wprowadzania nowych odmian i modeli sadów, stosowania wrywaczy do likwidacji starych nasadzeń, sadzarek do drzewek, nowoczesnych opryskiwaczy, urządzeń biotechnicznych do sygnalizacji i monitoringu agrofagów, sieci przeciwgradowych, urządzeń do odstraszenia ptaków, instalacji nawodnieniowych, platform sadowniczych do cięcia i zbioru owoców, otrząsarek i kombajnów do zbioru owoców, sortownic oraz wykorzystywania chłodni zwykłych do krótkotrwałego przechowywania owoców.

Efekt wymierny zadania: osiągnięcie wysokich plonów owoców pestkowych wysokiej jakości zapewniające opłacalność produkcji.

3/O Nowoczesne technologie w uprawach krzewów jagodowych i truskawek.

Cel: wprowadzanie w uprawie agrestu, porzeczek czarnych, porzeczek czerwonych, aronii, malin letnich, malin jesiennych, borówki amerykańskiej i truskawek nowoczesnych technologii w zakresie rekonstrukcji nasadzeń, ochrony przed chorobami i szkodnikami, ochrony przed ptakami, nawadniania i fertygacji, cięcia i formowania, zbioru owoców, sortowania i konfekcjonowania oraz krótkotrwałego przechowywania.

Działania mogą dotyczyć między innymi: wprowadzania nowych odmian i modeli plantacji, uprawy truskawek i malin pod osłonami, stosowania karczowników do likwidacji starych nasadzeń, sadzarek specjalistycznych, nowoczesnych opryskiwaczy, urządzeń biotechnicznych do sygnalizacji i monitoringu agrofagów, urządzeń do odstraszenia ptaków, instalacji nawodnieniowych, formerów krzewów, wycinaczy pędów, kombajnów agregatowanych z ciągnikiem i samobieźnych, sortownic oraz wykorzystywania chłodni zwykłych do krótkotrwałego przechowywania owoców.

Efekt wymierny zadania: osiągnięcie wysokich plonów owoców jagodowych i truskawek wysokiej jakości zapewniające opłacalność produkcji.

4/O Nowoczesne technologie w uprawach warzyw gruntowych.

Cel: wprowadzenie w uprawach kapusty głowiastej białej, kapusty głowiastej czerwonej, kalafiora, brokuła, kapusty pekińskiej, marchwi, pietruszki, selera, buraka ćwikłowego, cebuli, ogórka gruntowego, pomidora, papryki, fasoli szparagowej, fasoli na suche nasiona i dyni, nowoczesnych technologii w zakresie zakładania plantacji, ochrony przed chorobami i szkodnikami, ochrony przed ptakami, nawadniania i fertygacji, zbioru warzyw, sortowania i konfekcjonowania oraz przechowywania.

Działania mogą dotyczyć między innymi: wprowadzania nowych odmian i modeli plantacji, stosowania formiarek do redlin, sadzarek specjalistycznych, siewników specjalistycznych, nowoczesnych opryskiwaczy, urządzeń biotechnicznych do sygnalizacji i monitoringu agrofagów, urządzeń do odstraszenia ptaków, instalacji nawodnieniowych, ogławiaczy, kopaczek, kombajnów do zbioru warzyw, sortownic oraz wykorzystania przechowalni, chłodni zwykłych, KA do przechowywania warzyw, jak również zastosowania specjalistycznych suszarni.

Efekt wymierny zadania: osiągnięcie wysokich plonów warzyw wysokiej jakości, zapewniające opłacalność produkcji.

5/O Produkcja owoców wysokiej jakości z uwzględnieniem sprzedaży bezpośredniej.

Cel: produkcja i sprzedaż w cenach detalicznych wysokiej jakości owoców deserowych, ziarnkowych, pestkowych, jagodowych oraz orzechów bezpośrednio przez producenta konsumentom. Sprzedaż ta może odbywać się bezpośrednio na plantacji, w sadzie, w obrębie gospodarstwa, bądź na różnego rodzaju targach, targowiskach, kiermaszach, festynach. Działania mogą dotyczyć między innymi: wprowadzania do obrotu detalicznego nowych atrakcyjnych gatunków i odmian owoców, poprawy jakości i konfekcjonowania, transportu i przechowywania wszystkich gatunków owoców przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej.

Efekt wymierny zadania: uzyskanie wartości dodanej w dochodzie gospodarstwa w wyniku sprzedaży bezpośredniej owoców.

6/O Produkcja warzyw wysokiej jakości z uwzględnieniem sprzedaży bezpośredniej.

Cel: produkcja i sprzedaż w cenach detalicznych wysokiej jakości warzyw kapustnych, korzeniowych, cebulowych, psiankowatych, strączkowych i liściowych bezpośrednio przez producenta konsumentom. Sprzedaż ta może odbywać się bezpośrednio na plantacji, w obrębie gospodarstwa, bądź na różnego rodzaju targach, targowiskach, kiermaszach, festynach.

Działania mogą dotyczyć między innymi: wprowadzania do obrotu detalicznego nowych atrakcyjnych gatunków i odmian warzyw, poprawy jakości i konfekcjonowania, transportu i przechowywania wszystkich gatunków warzyw przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej.

Efekt wymierny zadania: uzyskanie wartości dodanej w dochodzie gospodarstwa w wyniku sprzedaży bezpośredniej warzyw.

Planowane działania

Lp.	Działanie	Liczba
1.	Szkolenia	147
2.	Pokazy	7
3.	Szkolenia wyjazdowe	1
4.	Konferencje	6
5.	Porady	5295
6.	Zadania wdrożeniowo - upowszechnieniowe	235

Tematyka wybranych konferencji, pokazów i szkoleń

Lp.	Temat	Miejsce realizacji
Konferencje		
1.	Technologia uprawy i siewu roślin rolniczych	Końskowola
2.	Nowoczesna agrotechnika w uprawie zbóż	Końskowola
3.	Nowoczesne technologie w uprawie i ochronie krzewów owocowych zbieranych maszynowo	Końskowola
4.	Nowoczesne technologie w uprawie i ochronie malin i truskawek	Końskowola
5.	Wprowadzenie nowoczesnych metod agrotechnicznych w produkcji warzyw kapustowatych	Końskowola

6.	Nowoczesne technologie w uprawie i ochronie drzew ziarnkowych	ZDR Opole Lubelskie
Pokazy		
1.	Pokaz atestacji i kalibracji opryskiwaczy	ZDR Bełżce
2.	Pokaz pracy specjalistycznej belki herbicydowej w krzewach owocowych	ZDR Biłgoraj
3.	Pokaz pracy maszyn do siewu i sadzenia roślin rolniczych	ZDR Elizówka, ZDR Lubartów
4.	Pokaz pracy maszyn do zbioru roślin rolniczych	ZDR Elizówka
Szkolenia		
1.	Nowe technologie w uprawie roślin rolniczych - zboża	teren województwa
2.	Rola wapnowania w uprawie roślin rolniczych (jęczmień ozimy)	teren województwa
3.	Zalecenia nawozowe roślin rolniczych	teren województwa
4.	Zmianowanie jako podstawa płodozmianu, mająca na celu poprawę warunków plonowania roślin	teren województwa
5.	Nowoczesne technologie w uprawie i ochronie roślin sadowniczych	teren województwa
6.	Dobór gatunków sadowniczych i odmian z przeznaczeniem do przetwórstwa rolno-spożywczego	teren województwa
7.	Nowoczesne technologie w uprawie warzyw gruntowych (np. cebulowych, bobowatych, kapustnych, korzeniowych, psiankowatych)	teren województwa

Zadanie 2. Rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych w gospodarstwach rolnych

Praca w gospodarstwie rolnym jest zazwyczaj czasochłonna i energochłonna. Wobec wzrastających kosztów uprawy roli, obserwuje się coraz większe zainteresowanie eliminacją tradycyjnej płużnej uprawy roli i zastąpienie jej sposobem uproszczonym – bezorkowym, zwłaszcza w gospodarstwach wielkoobszarowych. Wprowadzenie do praktyki uproszczeń w uprawie roli niesie za sobą szereg zalet: zapobieganie erozji gleby, intensyfikacja życia biologicznego w glebie, zwiększenie zawartości substancji organicznej i wilgotności gleby, zmniejszenie zużycia paliwa, obniżenie emisji spalin, CO₂ oraz zanieczyszczenia powietrza.

Ochrona roślin daje możliwość wypracowania sposobów postępowania ukierunkowanych na ograniczenie strat powodowanych przez choroby, szkodniki i chwasty metodami powszechnie rozumianymi jako przyjazne dla środowiska i zdrowia ludzi. Prawidłowo stosowane środki ochrony roślin warunkują uzyskanie wysokich i jakościowo dobrych plodów rolnych bez niekorzystnego oddziaływania na rośliny i konsumentów.

Tworzy się idea rolnictwa zrównoważonego. Warunkiem upowszechniania tego nowego modelu jest uznanie, że dla rozwoju rolnictwa ważne są nie tylko dobra rynkowe, ale także publiczne, niekomercyjne, jak dobrostan środowiska, harmonia natury i produkcji rolnej, żywotność wiejskiego otoczenia itp. Dostarczać je mają gospodarstwa rolne w zdecydowanej części rodzinne, drobnotowarowe, które dobrze wpisują się w koncepcję zrównoważenia. Jednocześnie model rolnictwa zrównoważonego jest ważną przesłanką formułowania strategii wspólnej polityki rolnej, która w swoich celach zakłada zarządzanie zasobami naturalnymi i dostarczanie środowiskowych dóbr publicznych, takich jak krajobraz, bioróżnorodność, jakość powietrza, gleb i wody itp. Dąży także do

utrzymania żywotności obszarów wiejskich we wszystkich regionach UE, dzięki zwiększeniu ich atrakcyjności i ekonomicznej dywersyfikacji.

Jednym z problemów ograniczających produkcję żywności jest również zakwaszenie gleb w Polsce. Wpływają na to warunki naturalne oraz działalność człowieka. Do podstawowych czynników zaliczany jest klimat oraz rodzaj skały macierzystej. Ponad 90% gleb w Polsce wytworzonych jest na kwaśnych skałach naniesionych przez lodowce. Większość gleb jest zakwaszona, co sprawia trudności w racjonalnym gospodarowaniu na nich.

Zakwaszenie gleb wiąże się bardzo ściśle z:

- wymywaniem składników pokarmowych, przede wszystkim związków zasadowych do głębszych warstw gleby,
- występowaniem niektórych składników pokarmowych w formie trudno przyswajalnej dla roślin, np. fosforu,
- ograniczeniem i zmniejszeniem aktywności drobnoustrojów biorących udział w procesach rozkładu substancji organicznej w glebie,
- zmniejszeniem zawartości próchnicy w glebie.

Aby nie doprowadzić do ich dalszego zakwaszenia, należy również prowadzić racjonalną gospodarkę nawozami mineralnymi. Wapnowanie gleb jest zabiegiem, którego celem jest wyeliminowanie w krótkim czasie niskiego odczynu gleby. Przy pH poniżej 4,8 następuje nasilenie procesów degradacji gleb, co skutkuje silnym ograniczeniem zasadniczych funkcji gleb, jak również zanieczyszczeniem płodów rolnych szkodliwym glinem i metalami ciężkimi.

Praca doradców będzie polegała także na wskazywaniu rezerw istniejących w użytkowaniu zwierząt, pozwalających na obniżenie kosztów produkcji i poprawie efektywności produkcji. Znaczącym punktem będzie pomoc rolnikom w poprawie organizacji bazy paszowej dla bydła poprzez instruktaż indywidualny, poprawie jakości pasz objętościowych, nadzorowanie modernizacji budynków inwentarskich. Zadania będą realizowane zgodnie z wymogami ustawy o ochronie zwierząt, ochronie środowiska, wymogami wzajemnej zgodności i dobrostanu zwierząt.

Tematyka zadań wdrożeniowo - upowszechnieniowych:

2/R Poprawa opłacalności produkcji poprzez ograniczenie zakwaszenia gleb i racjonalne nawożenie oraz właściwy płodozmian, w tym rekultywacja i zagospodarowanie terenów zdegradowanych.

Cel: temat jest realizowany w gospodarstwie w ciągu kilku sezonów, w trakcie realizacji zostaje ułożony właściwy płodozmian, planowana jest optymalizacja odczynu w celu poprawy wykorzystania składników nawozowych, opracowuje się program rekultywacji i zagospodarowania rolniczego terenów zdegradowanych wskutek klęsk (powodzie), lub braku pomysłu na ponowne zagospodarowanie nieużytków.

Efekt wymierny zadania: opracowanie wieloletniego planu wapnowania, nawożenia i sposobu zagospodarowania gruntów zawierającego ocenę ekonomiczną zastosowanych innowacji w stosunku do tradycyjnych efektów gospodarowania.

1/Z Poprawa bazy paszowej w produkcji mleka.

Cel: zapewnienie odpowiedniej ilości pasz objętościowych dobrej jakości.

Prawidłowe żywienie krów powinno zapewnić optymalne warunki do fermentacji w żwaczu oraz być zbilansowane pod względem ilościowym i jakościowym. Aby osiągnąć powyższe cele, żywienie krów mlecznych należy oprzeć o wysokiej jakości pasze objętościowe. Specjaliści zajmujący się efektywnością skarmiania pasz objętościowych udowodnili, że tylko poprzez ich odpowiedni dobór i poprawę jakości można zwiększyć nawet o 1500 l roczną wydajność mleka.

Efekt wymierny zadania: zwiększenie produkcji mleka w gospodarstwie.

2/Z Obniżenie kosztów remontu stada poprzez prawidłowy odchów jałówek.

Cel: zapewnienie odpowiedniego odchowu zwierząt przeznaczonych na remont stada. Zarządzając stadem krów mlecznych, nie możemy zapominać o młodzieży, która wkrótce wejdzie do stada w miejsce wybrakowanych krów lub na jego powiększenie. Bardzo ważnym elementem, nie zawsze docenianym, jest właściwe przygotowanie jałówki hodowlanej do jej późniejszego użytkowania. Jednym z istotnych kosztów sięgających 20% w gospodarstwach zajmujących się hodowlą bydła mlecznego jest odchów jałówek. Wielkość tych wydatków uzależniona jest między innymi od warunków utrzymania, żywienia oraz wieku jałówki, w którym po raz pierwszy wycieli się.

Efekt wymierny zadania: odchów jałówek na remont stada w sposób prawidłowy i tani.

3/Z Produkcja żywca wołowego wysokiej jakości.

Cel: wykorzystanie posiadanych powierzchni arealów i budynków do produkcji żywca wołowego. Tworzenie lub powiększanie skali produkcji żywca wołowego w gospodarstwach produkujących żywca wołowego w oparciu o zwierzęta czystorasowe lub mieszańce z dużym udziałem genów rasy mięsnej, (co najmniej 87,5% pokolenie F₃) oraz prowadzące odchów i opas cieląt mieszańców z rasami mięsnymi. Skala produkcji w gospodarstwie powinna być dostosowana do posiadanej bazy paszowej.

Efekt wymierny zadania: produkcja żywca wołowego o podwyższonych parametrach mięsa.

4/Z Prawidłowy odchów prosiąt.

Cel: uzyskanie w roku maksymalnej ilości sztuk zdrowych, (o potencjalnie wysokiej mięsności), dobrze odchowanych prosiąt. Wysokie koszty samej budowy jak i wyposażenia chlewni, a w szczególności porodówki oraz utrzymania loch przy niskiej plenności gospodarczej (około 15 sztuk sprzedanych tuczników lub prosiąt) znacznie podwyższają koszty produkcji prosiąt.

Efekt wymierny zadania: zwiększenie ilości odchowanych prosiąt od lochy w roku.

5/Z Poprawa efektów ekonomicznych w produkcji tuczników.

Cel: zwrócenie większej uwagi producentów na konieczność poprawy jakości oferowanego surowca i uzyskanie lepszych efektów ekonomicznych. Zakłady mięsne w coraz większym stopniu preferują producentów dostarczających duże partie tuczników o wysokiej mięsności, a rolnicy sprzedający tuczniki w wyższych klasach otrzymują za nie lepsze ceny.

Efekt wymierny zadania: skrócenie okresu tuczu, zwiększenie przyrostów dobowych.

6/Z Budowa i modernizacja budynków inwentarskich zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Cel: upowszechnianie wiedzy i pomoc w spełnieniu wymagań dotyczących obszaru C zasad wzajemnej zgodności w nowo budowanych i modernizowanych budynkach inwentarskich.

Obszar C obejmuje wymogi: ogólne wymogi dotyczące ochrony zwierząt gospodarskich, minimalne wymogi w zakresie ochrony cieląt, minimalne wymogi w zakresie ochrony świń. Zgodnie z art. 8 ust. 3 Ustawy o ochronie zwierząt z dnia 21 sierpnia 1997 r. (Dz. U. 2013 r. poz. 856), ośrodki doradztwa rolniczego powinny realizować „Program upowszechniania znajomości przepisów ustawy wśród rolników przez wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego” uchwalony przez Zarząd Województwa.

Efekt wymierny zadania: spełnienie przez gospodarstwo norm określonych w ustawie o ochronie zwierząt, zapewnienie zwierzętom w gospodarstwach optymalnych warunków bytowych w celu wykorzystania potencjału genetycznego zwierząt, uzyskanie dodatniego wyniku ekonomicznego.

Planowane działania

Lp.	Działanie	Liczba
1.	Szkolenia	93
2.	Pokazy	12
3.	Szkolenia wyjazdowe	3
4.	Konferencje	1
5.	Porady	3200
6.	Zadania wdrożeniowo - upowszechnieniowe	277

Tematyka wybranych konferencji, pokazów i szkoleń

Lp.	Temat	Miejsce realizacji
Konferencje		
1.	Konferencja dla producentów mleka	Końskowola
Pokazy		
1.	Pokaz zakiszania pasz - kiszonka z kukurydzy i sianokiszonka	teren województwa
2.	Pokaz suszenia ziół	teren województwa
Szkolenia		
1.	Rozwój produkcji drobnego inwentarza	teren województwa
2.	Bezpieczne stosowanie środków ochrony roślin	teren województwa
3.	Innowacyjne rozwiązania w produkcji mleka	teren województwa
4.	Rola poplonów w płodozmianie, oraz utrzymywanie żyzności gleby	teren województwa
5.	Profilaktyka weterynaryjna i bioasekuracja w budynkach inwentarskich, racjonalna technika ochrony roślin	teren województwa
6.	Produkcja żywca wołowego wysokiej jakości	teren województwa

Zadanie 3. Modernizacja gospodarstw rolnych, poprawa jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku

Jednym z efektów gospodarki wolnorynkowej jest duża konkurencja na rynku produktów żywnościowych. Warunki gospodarowania w polskich gospodarstwach powodują, że sprostanie tej konkurencji nie jest łatwym zadaniem. Duże rozdrobnienie agrarne wymusza wprowadzanie nowoczesnych i wysokowydajnych technologii. Członkostwo Polski w UE uaktywniło procesy modernizacji polskich gospodarstw poprzez działania dostosowawcze do struktury UE. Te uwarunkowania powodują, że gospodarstwa, które chcą się utrzymać i rozwijać, muszą przejść techniczną modernizację. Sytuacja ekonomiczna polskich gospodarstw rolnych po akcesji do UE ulega systematycznej poprawie. Z uwagi na dostępność dodatkowego źródła finansowania rolnicy rozpoczęli wdrażanie nowocześniejszych technologii i maszyn w procesie produkcji rolniczej. Mogły to zrobić także gospodarstwa, których nie było wcześniej stać na rozwój.

Głównym celem inwestycyjnym rolników była modernizacja infrastruktury technicznej oraz poprawa poziomu bezpieczeństwa pracy. Właściwe wyposażenie zaplecza technicznego gospodarstw rolnych stanowi podstawowy element prawidłowego gospodarowania, w tym dotrzymywania terminów agrotechnicznych, jak również pozyskiwania produktów o coraz lepszej jakości.

Tematyka zadań wdrożeniowo - upowszechnieniowych:

3/R Dostosowanie parku maszynowego do potrzeb i warunków gospodarstwa.

Cel: zakup nowych maszyn lub urządzeń, lub dostosowanie dotychczas użytkowanych w celu poprawy wykorzystania parku maszynowego w gospodarstwie. Duża ilość sprzętu w gospodarstwach jest przestarzała i wymaga zastąpienia nowymi rozwiązaniami technologicznymi (remonty, modernizacja, zakupy). Ma to na celu dostosowanie środków technicznych do potrzeb gospodarstwa z uwzględnieniem jego skali produkcji, lub zmiany profilu produkcji. Wobec możliwości pozyskiwania środków na modernizację gospodarstw temat ten może być z pożytkiem realizowany w gospodarstwach, które potrzebują doradztwa w tym zakresie. W gospodarstwach powinny być organizowane szkolenia i pokazy, oraz wizyty rolników w celu wymiany doświadczeń.

Efekt wymierny zadania: dostosowanie poziomu mechanizacji do potrzeb gospodarstwa, zmniejszenie zużycia energii w gospodarstwie.

Planowane działania

Lp.	Działanie	Liczba
1.	Szkolenia	5
2.	Porady	720
3.	Zadania wdrożeniowo - upowszechnieniowe	11

Tematyka wybranych szkoleń

Lp.	Temat	Miejsce realizacji
Szkolenia		
1.	Poprawa jakości żywca wołowego	teren województwa
2.	Poprawa jakości żywca wieprzowego	teren województwa

Zadanie 4. Upowszechnianie wśród rolników wiedzy i nabywanie umiejętności stosowania integrowanych metod ochrony i integrowanej produkcji

Integrowana ochrona roślin łączy zastosowanie wszystkich dostępnych metod ochrony roślin, przede wszystkim nie chemicznych w celu ograniczenia zagrożeń dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz dla środowiska. Integrowana ochrona polega na pełnym wykorzystaniu wiedzy o organizmach szkodliwych dla roślin – w szczególności o ich biologii i szkodliwości – w celu określenia optymalnych terminów podejmowania działań mających na celu zwalczanie agrofagów, jak również wykorzystanie organizmów pożytecznych, w tym drapieżców i pasożytów organizmów szkodliwych dla roślin, oraz ich introdukcję. W związku z tym integrowana ochrona umożliwia ograniczenie wykorzystania chemicznych środków ochrony roślin do niezbędnego minimum, by w ten sposób w pełni wykorzystać tzw. opór środowiska i chronić bioróżnorodność środowiska rolniczego.

Ważnymi narzędziami wykorzystywanymi w integrowanej ochronie roślin są:

1. metodyki integrowanej ochrony roślin opracowywane dla wybranych gatunków,
2. progi ekonomicznej szkodliwości patogenów, które określają, kiedy stosowanie chemicznej ochrony roślin staje się opłacalne ekonomicznie, czyli przy jakiej liczebności organizmu szkodliwego dla roślin straty plonu przewyższają koszty chemicznego zwalczania,
3. systemy wspomagające podejmowanie decyzji w ochronie roślin – systemy te, bazujące na znajomości biologii organizmów szkodliwych i wykorzystujące obserwacje pogodowe wskazują na optymalny termin wykonania chemicznych zabiegów ochrony roślin.

Obowiązek stosowania zasad integrowanej ochrony roślin przez wszystkich profesjonalnych użytkowników ochrony roślin reguluje ustawa o środkach ochrony roślin z 8 marca 2013 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 455) i zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin z 18 kwietnia 2013 r. (Dz. U. poz. 505) począwszy od 1 stycznia 2014 r. zasady integrowanej ochrony roślin wprowadzono do powszechnego stosowania przez użytkowników profesjonalnych w Polsce. Stosowanie środków ochrony roślin powinno być ograniczone do niezbędnego minimum, w szczególności poprzez zredukowanie dawek lub ograniczenie ilości wykonywanych zabiegów.

Integrowana produkcja roślin (IP) jest nowoczesnym system jakości żywności, wykorzystującym w sposób zrównoważony postęp techniczny i biologiczny w uprawie, ochronie roślin i nawożeniu oraz zwracającym szczególną uwagę na ochronę środowiska i zdrowie ludzi.

Uczestnictwo w systemie IP pozwala na otrzymanie zdrowej żywności pochodzenia roślinnego, w której nie zanotowano przekroczeń dopuszczalnych poziomów pozostałości środków ochrony roślin, metali ciężkich, azotanów i innych pierwiastków oraz substancji szkodliwych. Potwierdzeniem wysokiej jakości plonów pochodzących z IP jest certyfikat i zastrzeżony znak IP.

Oprócz korzyści marketingowych wynikających ze sprzedaży żywności o poświadczonej urzędowo jakości istnieje szereg innych argumentów, dla których warto wdrożyć IP:

- Zbieżność założeń systemu integrowanej produkcji roślin z zasadami integrowanej ochrony roślin pozwala stwierdzić, że wdrożenie IP w chwili obecnej gwarantuje wypełnienie obligatoryjnego wymogu wprowadzenia zasad integrowanej ochrony roślin.
- Uzyskanie certyfikatu w systemie IP pozwala na refundację części poniesionych kosztów związanych z uczestnictwem w systemie oraz promocją w ramach działań PROW 2014-2020 oraz pozwala uzyskać dodatkowe punkty przy ubieganiu się o uzyskanie dofinansowania z działań PROW.
- Zastosowanie zasad IP pozwala na spełnienie wymogów stawianych przez system Wzajemnej Zgodności – Cross Compliance w ramach płatności bezpośrednich, które w zakresie ochrony roślin i bezpieczeństwa żywności obowiązują od 1 stycznia 2011 r.
- Wdrożenie w gospodarstwie IP jest niezwykle istotne w przypadku konieczności potwierdzenia wymogów odnoszących się do bezpieczeństwa żywności.
- IP pozwala także na wypełnienie w dużym zakresie wymogów bezpieczeństwa żywności i ochrony środowiska w ramach innych komercyjnych systemów jakości wymaganych np. przez wielkopowierzchniowe sieci handlowe.

Obecnie status doradcy posiadającego uprawnienia w zakresie integrowanej produkcji roślin ma 36 pracowników LODR. Ukończyli oni studia podyplomowe z tego zakresu. Kadra doradcza LODR w Końskowoli jest w pełni przygotowana do realizowania tego tematu poprzez organizację szkoleń, porady oraz pisanie artykułów.

Tematyka zadań wdrożeniowo - upowszechnieniowych:

4/R Wdrażanie zasad integrowanej ochrony roślin rolniczych.

Cel: zwrócenie uwagi na nowe zasady ochrony roślin, które wymagają włączenia do ochrony roślin w większym stopniu metod innych, niż chemiczne.

Efekt wymierny zadania: rejestr zabiegów w gospodarstwie, w którym zostaną uwzględnione inne metody nie chemiczne (właściwa agrotechnika, terminowość i poprawa jakości zabiegów, sposoby sygnalizacji dotyczące zagrożeń, zmianowanie oraz inne).

Planowane działania

Lp.	Działanie	Liczba
1.	Szkolenia	64
2.	Porady	2367
3.	Zadania wdrożeniowo - upowszechnieniowe	96

Tematyka wybranych szkoleń

Lp.	Temat	Miejsce realizacji
Szkolenia		
1.	Rozpoznawanie agrofagów, ich progi szkodliwości i zagrożenia w uprawach roślin rolniczych	teren województwa
2.	Praktyczne wdrażanie integrowanej ochrony roślin w uprawach rolniczych - zasady i wymogi dla gospodarstw rolnych	teren województwa

3.	Integrowana ochrona sadów, krzewów jagodowych, warzyw gruntowych	teren województwa
4.	Upowszechnianie wśród rolników wiedzy i nabywanie umiejętności stosowania integrowanych metod ochrony i integrowanej produkcji	teren województwa

Zadanie 5. Wymogi i normy wzajemnej zgodności

Aby ułatwić producentom rolnym przystosowanie gospodarstw do wymogów zasady wzajemnej zgodności w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 utrzymano działanie „Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i usługi z zakresu zastępstw”. Rolnik wnioskujący o płatności bezpośrednie zobowiązany jest do spełnienia wymagań dotyczących utrzymania gruntów wchodzących w skład gospodarstwa w Dobrej Kulturze Rolnej zgodnej z ochroną środowiska (DKR) oraz podstawowych wymogów z zakresu zarządzania, określonych w załączniku II do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013. Powyższe wymogi składają się na jeden mechanizm noszący wspólną nazwę zasady wzajemnej zgodności. Zasada wzajemnej zgodności oznacza powiązanie wysokości uzyskiwanych płatności bezpośrednich przez rolników, a także płatności nieinwestycyjnych otrzymywanych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, ze spełnianiem przez nich określonych wymogów. Wymogi te zostały podzielone na następujące obszary:

- * środowisko, zmiana klimatu oraz utrzymanie gruntów w dobrej kulturze rolnej;
- * zdrowie publiczne, zdrowie zwierząt i zdrowie roślin;
- * dobrostan zwierząt.

Od roku 2015 zasada wzajemnej zgodności obejmuje mniejszą niż dotychczas liczbę wymogów i norm DKR. Z jej zakresu usunięto wymogi dotyczące stosowania osadów ściekowych (dotychczasowy SMR 3) oraz chorób zwierząt: pryszczycy, choroby pęcherzykowej świń i choroby niebieskiego języka (dotychczasowe SMR-y 13-15).

W zakresie norm DKR najistotniejsza zmiana dotyczy obowiązku utrzymania gruntów rolnych, dotychczas realizowanego przez normy m.in. ochronę trwałych użytków zielonych i przeciwdziałanie wkraczaniu niepożądanego rośliności na grunty rolne. Obowiązek ten został wzmocniony i stanowi teraz kryterium kwalifikowalności do płatności bezpośrednich gruntów, na których nie jest prowadzona produkcja.

Pomoc jest przyznawana i wypłacana na pokrycie kosztów usług doradczych świadczonych przez uprawnione podmioty doradcze m.in. LODR w Końskowoli.

Ośrodek jest uprawnionym podmiotem doradczym, dysponującym odpowiednio przygotowaną kadrą doradczą i oferuje rolnikom pomoc w zakresie oceny gospodarstwa pod względem zgodności z wymaganiami, opracowywania i pomocy w realizacji programów doradczych.

Status doradcy rolnego posiada 248 pracowników LODR.

W początkowym okresie nowego rozdania PROW 2014-2020 zasady te mają dalej obowiązywać, ponieważ jeszcze nie wszystkie gospodarstwa sprostają narzuconym im wymaganiom.

W tym kierunku specjaliści i doradcy naszego Ośrodka będą świadczyć usługi doradcze (szkolenia, porady).

Planowane działania

Lp.	Działanie	Liczba
1.	Szkolenia	27
2.	Porady	1705

Tematyka wybranych szkoleń

Lp.	Temat	Miejsce realizacji
Szkolenia		
1.	Poprawa warunków środowiskowych w budynkach dla bydła	teren województwa
2.	Poprawa warunków środowiskowych w budynkach dla świń	teren województwa
3.	Stosowanie zasad wymogów wzajemnej zgodności (cross - compliance) w gospodarstwach rolnych	teren województwa

1.2. Program 2. Pomoc rolnikom w zakresie ukierunkowania i zmiany profilu produkcji w aspekcie ekonomicznym

Zadanie 1. Edukacja rolników w zakresie działań PROW 2014 – 2020 i innych programów oraz wskazanie źródeł ich finansowania

W założeniach celem Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 będzie poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich.

Program stanowi kontynuację i rozwinięcie kierunków wsparcia realizowanych w okresie po przystąpieniu Polski do UE. PROW 2014 – 2020 jest ukierunkowany szczególnie na kwestie związane z budową konkurencyjności rolnictwa, które jest dziedziną szczególnie istotną z punktu widzenia rozwoju obszarów wiejskich.

W ramach PROW 2014-2020 przez doradców LODR (po ogłoszeniu naboru) realizowane będą następujące działania i poddziałania:

1. Transfer wiedzy i działalność informacyjna (szkolenia zawodowe i nabywanie umiejętności / demonstracje i działania informacyjne);
2. Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i usługi z zakresu zastępstw (udzielanie pomocy rolnikom lub właścicielom lasów w korzystaniu z usług doradczych / wsparcie szkoleń dla doradców);
3. Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych (wsparcie dla nowych uczestników systemów jakości żywności / wsparcie na przeprowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych);
4. Inwestycje w środki trwałe (modernizacja gospodarstw rolnych / przetwórstwo i marketing produktów rolnych / scalanie gruntów);

5. Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzenie odpowiednich działań zapobiegawczych (inwestycje zapobiegawcze/ inwestycje odtworzeniowe);
6. Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej (premie dla młodych rolników/ restrukturyzacja małych gospodarstw / premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej/ rozwój przedsiębiorczości - rozwój usług rolniczych / płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa);
7. Tworzenie grup producentów rolnych;
8. Działania rolnośrodowiskowo-klimatyczne;
9. Rolnictwo ekologiczne (konwersja / utrzymanie);
10. Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW);
11. Współpraca (współpraca w ramach grup (EPI)).

Temat realizowany będzie poprzez szkolenia, porady, pisanie artykułów i informacje niezbędne do uzyskania pomocy finansowej ze źródeł unijnych i krajowych.

W zadaniu zawarte jest również doradztwo i ewentualna pomoc przy aplikowaniu środków finansowych spoza PROW, w tym środki z ARiMR, ARR i finansowanie z budżetu krajowego (np. kredyty preferencyjne).

W Polsce nadal jest stosowany uproszczony system płatności bezpośrednich, tj. jednolita płatność obszarowa. Od 2015 roku wdrożony został nowy rozkład płatności bezpośrednich. Składają się na niego następujące rodzaje płatności:

1. Jednolita płatność obszarowa;
2. Płatność za zazielenienie;
3. Płatność dla młodych rolników;
4. Płatność dodatkowa;
5. Płatności związane z produkcją (bydło, krowy, owce, kozy, owoce miękkie, rośliny wysokobiałkowe, chmiel, buraki cukrowe, ziemniaki skrobiowe, pomidory, len, konopie włókniste);
6. Przejściowe wsparcie krajowe;
7. Płatność dla małych gospodarstw.

Nowości to:

1. Pomoc będzie kierowana wyłącznie do tzw. rolników aktywnych zawodowo.
2. Zazielenienie – czyli korzystne dla klimatu i środowiska praktyki rolnicze. Zazielenienie będzie realizowane przez: dywersyfikację upraw, utrzymanie trwałych użytków zielonych (TUZ), utrzymanie obszarów proekologicznych (EFA).
3. Płatność dla młodych rolników - jej celem jest ułatwienie rozpoczęcia działalności rolniczej przez młodych (do 40 roku życia) rolników i dostosowań strukturalnych ich gospodarstw po jej rozpoczęciu. Będzie to płatność powierzchniowa.
4. Płatność dodatkowa jest przeznaczona dla rolników posiadających grunty mieszczące się w przedziale od 3,01 ha do 30,00 ha – czyli skierowane do małych i średnich gospodarstw.

5. Płatność dla małych gospodarstw - zwolnienie rolników otrzymujących nie więcej niż 1250 EUR płatności z kontroli norm i wymogów zasady wzajemnej zgodności, a także z obowiązku stosowania praktyk w zakresie zazielenienia.
6. Nowością jest także płatność do bydła – będzie ona przysługiwała rolnikom posiadającym co najmniej 3 sztuki młodego bydła w wieku do 24 miesięcy, do wszystkich zwierząt od 1-szej do 30-tej sztuki.

Nowe wymogi i zasady przy płatnościach bezpośrednich wymagają dużego zaangażowania specjalistów i doradców przy udzielaniu porad rolnikom oraz pomocy przy wypełnianiu wniosków. Innowacyjny obowiązek zazielenienia w gospodarstwach powyżej 10 hektarów powoduje, że w wielu gospodarstwach należy wykonać analizę obszarów pod kątem spełnienia tego wymogu.

Kadra doradcza LODR w Końskowoli podnosi stale swoje kwalifikacje zawodowe i na pewno sprosta tym wyzwaniom. Doradztwo będzie obejmowało szkolenia, porady, artykuły w prasie, pomoc w wypełnianiu wniosków i załączników graficznych.

Planowane działania

Lp.	Działanie	Liczba
1.	Szkolenia	362
2.	Konferencje	5
3.	Porady	11050

Tematyka wybranych konferencji i szkoleń

Lp.	Temat	Miejsce realizacji
Konferencje		
1.	Edukacja rolników w zakresie działań PROW 2014 – 2020 i in. programów oraz wskazanie źródeł ich finansowania	Końskowola, ZDR Chełm
Szkolenia		
1.	Pozyskiwanie środków pochodzących z UE i innych programów, w tym dopłaty bezpośrednie	teren województwa
2.	Zasady otrzymania płatności bezpośrednich w 2016 r.	teren województwa

Zadanie 2. Prowadzenie analiz przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych

Analiza produkcyjno-ekonomiczna gospodarstw rolnych jest przydatna w bieżącej i długoterminowej działalności. Rolnikowi monitorującemu sytuację swojego gospodarstwa łatwiej planować i realizować jego rozwój. Uwzględniając, że pozycja współczesnego producenta jest uwarunkowana czynnikami zewnętrznymi, istotne znaczenie w prowadzonych analizach ma uwzględnienie otoczenia, w tym położenia geograficznego i przynależności do regionu (makroregionu).

Szeroko rozumiana analiza ekonomiczna to przede wszystkim całościowe spojrzenie na gospodarstwo pod kątem ekonomicznym i organizacyjnym.

Konieczne jest zatem przeprowadzenie analizy finansowej gospodarstwa poprzez obliczenie pełnych kosztów ponoszonych na produkcję określonej działalności rolniczej w gospodarstwie. Do analizy

typowane są produkty roślinne, lub zwierzęce w gospodarstwie objętym zadaniem. Ze względu na to, że ceny zbytu produktów i ceny środków do produkcji są cenami rzeczywistymi, wyniki uzyskane są faktyczne dla konkretnego gospodarstwa na konkretny produkt. Po przeprowadzeniu obliczeń wiarygodne jest doradztwo na temat poprawienia organizacji, technologii i ekonomiki produkcji. Tematyka dotycząca tego zadania pozwoli na ocenę dotychczasowej działalności i planowanie na przyszłość skali produkcji.

Po zebraniu zapisów sporządzone zostaną dwie analizy – produkcja roślinna i produkcja zwierzęca. Będą to prace zespołowe pracowników Działu Ekonomiki.

Planowana w gospodarstwie inwestycja przy wsparciu środków zewnętrznych (kredytu) wymaga przeliczenia, czy jest to inwestycja celowa pod względem wzrostu wyniku ekonomicznego, oraz czy dla konkretnego gospodarstwa spłata zobowiązań i obsługi nie będzie zbyt dużym obciążeniem. Opracowany zostanie biznes - plan jako zadanie upowszechnieniowe, który na w/w pytania powinien dać odpowiedź.

Gromadząc dane do takich wyliczeń zdobywane są informacje, które pozwolą na sporządzenie analizy porównawczej. Wszystkie zadania upowszechnieniowe w Dziale Ekonomiki kończyć się będą sporządzeniem analiz i opracowaniem wyników.

Nowym tematem w tym zakresie będzie temat określenia struktury kosztów w gospodarstwach ewidencjonujących podatek VAT.

Zależy nam na uzyskaniu prawdziwych wyników z terenu naszego województwa, dlatego po pewnej korekcie zapisów w ewidencjach podatkowych uzyskać można strukturę kosztów.

W dziale funkcjonuje baza pestycydów używanych w rolnictwie na bieżąco uaktualniana pod względem asortymentu i cen. Jest narzędziem pomocniczym przy kalkulacjach i zadaniach.

Tematyka zadań wdrożeniowo - upowszechnieniowych:

E/1 Analiza ekonomiczna gospodarstwa rolniczego (z ewentualnym uwzględnieniem działalności pozarolniczej).

Cel - określenie korzyści ekonomicznej wynikającej z planowanej inwestycji i ocena ryzyka związanego finansowaniem inwestycji.

Efekt – wskazanie ścieżek finansowania inwestycji i ukazanie efektów ekonomicznych z uwzględnieniem środków finansowych z zewnątrz.

E/3 Analiza przychodów oraz kosztów działalności produkcyjnej i sprzedażowej gospodarstwa w oparciu o zastosowanie kalkulacji kosztów:

a) doradztwo ekonomiczne związane z podnoszeniem efektywności produkcji zwierzęcej

b) doradztwo ekonomiczne związane z podnoszeniem efektywności produkcji roślinnej

Cel – przekalkulowanie kosztów konkretnych upraw, lub grup zwierząt i w zależności od wyników poprawa technologii i organizacji analizowanej działalności i całego gospodarstwa.

Efekt wymierny zadania – upowszechnianie wśród rolników wiedzy na temat analizy ekonomicznej produkcji, a wśród doradców syntezy porównawczej w pracy z rolnikami.

E/4 Analiza struktury kosztów działalności operacyjnej w gospodarstwie rolnym na podstawie rozliczeń podatku VAT:

Cel: przy okazji ewidencjonowania zapisów pod potrzeby rozliczeń VAT kumulacja kosztów operacyjnych w gospodarstwie rolnym.

Efekt wymierny zadania: wykazanie skali kosztów działalności operacyjnej – analiza gospodarowania.

Planowane działania

Lp.	Działanie	Liczba
1.	Szkolenia	5
2.	Porady	451
3.	Zadania wdrożeniowo - upowszechnieniowe	180

Tematyka wybranych szkoleń

Lp.	Temat	Miejsce realizacji
Szkolenia		
1.	Kalkulacje rolnicze	teren województwa
2.	Analiza ekonomiczna gospodarstwa rolniczego	teren województwa

Zadanie 3. Podatki w rolnictwie

Podatek od towarów i usług jest powszechnie nazywany podatkiem od wartości dodanej (ang. Value Added Tax). Podatek ten jest podatkiem pośrednim, który w całości przekazywany jest do budżetu państwa. W Polsce stanowi on najważniejsze źródło zasilania budżetu państwa.

Zasady funkcjonowania podatku od towarów i usług w tym także w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie zostały określone w ustawie o podatku od towarów i usług z dnia 11 marca 2004 r. (Dz. U. Nr 54, poz. 535 z późniejszymi zmianami).

Rolnik rozliczający się z podatku VAT na zasadach ogólnych obowiązany jest składać deklaracje podatkowe (VAT-7) dla podatku od towarów i usług za okresy miesięczne w terminie do 25 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstał obowiązek podatkowy lub kwartalnie.

Wobec możliwości pomocy rolnikom przy rozliczaniu podatku VAT, LODR podjął temat otwierając biuro rachunkowe.

Na dzień 23.10.2015 r. biuro rachunkowe posiadało 132 umowy zawarte z rolnikami na rozliczanie podatku VAT.

Przy rozliczaniu deklaracji podatku VAT jest możliwość dołączenia usługi płatnej naliczania i wypełniania deklaracji wpłat na Fundusze Promocji Produktów Rolno-Spożywczych.

W ramach działalności upowszechnieniowej w związku z tematyką podatku VAT w rolnictwie będzie przeprowadzona konferencja „Podatek VAT w rolnictwie”, przewidziane są porady, szkolenia dla rolników, artykuły do gazet, informacje na stronę internetową i opracowanie broszury.

Prowadzimy 2 bloki szkoleniowe dla doradców: zaawansowany i nowy VAT.

Tematyka zadań wdrożeniowo - upowszechnieniowych:

E/2 Wdrożenie i prowadzenie zapisów księgowych pod potrzeby rozliczania podatku VAT na zasadach ogólnych.

Cel: uzasadnienie ekonomiczne rezygnacji (lub nie) ze statusu rolnika ryczałtowego.

Efekt wymierny zadania: pozyskanie zleceniodawcy do prowadzenia rozliczeń podatkowych.

Jest to rachunkowe sprawdzenie opłacalności przejścia na ogólne zasady rozliczania VAT poprzez wypełnienie specjalnego arkusza kalkulacyjnego „CZY VAT?”. Przedstawienie rolnikowi obowiązującej dokumentacji w rozliczeniach VAT, ułatwienie uzasadnienia ekonomicznego rezygnacji ze statusu rolnika ryczałtowego i pomoc w doprecyzowaniu długofalowej wizji działalności rolniczej.

Planowane działania

Lp.	Działanie	Liczba
1.	Szkolenia	22
2.	Konferencje	1
3.	Porady	754
4.	Zadania wdrożeniowo - upowszechnieniowe	16

Tematyka wybranych konferencji i szkoleń

Lp.	Temat	Miejsce realizacji
Konferencje		
1.	Podatki w rolnictwie	Końskowola
Szkolenia		
1.	Rozliczanie podatku VAT w rolnictwie – zasady ogólne	teren województwa
2.	Ryczałt czy zasady ogólne podatku VAT	teren województwa

Zadanie 4. Prowadzenie rachunkowości w gospodarstwach rolnych (poza FADN)

Mamy wiele powodów, aby nie prowadzić rzetelnej rachunkowości w gospodarstwie. Wydaje nam się, że długo będziemy pamiętać wszystkie ważniejsze transakcje, a nie jesteśmy w stanie pamiętać dokładnych danych (ceny płodów rolnych czy koszty zakupów środków produkcji), wiele z nich pomijamy nie doceniając ich wagi. Zakładamy, że potrafimy wykonywać podstawowe kalkulacje w pamięci bądź „na kartce”, na kalkulatorze czy nawet w komputerze, wykorzystując dane odtwarzane z pamięci. Warto jednak podjąć trud prowadzenia w gospodarstwie wiejskim ewidencji jego finansów. Forma tej ewidencji i stopień jej szczegółowości powinny być dostosowane do wielkości gospodarstwa, rodzaju prowadzonej działalności rolniczej i ilości wykonywanych operacji finansowych. Nawet uproszczona rachunkowość gospodarstwa wiejskiego, bez precyzyjnego określania, które i w jakiej wysokości koszty przypisać do poszczególnych kategorii uzyskiwanych przychodów, pozwala na oszacowanie, czy wszystkie wydatki są racjonalne i uzasadnione, a wpływy adekwatne do zaangażowanych w ich uzyskanie zasobów. Analiza wydatków związanych z prowadzeniem gospodarstwa rolnego to często pierwszy krok do ich racjonalizacji i szukania oszczędności. Przy analizie wydatków na środki do produkcji rolnej dużą rolę odgrywa sezonowa zmienność cen

wielu z nich. Umiejętność przewidywania, w jakich okresach można dokonywać najtańszych zakupów, to szansa na istotne obniżenie kosztów. Ponadto stała analiza racjonalności zużywania środków produkcji także powinna zaowocować poprawą ich efektywności. Dotyczy to szczególnie zużycia nawozów, pasz, środków ochrony roślin i paliwa.

Ze względu na obowiązek prowadzenia ewidencji wpływów i wydatków przez osoby korzystające ze wsparcia przy udziale funduszy unijnych doradcy będą prowadzili szkolenia i udzielali porad w tym zakresie.

Planowane działania

Lp.	Działanie	Liczba
1.	Szkolenia	20

Tematyka wybranych szkoleń

Lp.	Temat	Miejsce realizacji
1.	Zasady prowadzenia rachunkowości uproszczonej w gospodarstwach rolnych w świetle PROW 2014-2020	teren województwa

Zadanie 5. Prowadzenie analiz rynku artykułów rolno-spożywczych i środków do produkcji oraz gromadzenie i upowszechnianie informacji rynkowej w tym zakresie

Ośrodki Doradztwa Rolniczego zobowiązane są do systematycznego i ciągłego przekazywania cen do MRiRW, CDR, organizacji krajowych i formacji samorządowych.

Od 2015 r. rozwijamy bazę cen skupu produktów rolniczych z terenu całego naszego województwa do celów informacyjnych, planowania i kalkulacji. W dziale prowadzimy 2 bazy cenowe.

Zwiększymy ilość analiz cenowych artykułów rolnych i środków do produkcji.

Planowane działania

Lp.	Działanie	Liczba
1.	Analizy rynkowe zbóż	125
2.	Analizy rynkowe warzyw	65
3.	Analizy rynkowe żywca	94
4.	Analizy rynkowe nawozów mineralnych	62
5.	Monitoring cen płodów rolnych	852
6.	Monitoring cen środków produkcji	239
7.	Monitoring cen usług rolniczych	26
8.	Monitoring cen targowiskowych produktów rolnych	965
9.	Porady	255

Zadanie 6. Grupowe formy gospodarowania

Ustawa z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych oraz niektórych innych ustaw (D.U. z 18 września 2015 r. poz. 1419) wprowadziła nowe przepisy mające przyczynić się do większego uczestnictwa indywidualnych rolników w grupach producentów rolnych. Jednocześnie nowe regulacje dostosowują istniejące przepisy dotyczące tworzenia i funkcjonowania grup producentów rolnych oraz ich związków do zasad i warunków udzielania pomocy finansowej określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady

nr 1305/2013 (przepisy tego rozporządzenia określają wsparcie rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich).

Agencja Rynku Rolnego (ARR) będzie sprawować nadzór nad działalnością grup producentów rolnych (do tej pory zadanie to należało do marszałków województw). Zadania dotyczące rejestracji oraz nadzoru będą należały do właściwego terenowo dyrektora ARR. Agencja Rynku Rolnego przejmie również nadzór nad działalnością związków grup producentów rolnych.

Sprecyzowano ponadto coroczny poziom produkcji oraz sprzedaży przez członków grupy producentów do grupy – będzie to ilość nie mniejsza niż 80 proc. wielkości produkcji. Oznacza to, że maksymalnie 20 proc. produkcji członka grupy może zostać np. wprowadzone na rynek z pominięciem grupy producentów. Ponadto doprecyzowano, że określana w rozporządzeniu ministra rolnictwa i rozwoju wsi minimalna roczna wielkość produkcji towarowej oznacza produkcję wszystkich członków grupy sprzedaną do grupy w danym roku jej działalności.

Kolejną zmianą jest obowiązek dołączania do wniosku o wydanie decyzji o uzyskanie statusu grupy producentów rolnych – planu biznesowego. Plan ten ma być opracowywany na co najmniej 5 lat i rozpisywany na formularzu opracowanym przez ARR i udostępnianym na stronie internetowej Agencji. Plan biznesowy będzie podstawą do udzielenia wsparcia. Aktualnie w woj. lubelskim w rejestrze Marszałka (wykaz grup na stronie www.wodr.konskowola.pl) znajdują się 32 grupy, zrzeszone wg następujących produktów rolnych:

Nasiona zbóż i roślin oleistych - 8; Liście tytoniu – 4; Trzoda chlewna - 9; Drób żywy – 4;
Ekologia – 2; Szyszki chmielowe -2; Zwierzęta rzeźne lub hodowlane – 1; Buraki cukrowe – 1,
Bydło żywe - 1

Doradztwo z tego zakresu będzie realizowane w formie porad i szkoleń.

Celem działalności jest propagowanie różnych form zrzeszania się rolników i współpraca z grupami już istniejącymi.

Planowane działania

Lp.	Działanie	Liczba
1.	Szkolenia	13
2.	Porady	137

Tematyka wybranych szkoleń

Lp.	Temat	Miejsce realizacji
Szkolenia		
1.	Grupowe formy gospodarowania – prawne aspekty założenia grupy producentów rolnych	teren województwa
2.	Korzyści wynikające z założenia i funkcjonowania grup producentów rolnych	teren województwa

2. Priorytet 2. Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich

2.1. Program 1. Działania proekologiczne i ochrona środowiska

Zadanie 1. Kształtowanie postaw i zachowań mieszkańców obszarów wiejskich sprzyjających ochronie środowiska

Ponieważ 60% powierzchni kraju stanowią obszary użytkowane rolniczo, na rolników spada istotna część odpowiedzialności za ochronę przestrzeni na której prowadzona jest produkcja rolna.

Działalność produkcyjna w rolnictwie może negatywnie wpływać na wody powierzchniowe i podziemne, glebę, czy powietrze. Niewłaściwe stosowanie przemysłowych środków produkcji takich jak nawozy sztuczne i środki ochrony roślin może prowadzić do zaniku naturalnej flory i fauny, zakłócać gospodarkę wodną i mikroklimat, i w konsekwencji niekorzystnie wpływać na wiele ekosystemów. Produkcja zwierzęca wytwarza duże ilości nawozów naturalnych zasobnych w azot i fosfor, które niewłaściwie stosowane i przechowywane mogą stanowić źródło zanieczyszczenia środowiska, zwłaszcza wód. Innymi czynnikami powodującymi degradację środowiska w działalności rolniczej to: nieprawidłowa gospodarka ściekowa w obrębie gospodarstwa, emisja do powietrza substancji gazowych i pyłowych pochodzących z intensywnego chowu lub hodowli zwierząt, niewłaściwe postępowanie z odpadami. Rolnicy funkcjonujący w gospodarce rynkowej muszą produkować zgodnie z potrzebami społecznymi i jednocześnie maksymalizować efekty produkcyjne oraz ekonomiczne, wymuszane rynkową konkurencją. Osiąganie celów produkcyjnych i ekonomicznych w rolnictwie nie zawsze idzie w parze z celami środowiskowymi i ogólnospołecznymi. Działanie ma na celu ograniczenie degradacji środowiska naturalnego oraz strat jego zasobów i zmniejszenia różnorodności biologicznej.

Intensyfikacja, jak i nadmierna ekstensyfikacja produkcji rolnej negatywnie wpływają na różnorodność biologiczną obszarów wiejskich i cechy krajobrazu. Ochrona bioróżnorodności, klimatu oraz zasobów wodnych i glebowych wymaga aktywnego wsparcia działań środowiskowych realizowanych przez rolników. Szeroko rozumianym celem środowiskowym służy również promocja produkcji rolnej prowadzonej metodami ekologicznymi.

Tematyka zadań wdrożeniowo - upowszechnieniowych:

EOŚ/5 Upowszechnianie w gospodarstwie elementów agrotechniki wpływających na podniesienie żyzności gleby poprzez zwiększenie udziału motylkowatych w strukturze zasiewów.

Cel: wprowadzenie do struktury zasiewów roślin strukturotwórczych.

Efekt wymierny zadania: korzystny wpływ na żyzność gleby i na gospodarkę próchniczną, strukturę i tzw. ożywienie gleby, utrzymanie pozytywnego, dodatniego bilansu azotu w glebie, ochrona gleby przed ujemnym wpływem czynników klimatycznych przed erozją, uprawa roślin motylkowatych, w celu zastępowania w żywieniu zwierząt gospodarskich białka zwierzęcego paszami roślin wysokobiałkowych. Uprawa roślin motylkowatych na nasiona.

EOŚ/6 Racjonalizacja nawożenia w oparciu o analizę zasobności gleby oraz właściwy płodozmian.

Cel: prawidłowa gospodarka nawozowa w oparciu o opracowany plan nawozowy.

Efekt wymierny zadania: dobór nawozów, określenie dawek i terminów stosowania – wykorzystanie programów nawozowych, zaplanowanie w zaleceniach przedplonu i poplonów oraz resztek poźniwnych, przekazanie pisemnej informacji dla rolnika zawierającej interpretację wyników analizy chemicznej gleby, możliwości stosowania międzyplonów i wsiewek poplonowych, opracowanie planu siewu roślin poplonowych na następne 2 lata z uwzględnieniem zaplanowanego płodozmianu.

EOŚ/7 Wdrażanie zasad chroniących środowisko.

Cel: wdrożenie w gospodarstwie podstawowych standardów działań poprawiających środowisko.

Efekt wymierny zadania: dokumentowanie działań agrotechnicznych zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi, dokumentowanie produkcji i obrotu surowców ekologicznych zgodnie z wymaganiami jednostek certyfikujących oraz dostosowanie do norm unijnych w zakresie ochrony środowiska (np. pomoc gospodarstwom powyżej 10 ha GO w przystosowaniu do wymogów zazielenienia).

Planowane działania

Lp.	Działanie	Liczba
1.	Szkolenia	31
2.	Porady	1395
3.	Zadania wdrożeniowo - upowszechnieniowe	176

Tematyka wybranych szkoleń

Lp.	Temat	Miejsce realizacji
Szkolenia		
1.	Kształtowanie postaw i zachowań mieszkańców obszarów wiejskich sprzyjających ochronie środowiska	teren województwa
2.	Płodozmian i uprawy współrzędne jako metody uprawy sprzyjające ochronie środowiska	teren województwa

Zadanie 2. Doradztwo dla rolników gospodarujących na obszarach objętych Dyrektywą Azotanową (OSN)

Ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzenia rolniczego stanowi najpoważniejszy problem na poziomie ochrony środowiska i rozwoju rolnictwa. Wprowadzona w Unii Europejskiej Dyrektywa azotanowa (91/676/EWG), dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego nałożyła na kraje członkowskie obowiązek wyznaczenia tzw. obszarów szczególnie narażonych (OSN) na zanieczyszczenia azotanami.

Rolnicy posiadający grunty na tych obszarach są zobligowani do przestrzegania przepisów i prowadzenia produkcji zgodnie z określonymi w programie wymogami:

- przestrzeganie określonych terminów stosowania nawozów,

- przestrzeganie wysiewu określonych maksymalnych limitów całkowitej ilości azotu w czystym składniku na 1 ha,
- sporządzanie planu nawozowego dla gospodarstw posiadających powyżej 100 ha UR na obszarach OSN,
- posiadanie zbiorników na przechowywanie gnojówki i gnojowicy dostosowanej do przechowywania co najmniej półrocznej produkcji tych nawozów (udokumentowanie nadmiaru produkcji nawozów),
- przechowywanie obornika w sposób bezpieczny dla wód i gleby,
- prowadzenie dokumentacji zabiegów agrotechnicznych, informacji o plonach i zbiorach.

Działania te będą realizowane poprzez szkolenia, porady i informacje oraz artykuły w naszej gazecie.

Planowane działania

Lp.	Działanie	Liczba
1.	Szkolenia	4
2.	Porady	197

Tematyka wybranych szkoleń

Lp.	Temat	Miejsce realizacji
Szkolenia		
1.	Zasady i dobre praktyki nawożenia na terenach szczególnie zagrożonych (OSN)	teren województwa
2.	Dyrektywa azotanowa 2014-2020, zasady i dobre praktyki nawożenia OSN	teren województwa

Zadanie 3. Propagowanie ekologicznych metod produkcji żywności

Rolnictwo ekologiczne odgrywa istotną rolę w ochronie bioróżnorodności oraz zasobów wodnych i glebowych, a jednocześnie przyczynia się do zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich. Ponadto dostarcza konsumentom wysokiej jakości żywność, produkowaną bez agrochemii.

Prowadzenie produkcji rolnej zgodnie z wymogami rolnictwa ekologicznego czyni ją bezpieczniejszą dla środowiska, ale równocześnie jest ona mniej wydajna i bez odpowiedniego wsparcia finansowego produkcja ekologiczna nie jest konkurencyjna w porównaniu do produkcji konwencjonalnej. W związku z funkcjonowaniem dwóch sposobów prowadzenia produkcji rolnej: konwencjonalnej i metodami ekologicznymi istotnym czynnikiem rozwoju na poziomie gospodarstwa jest relacja cen i kosztów. Istotnym czynnikiem wpływającym na wysokość ceny jest podaż towarów na rynku i kierunek zbytu. Przy sprzedaży bezpośrednio w gospodarstwie lub na targowisku produkty ekologiczne w porównaniu do gospodarstw konwencjonalnych uzyskują podobne lub nieco wyższe ceny. Istotnym czynnikiem jest tu zaufanie konsumenta do „znanego” mu producenta. Ceny produktów ekologicznych kierowanych na eksport są na ogół wyższe od produktów z gospodarstw konwencjonalnych. Głównym założeniem działania jest promowanie produkcji rolnej opartej na metodach zgodnych z przepisami o rolnictwie ekologicznym.

Świadomość ekologiczna jest coraz większa, co powoduje wzrost zainteresowania konsumentów produktami i przetworami wysokiej jakości i wiadomego pochodzenia.

Według danych IJHARS z 2014 roku województwo lubelskie zajmuje piąte miejsce w Polsce pod względem liczby producentów ekologicznych. 2037 certyfikowanych gospodarstw na Lubelszczyźnie nie używa chemicznych środków ochrony roślin i nawozów sztucznych, stosując do nawożenia jedynie nawozy zielone i minerały dostępne w przyrodzie, a w żywieniu zwierząt – przede wszystkim własne, ekologiczne pasze. Powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w lubelskim była równa 38466,64 ha, co stanowiło 5,8% powierzchni ekologicznych użytków rolnych w kraju.

LODR w Końskowoli organizuje corocznie konkurs na „Najlepsze gospodarstwo ekologiczne”, którego organizatorem jest MRiRW. W roku 2015 gospodarstwo Pana Mariusza Roberta Kuryluka, powiat włodawski, zajęło pierwsze miejsce w kategorii „ekologiczne gospodarstwo towarowe”.

Na stałe do kalendarza wpisał się Ekofestyn - impreza promująca żywność ekologiczną. Organizowany jest on w Lublinie przez specjalistów Działu Ekologii i Ochrony Środowiska pod hasłem „Z rolnictwem i przetwórstwem żywności ekologicznej”. W roku 2016 będziemy go organizować po raz dziesiąty. Z każdym rokiem rośnie liczba wystawców i równocześnie przybywa konsumentów.

W celu wdrażania na obszary wiejskie działań PROW 2014-2020 - „Rolnictwo ekologiczne” będziemy organizować zarówno dla doradców, jak i rolników szkolenia oraz prowadzić wykłady, na których prezentowane będą nowe rozwiązania i propozycje działań. Służymy doradztwem z zakresu ekologicznego systemu produkcji żywności.

Tematyka zadań wdrożeniowo - upowszechnieniowych:

EOŚ/1 Poprawa efektów ekonomicznych gospodarstw rolnych poprzez zmianę systemu produkcji z konwencjonalnej na metody ekologiczne.

Cel: zmiana systemu gospodarowania z konwencjonalnych metod produkcji na ekologiczną.

Efekt wymierny zadania: poprawa wartości ekonomicznych poprzez wykorzystanie własnej siły roboczej i uzyskanie w przyszłości wyższych dochodów za dobrej jakości produkty ekologiczne, uzyskanie możliwości łatwiejszego zbytu surowców ekologicznych, wprowadzenie prawidłowych metod agrotechnicznych, zaplanowanie prawidłowego płodozmianu, niestosowanie chemicznych środków produkcji wpływa na poprawę zdrowia, obniża koszty produkcji, wprowadzenie gatunków i odmian przystosowanych do produkcji ekologicznej oraz do popytu.

EOŚ/2 Technologia uprawy wybranego gatunku roślin rolniczych w gospodarstwie ekologicznym.

Cel: racjonalizacja produkcji, poprawa jakości technologicznej roślin rolniczych przeznaczonych na cele rynkowe, poszukiwanie nowych, bardziej ekonomicznych rozwiązań technologicznych, lepsze dostosowanie do istniejących rynków zbytu, wdrażanie postępu biologicznego i nowych środków produkcji.

Efekt wymierny zadania: opracowanie pięcioletniego płodozmianu z uwzględnieniem czynnika reprodukcji i degradacji glebowej substancji organicznej, prowadzenie obserwacji plantacji z uwzględnieniem czynnika atmosferycznego, wprowadzenie prawidłowych metod agrotechnicznych.

EOŚ/3 Technologia uprawy wybranego gatunku roślin ogrodniczych w gospodarstwie ekologicznym.

Cel: racjonalizacja produkcji, poprawa jakości technologicznej roślin ogrodniczych przeznaczonych na cele rynkowe, poszukiwanie nowych, bardziej ekonomicznych rozwiązań technologicznych, lepsze dostosowanie do istniejących rynków zbytu, wdrażanie postępu biologicznego i nowych środków produkcji.

Efekt wymierny zadania: opracowanie pięcioletniego płodozmianu z uwzględnieniem czynnika reprodukcji i degradacji glebowej substancji organicznej, dobór gatunku i odmiany rośliny ogrodniczej, ustalenie optymalnego nawożenia, uwzględniającego aktualne analizy gleby, dobór środków ochrony do występujących chorób i szkodników, wprowadzenie prawidłowych metod agrotechnicznych, prowadzenie obserwacji plantacji z uwzględnieniem czynnika atmosferycznego.

Planowane działania

Lp.	Działanie	Liczba
1.	Szkolenia	27
2.	Konferencje	2
3.	Porady	1024
4.	Zadania wdrożeniowo - upowszechnieniowe	58

Tematyka wybranych konferencji i szkoleń

Lp.	Temat	Miejsce realizacji
Konferencje		
1.	Nowości w technologii produkcji metodami ekologicznymi oraz organizacji rynku zbytu płodów	Końskowola
2.	Wprowadzenie zasad rolnictwa ekologicznego jako ograniczenie negatywnego wpływu rolnictwa na środowisko	Chełm
Szkolenia		
1.	Ekologiczna produkcja owoców miękkich	teren województwa
2.	Wprowadzenie zasad rolnictwa ekologicznego jako ograniczenie negatywnego wpływu rolnictwa na środowisko	teren województwa
3.	Ekologiczna produkcja rolnicza	teren województwa

Zadanie 4. Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych i rolnośrodowiskowo-klimatycznych

W celu zachowania wysokiej różnorodności biologicznej obszarów wiejskich, w tym unikatowości siedlisk przyrodniczych oraz zagrożonych wyginięciem lokalnych ras zwierząt gospodarskich oraz odmian roślin uprawnych występujących na obszarach rolnych, a także aby przeciwdziałać erozji gleb oraz zanieczyszczeniom wód spowodowanych przez działalność rolniczą istnieje potrzeba wsparcia

finansowego dla rolników prowadzących gospodarowanie w zgodzie z ochroną środowiska i przyrodą. Realizacja programu rolnośrodowiskowo-klimatycznego ma przyczynić się do zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i zachowania różnorodności biologicznej z uwzględnieniem zmian klimatycznych na tych terenach.

Głównym założeniem programu jest promowanie produkcji rolnej opartej na metodach zgodnych z wymogami ochrony środowiska i przyrody.

Program rolnośrodowiskowo-klimatyczny pozwala na rekompensowanie rolnikom poniesionych kosztów i strat w związku z gospodarowaniem w sposób zapewniający ochronę środowiska, nawet kosztem realizacji celów ekonomicznych i ograniczający niekorzystne oddziaływanie produkcji rolnej na środowisko.

Płatności rolnośrodowiskowo-klimatyczne obejmują jedynie te zobowiązania, które wykraczają poza obowiązkowe normy ustanowione w stosownych rozporządzeniach, zarówno unijnych, jak i krajowych, np. minimalne wymogi dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin.

Działania programu rolnośrodowiskowego ukierunkowane są na zachowanie ekstensywnie użytkowanych trwałych użytków zielonych (TUZ), w szczególności ochronę cennych siedlisk przyrodniczych i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt, a także ochronę różnorodności krajobrazu, ochronę zagrożonych zasobów genetycznych roślin i zwierząt, zrównoważone gospodarowanie nawozami i środkami ochrony roślin oraz działania przyczyniające się do ochrony gleb i wód.

Nowe działania Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 wprowadzają szereg zmienionych w stosunku do poprzedniego etapu wymogów i zasad. Specjaliści w Dziale Ekologii i Ochrony Środowiska będą wdrażać na obszary wiejskie owe działania. Jednym z głównych zadań będzie wdrażanie Programu Rolnośrodowiskowo-Klimatycznego. W dalszym ciągu kontynuowana będzie współpraca z beneficjentami PROW-u 2007-2013 i wspieranie ich w realizacji podjętych zobowiązań rolnośrodowiskowych w poprzednich latach.

W 2016 roku będziemy tak jak w poprzednich latach przygotowywać dla rolników nowe pięcioletnie plany działalności rolnośrodowiskowej, będziemy już opracowane aktualizować i dostosowywać do istniejącej sytuacji w gospodarstwie, określimy plany nawozowe na bieżący rok.

Planowane działania

Lp.	Działanie	Liczba
1.	Szkolenia	46
2.	Porady	2860

Tematyka wybranych szkoleń

Lp.	Temat	Miejsce realizacji
Szkolenia		
1.	Wdrażanie wśród rolników programu rolnośrodowiskowo-klimatycznego	teren województwa
2.	Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych i rolnośrodowiskowo-klimatycznych	teren województwa

Zadanie 5. Wspieranie wykorzystania surowców rolniczych w pozyskiwaniu odnawialnych źródeł energii

„Odnawialne źródło energii jest to źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz pozyskiwaną z biomasy, biogazu wysypiskowego, a także z biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych”.

LODR w Końskowoli oprócz propagowania różnych źródeł energii odnawialnej, prowadzi działalność informacyjną na temat przydatności biomasy w procesach wytwarzających z niej energię.

Biomasa, to głównie pozostałości i odpady. Niektóre jej formy są jednak celem, a nie efektem ubocznym produkcji. Specjalnie po to, by pozyskać biomasę uprawia się pewne rośliny (na przykład wierzba wiciowa, rdest czy trzcina pospolita). Do upraw energetycznych preferowane są zwłaszcza rośliny charakteryzujące się dużym przyrostem rocznym i niewielkimi wymaganiami glebowymi, ale mogą to również być masa zielona traw czy kukurydza.

Transfer wiedzy z tego zakresu będzie prowadzony poprzez szkolenia, porady, artykuły w gazecie i zadania wdrożeniowo-upowszechnieniowe.

Tematyka zadań wdrożeniowo - upowszechnieniowych:

EOŚ/4 Produkcja odnawialnych źródeł energii na poziomie gospodarstwa (rośliny energetyczne, kolektory słoneczne, bioelektrownie itp.).

Cel: doradztwo w zakresie założenia i eksploatacji plantacji na cele energetyczne, instalacji kolektorów słonecznych, budowy biogazowni.

Efekt wymierny zadania:

Plantacje na cele energetyczne:

- założenie plantacji,
- wybór planowanej częstotliwości zbioru i obsady,
- ustalenie optymalnego nawożenia, uwzględniającego aktualne analizy gleby,
- dobór środków ochrony do występujących chorób i szkodników,
- wprowadzenie prawidłowych metod agrotechnicznych.

Biogazownie:

- wybór typu biogazowni,
- pomoc w przygotowaniu dokumentacji niezbędnej do pozyskania środków pomocowych,
- określenie zapotrzebowania na surowce własne i zewnętrzne.

Kolektory słoneczne:

- wybór typu kolektora,
- pomoc w przygotowaniu dokumentacji niezbędnej do pozyskania środków pomocowych,
- określenie parametrów technicznych.

Planowane działania

Lp.	Działanie	Liczba
1.	Szkolenia	12
2.	Konferencje	1
3.	Porady	229
4.	Zadania wdrożeniowo – upowszechnieniowe	14

Tematyka wybranych konferencji i szkoleń

Lp.	Temat	Miejsce realizacji
Konferencje		
1.	Dobre praktyki w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Końskowola
Szkolenia		
1.	Wspieranie wykorzystania surowców rolniczych w pozyskaniu odnawialnych źródeł energii	teren województwa
2.	Alternatywne źródła energii – rośliny energetyczne, kolektory słoneczne	teren województwa

2.2. Program 2. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich

Zadanie 1. Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich

Obszary wiejskie w województwie lubelskim charakteryzują się dużym i niewystarczającym wykorzystaniem zasobów siły roboczej, w tym w rolnictwie, przy niskim poziomie dochodowości mieszkańców wsi. Rozwój przedsiębiorczości oraz zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej jest sposobem na wzrost aktywności gospodarczej na wsi oraz tworzenie dodatkowych źródeł dochodów. Ważne jest dostosowanie osób zamieszkujących obszary wiejskie do funkcjonowania w zmieniających się warunkach społeczno-ekonomicznych oraz przygotowanie ich do wykorzystania szans, związanych z powstawaniem nowych miejsc pracy. Szczęólnego znaczenia, głównie dla małych gospodarstw, nabiera zmniejszenie nadmiaru siły roboczej oraz poprawa dochodowości poprzez tworzenie i rozwój działalności pozarolniczej: poprzez świadczenie szeroko pojętych usług, w tym turystycznych i edukacyjnych. Doradztwo świadczone będzie w drobnych przedsiębiorstwach z terenów wiejskich, zainteresowanych zewnętrznymi funduszami pomocowymi oraz w gospodarstwach rolnych poszukujących dodatkowych źródeł dochodu z pozarolniczej działalności gospodarczej oraz w podmiotach ekonomii społecznej nastawionych na tworzenie miejsc pracy w zakresie wspomagania rozwoju przedsiębiorczości na terenach wiejskich.

Realizacja zadania polegała będzie na poszerzaniu wiedzy rolników i mieszkańców obszarów wiejskich poprzez doradztwo indywidualne, organizacje szkoleń, wyjazdów studyjnych, wskazywanie pozytywnych przykładów, promocji „dobrych praktyk” w celu zachęcenia do podejmowania decyzji o rozpoczynaniu dodatkowej działalności pozarolniczej. Uświadomienie konieczności podejmowania działań związanych z wykorzystaniem istniejących zasobów własnych i otoczenia w kierunku tworzenia nowych podmiotów. Pomoc w pozyskaniu zewnętrznych środków finansowych na utworzenie i udoskonalenie działalności pozarolniczej.

Tematyka zadań wdrożeniowo – upowszechnieniowych:

NPP/1 Zakładanie i rozwój mikro i małych przedsiębiorstw na obszarach wiejskich.

Cel: założenie i rozwój mikro i małych przedsiębiorstw.

Efekt wymierny zadania: w przypadku firm zakładanych – wpis do CEIDG; w przypadku firm rozwijanych – dopisany nowy kod PKD, utworzenie nowych miejsc pracy, wprowadzenie innowacji (technologicznej, organizacyjnej, marketingowej).

NPP/2 Mikro i małe przedsiębiorstwa z branży przetwórstwa rolno – spożywczego.

Cel: rozwój przedsiębiorstwa z branży przetwórstwa rolno – spożywczego.

Efekt wymierny zadania: utworzenie nowych miejsc pracy, wprowadzenie innowacji (technologicznej, organizacyjnej, marketingowej).

NPP/3 Marketing i sprzedaż produktów, usług mikro i małych przedsiębiorstw.

Cel: opracowanie planu marketingowego dla firmy.

Efekt wymierny zadania: opracowanie planu marketingowego dla firmy.

Planowane działania

Lp.	Działanie	Liczba
1.	Szkolenia	17
2.	Konferencje	1
3.	Porady	525
4.	Zadania wdrożeniowo – upowszechnieniowe	62

Tematyka wybranych konferencji i szkoleń

Lp.	Temat	Miejsce realizacji
Konferencje		
1.	Rozwój Obszarów Wiejskich	Końskowola
Szkolenia		
1.	Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich w oparciu o innowacyjne działania	teren województwa
2.	Marketing produktów wytworzonych w gospodarstwie rolnym	teren województwa
3.	Zakładanie działalności gospodarczej na obszarach wiejskich w zakresie rzemiosła, usług, handlu	teren województwa

Zadanie 2. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku

Agroturystyka to jeden z rodzajów turystyki, która odznacza się pewnymi cechami specyficznymi odróżniającymi ją od pozostałych. Należy ją rozumieć jako wypoczynek w gospodarstwie rolnym z możliwością aktywnego uczestnictwa w pracach polowych, obsłudze zwierząt gospodarskich i innych pracach wykonywanych w gospodarstwie. Działalność agroturystyczna związana jest ściśle z gospodarstwem rolnym, jego działalnością produkcyjną, jak też z gospodarstwem domowym rolnika

i jego najbliższej rodziny. Turystykę wiejską z agroturystyką łączy przede wszystkim wieś i środowisko wiejskie. Od agroturystyki różni się tym, że odbywa się poza gospodarstwem rolnym. Różnice tkwią także w infrastrukturze turystycznej. W przypadku turystyki wiejskiej infrastrukturę turystyczną tworzą hoteliki, pensjonaty, schroniska, prywatne domy letniskowe, małe kempingi zlokalizowane w obrębie wsi, ale też i pokoje gościnne, które mogą być udostępniane przez rolników, w przypadku agroturystyki te ostatnie są jej podstawą.

Głównym trendem we współczesnej turystyce jest rozwój turystyki zrównoważonej, przyjaznej środowisku, wykorzystującej zasoby dziedzictwa przyrodniczego, kulturowego i świadomości ekologicznej. Takie oczekiwania spełnia agroturystyka, czyli świadczenie usług przez małe, rodzinne przedsiębiorstwa, zakwaterowanie w małej skali, niewielka ilość miejsc noclegowych, bezpośredni, przyjazny kontakt turystów z rodziną kwaterodawcy, bezpośredni kontakt z innymi mieszkańcami wsi przy stosunkowo niewielkich nakładach ekonomicznych i społecznych.

Potrzeby mieszkańców miast, którzy w większości korzystają z przedstawianej oferty turystycznej ciągle się zmieniają. Ofert wypoczynku na wsi jest coraz więcej. Aby sprostać wyzwaniom rynku, osoby świadczące usługi turystyczne muszą się ciągle kształcić, wymieniać doświadczenia i wzbogacać swoje oferty. LODR w Końskowoli od wielu lat świadczy usługi doradcze i edukacyjne w tym zakresie. Według bazy danych, prowadzonej przez dział, w IV kwartale 2015 roku, na terenie województwa lubelskiego było 528 gospodarstw agroturystycznych, 136 obiektów turystyki wiejskiej i 13 gospodarstw agroekoturystycznych. Na stronie internetowej LODR, w zakładce „Oferty turystyczne”, obecnie jest wpisanych 127 gospodarstw.

Ważnym zadaniem jest doradztwo związane z tworzeniem zagród edukacyjnych oraz przystąpienie ich do Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych, prowadzonej przez Centrum Doradztwa Rolniczego Oddział w Krakowie. W krajowej bazie sieci zagród edukacyjnych obecnie znajduje się 9 obiektów funkcjonujących na terenie województwa lubelskiego. Sieć służy upowszechnieniu idei edukacji w gospodarstwie rolnym oraz promocji działalności gospodarstw edukacyjnych. Są to przedsięwzięcia prowadzone przez mieszkańców wsi na obszarach wiejskich, gdzie realizowane są przynajmniej dwa cele edukacyjne spośród: produkcji roślinnej, produkcji zwierzęcej, przetwórstwa płodów rolnych, w zakresie świadomości ekologicznej i konsumenckiej oraz dziedzictwa kultury materialnej wsi, tradycyjnych zawodów, rękodziela i twórczości ludowej. Zajęcia edukacyjne w gospodarstwach rolnych przynoszą wymierne korzyści dla dwóch sektorów: rolnictwa i szkolnictwa. Szkolnictwo zyskuje urozmaicenie i wzbogacenie procesu kształcenia, programy nauczania zorientowane na praktyczne działanie, ćwiczenia warsztatowe z różnych przedmiotów, alternatywne miejsca edukacji, poznanie wiejskiej kultury. Dla sektora rolnego istotne jest spotkanie z przyszłymi konsumentami i wzrost zrozumienia dla sytuacji i potrzeb gospodarki wiejskiej. Jest to także odmiana i wzbogacenie codziennego życia rolnika, radość pracy z dziećmi i nauczycielami, twórczy rozwój rodzin rolniczych oraz dodatkowy dochód.

Tematyka zadań wdrożeniowo-upowszechnieniowych:

WGDIA/1 Działalność pozarolnicza, usługi turystyczne i około turystyczne

Cel: Wspomaganie rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich,

Efekt mierzalny zadania: przygotowanie gospodarstwa/firmy do założenia lub rozwoju działalności gospodarczej, sporządzenie analizy SWOT, przygotowanie dokumentacji aplikacyjnej, sporządzenie dokumentów urzędowych, rozszerzenie zakresu usług, nowy kod PKD.

WGDIA/3 Agroturystyka

Cel: Tworzenie i poprawa bazy turystycznej w zakresie usług turystycznych na wsi.

Efekt mierzalny zadania: przygotowanie gospodarstwa do założenia lub rozwoju działalności, analiza SWOT, wprowadzenie nowej oferty, usługi, promocja – strona internetowa, materiały promocyjne, przygotowanie dokumentacji aplikacyjnej, sporządzenie dokumentów urzędowych, poprawa atrakcyjności lub wizerunku gospodarstwa

WGDIA/4 Zagrody edukacyjne

Cel: Tworzenie i funkcjonowanie zagród edukacyjnych.

Efekt mierzalny zadania: przygotowanie gospodarstwa do założenia lub rozwoju działalności, analiza SWOT, wprowadzenie nowej oferty, usługi, promocja – strona internetowa, materiały promocyjne, przygotowanie dokumentacji aplikacyjnej, sporządzenie dokumentów urzędowych, poprawa atrakcyjności lub wizerunku gospodarstwa.

Planowane działania

Lp.	Działanie	Liczba
1.	Szkolenia	13
2.	Konferencje	2
3.	Porady	615
4.	Zadania wdrożeniowo - upowszechnieniowe	42

Tematyka wybranych konferencji i szkoleń

Lp.	Temat	Miejsce realizacji
Konferencje		
1.	Turystyka wiejska	ZDR Biała Podlaska
2.	Usługi turystyczne i około turystyczne na wsi, wymogi, formy opodatkowania	Końskowola
Szkolenia		
1.	Agroturystyka, turystyka wiejska w gospodarstwie rolnym – przepisy formalno-prawne	teren województwa
2.	Budowanie produktów turystycznych w oparciu o lokalne zasoby dziedzictwa kulturowego.	teren województwa
3.	Upowszechnienie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej	teren województwa

Zadanie 3. Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi oraz tradycji kulinarnych regionu Lubelszczyzny

Dziedzictwo kulturowe wsi jest świadectwem tego, jak żyły kolejne pokolenia, jak budowały świątynie, domy i obejścia gospodarskie, jak wytyczały drogi, uprawiały ziemię. Zwyczaje, obrzędy, wszelkie przejawy twórczości, jak i wytwory rzemiosła oraz przedmioty codziennego użytku, a także sposoby gospodarowania i nabyte umiejętności, są elementami dziedzictwa. Dziedzictwo to także krajobraz, a więc przyroda przekształcona poprzez obecność i działalność człowieka: szachownice pól, układ wsi, przebieg dróg, poszczególne zabudowania i całe panoramy. Wszystkie te elementy składają się na historię miejsc i ludzi, którzy w tych miejscach żyją.

Naszym wspólnym obowiązkiem jest ochrona tych dóbr po to, by służyły nam i następnym pokoleniom. Spadek po naszych przodkach jest ważny, bo decyduje o naszej tożsamości, naszych korzeniach, o swojskości miejsca, z którego się wywodzimy. Jednocześnie może się przyczynić do rozwoju naszej okolicy – podnosi jej atrakcyjność turystyczną, pozwala tworzyć nowe miejsca pracy i źródła dochodów dla mieszkańców. Dostarcza doznań estetycznych i emocjonalnych, podnosi jakość życia, zachęca do przyjazdu.

Poprawa standardu jakości życia mieszkańców wsi, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania dziedzictwa kulturowego i kulinarnego, produktów tradycyjnych i lokalnych oraz dziedzictwa przyrodniczego, poprzez estetyzację wsi i posesji jest ważnym i stale aktualnym zagadnieniem w pracy doradczej. Poprawa estetyki miejscowości i posesji tworzy współgrający, wzajemnie przenikający się krajobraz, wzbogacający miejscowe zasoby przyrodnicze i kulturowe. Estetyzacja posesji, wpływa bezpośrednio na poprawę wizerunku obiektu oraz poprawę standardu i jakości życia. Wytwarzanie wyrobów regionalnych i lokalnych wspomaga działania zmierzające do zachowania dziedzictwa kulturowego wsi oraz rozwój obszarów wiejskich, poprzez umożliwienie rolnikom podjęcia działalności zarobkowej. Pozwala także na różnicowanie działalności na terenach wiejskich oraz zapobiega wyludnianiu się tych obszarów i ich marginalizacji. Rosnąca świadomość konsumentów znajduje odzwierciedlenie w zwiększonym popycie na produkty charakteryzujące się wysoką jakością, która jest wynikiem szczególnych metod ich wytwarzania, wyjątkowego składu lub określonego pochodzenia. Produkcja regionalnych i tradycyjnych wyrobów związana jest ze zwiększeniem różnorodności wytwarzanej żywności. Wytwarzanie wyrobów regionalnych i tradycyjnych wspomaga rozwój obszarów wiejskich, poprzez umożliwienie rolnikom zarobkowania oraz prowadzenie działalności pozarolniczej.

Środowisko przyrodnicze, posiadające cechy walorów turystycznych wraz z zasobami dziedzictwa kulturowego i kulinarnego, obok oferty obiektów turystycznych, tworzą komplementarne produkty turystyczne. Produkt turystyczny jest zdefiniowany jako pakiet składników materialnych i niematerialnych, opartych na możliwościach spędzania czasu w miejscu wybranym przez potencjalnego turystę. Komponenty produktu turystycznego tworzą spójną ofertę wypoczynku na wsi: korzystanie z noclegu w gospodarstwach agroturystycznych czy w obiektach turystyki wiejskiej, z możliwością wyżywienia na bazie tradycyjnie sporządzanych potraw dopełnione możliwością spędzenia czasu na łonie przyrody, poznając zabytki i wydarzenia kulturalne. Wciąż rozwijająca się

turystyka wiejska, oparta na walorach przyrodniczych i kulturowych Lubelszczyzny stanowi możliwości budowania niepowtarzalnych produktów turystycznych i tworzenia miejsc pracy dla mieszkańców wsi.

Głównym celem zadania związanego z dziedzictwem kulinarnym jest propagowanie kultury i tradycji, wspieranie działań zmierzających do rozpowszechniania wiedzy na temat dziedzictwa kulinarnego i kulturowego, a także:

- wyróżnianie produktów, które w przyszłości mogłyby starać się o uznanie ich regionalnego bądź tradycyjnego charakteru,
- zwiększenie świadomości konsumentów oraz działania informacyjne i promocyjne,
- wsparcie dla wytwarzania lokalnych produktów żywnościowych o określonym pochodzeniu geograficznym i specyficznych cechach jakościowych przez przekazywanie informacji, wiedzy i umiejętności oraz popularyzowanie dobrej praktyki ich produkowania,
- waloryzacja obszarów wiejskich poprzez reaktywowanie lokalnej tradycji i umiejętności oraz wykorzystanie miejscowych zasobów do wytwarzania typowo polskich produktów lokalnych.

Realizacja zadania związanego z dziedzictwem przyrodniczym, estetyzacja miejscowości i posesji, realizowana będzie w indywidualnych gospodarstwach, obiektach agroturystycznych i turystyki wiejskiej, świetlicach, innych miejscach przestrzeni publicznej i prywatnej.

Realizacja zadania upowszechnieniowego dotyczyła będzie działań związanych z poprawą wizerunku miejscowości i indywidualnych posesji poprzez kształtowanie i tworzenie pozytywnego wizerunku miejscowości, zagospodarowanie terenu posesji indywidualnych lub przestrzeni publicznej, doradztwo, informację, pomoc w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na podejmowanie zadań, promocję lokalnych przedsięwzięć: uczestnictwo w imprezach okolicznościowych, wystawach, festynach, kiermaszach, konkursach.

Tematyka zadań wdrożeniowo-upowszechnieniowych:

WGDIA/5 Dziedzictwo kulturowe i kulinarne, produkty tradycyjne.

Cel: zachowanie dziedzictwa kulturowego i kulinarnego poprzez propagowanie kultury i tradycji, wspieranie działań zmierzających do rozpowszechniania wiedzy na temat dziedzictwa kulinarnego i kulturowego.

Efekt mierzalny zadania: promocja żywności lokalnej na kiermaszach, festynach, wystawach, szkoleniach, konferencjach itp., przygotowanie dokumentów do rejestracji produktów tradycyjnych.

WGDIA/7 Dziedzictwo przyrodnicze, bioróżnorodność.

Cel: zachowanie dziedzictwa przyrodniczego poprzez zachowanie bioróżnorodności, proekologiczne metody produkcji przydomowej.

Efekt mierzalny zadania: zachowanie bądź wprowadzanie starych odmian sadowniczych i warzywniczych bądź zielarskich do gospodarstw wiejskich i ich wykorzystanie w ofercie agroturystycznej lub w gospodarstwie domowym. Opracowania promujące zachowanie dziedzictwa przyrodniczego i proekologicznych metod w publikacjach (artykuły).

WGDiA/8 Aktywizacja – budowanie kapitału społecznego na wsi.

Cel: budowanie kapitału społecznego na wsi poprzez wsparcie społeczności lokalnej w tworzeniu i sprawnym funkcjonowaniu organizacji pozarządowych na terenach wiejskich oraz budowy oddolnych inicjatyw lokalnych, promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku.

Efekt mierzalny zadania: działania zmierzające do zarejestrowania działalności pozarządowej, analiza SWOT, opracowanie planów działania, organizacja i przeprowadzanie konkursów, warsztatów, szkoleń, uczestnictwo w imprezach promujących wieś.

Planowane działania

Lp.	Działanie	Liczba
1.	Szkolenia	17
2.	Pokazy (warsztaty)	10
3.	Konferencje	1
4.	Porady	585
5.	Zadania wdrożeniowo - upowszechnieniowe	60

Tematyka wybranych konferencji, pokazów i szkoleń

Lp.	Temat	Miejsce realizacji
Konferencje		
1.	Budowanie kapitału społecznego na obszarach wiejskich	Końskowola
Pokazy		
1.	Warsztaty rękodzieła	teren województwa
2.	Kultywowanie lokalnej tradycji kulinarnej	teren województwa
3.	Warsztaty florystyczne	teren województwa
Szkolenia		
1.	Zachowanie tradycji kulturowych jako element budowania potencjału społecznego	teren województwa
2.	Ogród użytkowy jako element bioróżnorodności przyrodniczej	teren województwa
3.	Ogród ozdobny jako element bioróżnorodności przyrodniczej	teren województwa
4.	Zachowanie cennych gatunków warzywniczych i sadowniczych w ogrodzie przydomowym	teren województwa

Zadanie 4. Promocja produktów lokalnych i regionalnych

W Polsce, podobnie jak w innych krajach Unii Europejskiej, z roku na rok rośnie zainteresowanie produktami lokalnymi, regionalnymi i tradycyjnymi. To odpowiedź konsumentów na pogarszającą się jakość żywności wytwarzanej masowo. Wielu kupujących wybiera wyroby lokalne czy regionalne produkowane w sposób tradycyjny, charakteryzujące się wysoką jakością i doskonałym, niepowtarzalnym smakiem. Rosnące zainteresowanie konsumentów decyduje o rozwoju rynku takich produktów, które coraz częściej dostępne są nie tylko na targach, festynach czy jarmarkach, lecz także na specjalnych stoiskach w centrach handlowych, w sieciach handlowych, a nawet w niedużych sklepach osiedlowych. Na wzmocnienie rynku wpływa też nastawienie UE, która promuje wszechstronny rozwój obszarów wiejskich, w tym produkcję lokalnych, regionalnych, tradycyjnych wyrobów.

Wytwarzanie, ochrona i promocja żywności wysokiej jakości odgrywa w państwach Unii Europejskiej coraz bardziej znaczącą rolę. Jednym z podstawowych sposobów realizacji polityki jakości we Wspólnocie jest wyróżnianie i ochrona wyrobów rolno–spożywczych wysokiej jakości, pochodzących z różnych regionów, jak też charakteryzujących się tradycyjną metodą produkcji.

Strategia Identyfikacji i Promocji Produktów Tradycyjnych opiera się w głównej mierze na prowadzeniu Listy Produktów Tradycyjnych. Zgodnie z ustawą o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych, do działań związanych z prowadzeniem Listy Produktów Tradycyjnych zobowiązani są Marszałkowie Województw, którzy przyjmują i oceniają wnioski o wpisy produktów na Listę oraz Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, będący odpowiedzialnym za koordynację działań i realizację celów opisanych w Strategii Identyfikacji i Promocji Produktów Tradycyjnych.

Podstawą wpisu na Listę Produktów Tradycyjnych jest tradycja wytwarzania, wynosząca co najmniej 25 lat oraz szczególna i niepowtarzalna jakość związana z metodami produkcji, które gwarantują wyjątkowe cechy i właściwości otrzymanego wyrobu. Utworzenie Listy Produktów Tradycyjnych ma na celu rozpowszechnianie informacji o produktach wytwarzanych tradycyjnymi, historycznie ugruntowanymi metodami.

Korzyścią wynikającą z umieszczania wyrobów na Liście Produktów Tradycyjnych jest pokazanie konsumentom oraz producentom jak ogromne jest bogactwo naszego regionu w zakresie produkcji tradycyjnej żywności i dziedzictwa kulturowego. Istnieje możliwość rejestracji nazwy produktu jako chronionej nazwy pochodzenia, chronionego oznaczenia geograficznego lub gwarantowanej tradycyjnej specjalności. Tylko wtedy będziemy w stanie w pełni wykorzystać możliwości, jakie stwarza unijny system rejestracji nazw regionalnych i tradycyjnych produktów.

W województwie lubelskim Lista Tradycyjnych Produktów obejmuje już 152 produkty.

Imprezy promujące lokalne produkty to: Finał regionalny konkursu „Nasze Kulinarne Dziedzictwo-Smaki Regionów” – Janowiec, Europejski Festiwal Smaku – Lublin, Ekofestyn – Lublin, Festyn „W krainie Pierogów” – Bychawa, Święto Wina – Janowiec, Lubelskie Miodobranie – Pszczela Wola, Festiwal Flaków – Piaski, Nadbużańskie Święto Pszczoty – Okszków, Dzień Miodu i Piroga Biłgorajskiego – Biszczka, Trawnicka Zaciera – Trawniki, Święto Malin – Kraśnik, Festiwal Kaszy „Gryczaki” – Janów Lubelski, Chmielaki – Krasnystaw, Święto Karpia – Maliniec, Wojewódzkie Święto Chleba – Lublin, Żurawinobranie – Łążek Garncarski.

Planowane działania

Lp.	Działanie	Liczba
1.	Szkolenia	3
2.	Porady	135

Tematyka wybranych szkoleń

Lp.	Temat	Miejsce realizacji
Szkolenia		
1.	Wpisywanie produktów na Listę Produktów Tradycyjnych	teren województwa
2.	Promocja produktów lokalnych i regionalnych	teren województwa

Zadanie 5. Unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego (zdrowie, żywienie, estetyzacja)

Gospodarstwo wiejskie, opierające swoją egzystencję ekonomiczną o rodzinne gospodarstwo rolne, jest specyficzną formą prowadzenia rolniczej działalności gospodarczej ściśle powiązanej z prowadzeniem gospodarstwa domowego. Najczęściej jest to małe lub średnie gospodarstwo rolne, w którym pracują członkowie rodziny rolniczej będącej jego właścicielami.

Jego głównym celem jest zapewnienie rodzinie wiejskiej możliwości funkcjonowania i rozwoju – utrzymania siedliska, w którym ta rodzina mieszka i gdzie toczy się jej życie, oraz zabezpieczenia wszystkich innych potrzeb życiowych (wyżywienia, ubrania, edukacji, ochrony zdrowia itp.).

Tematyka zadań wdrożeniowo-upowszechnieniowych:

WGDIA/6 Dziedzictwo przyrodnicze, estetyzacja.

Cel: zachowanie dziedzictwa przyrodniczego poprzez kształtowanie i tworzenie pozytywnego wizerunku miejscowości, zagospodarowanie terenu posesji indywidualnych.

Efekt mierzalny zadania: zmieniony wizerunek obiektu lub jego części, zagospodarowanie terenu, nasadzenia roślinne, opracowanie szkiców, projektów i realizacja założeń.

Planowane działania

Lp.	Działanie	Liczba
1.	Szkolenia	17
2.	Pokazy	6
3.	Szkolenia wyjazdowe	2
4.	Porady	340
5.	Zadania wdrożeniowo - upowszechnieniowe	27

Tematyka wybranych pokazów i szkoleń

Lp.	Temat	Miejsce realizacji
Pokazy		
1.	Pokaz sporządzania stroików świątecznych	teren województwa
2.	Warsztaty carvingu	teren województwa
3.	Warsztaty decoupage	teren województwa
Szkolenia		
1.	Racjonalne żywienie rodziny wielopokoleniowej	teren województwa
2.	Estetyzacja zagospodarowania terenu posesji	teren województwa
3.	Promocja zdrowego stylu życia	teren województwa
4.	Zarządzanie budżetem domowym wiejskiego gospodarstwa domowego	teren województwa

Zadanie 6. Przetwórstwo na poziomie gospodarstwa i sprzedaż bezpośrednia

W ostatnich latach odnotowano znaczne wahania cen w ramach łańcucha dostaw żywności, który łączy trzy istotne sektory gospodarki: rolnictwo, przetwórstwo spożywcze oraz dystrybucję. W perspektywie długoterminowej poprawa funkcjonowania łańcucha dostaw żywności jest konieczna nie tylko ze względu na konsumentów, ale również w związku z potrzebą zapewnienia zrównoważonego podziału wartości dodanej między poszczególne elementy łańcucha, przyczyniając się w ten sposób do zwiększenia jego ogólnej konkurencyjności. W ramach łańcuchów dostaw żywności nieprzetworzonej małe gospodarstwa rolne często zawierają transakcje z większymi nabywcami, tj. producentami, hurtownikami lub detalistami, którzy często są ich jedynymi kanałami dostępu na rynek. Jedną z możliwych działalności zapobiegających lub przynajmniej ograniczających przechwytywanie znacznej części wartości dodanej przez wielkich producentów i dystrybutorów jest przetwórstwo na poziomie gospodarstwa oraz sprzedaż bezpośrednia. Małe przetwórstwo oznacza przetwarzanie surowców rolnych wytworzonych w gospodarstwach na produkty o dużej wartości dodanej. Produkcję żywności zarówno pierwotnej jak i przetworzonej regulują przepisy prawa krajowego jak i unijnego. Znajomość tych przepisów pozwala producentom na przyjęcie odpowiednich procedur, również w sytuacjach kryzysowych oraz produkcję bezpiecznej żywności. W świetle obowiązujących obecnie regulacji prawnych każdy producent żywności, bez względu na wielkość, profil i charakter produkcji, jest odpowiedzialny za bezpieczeństwo i jakość zdrowotną produkowanych wyrobów.

Rolnicy najczęściej stanowią pierwsze, najważniejsze ogniwo w łańcuchu produkcji żywności choć często ten fakt jest lekceważony. Odbiorcy oczekują dobrej jakości towarów, często potwierdzonych odpowiednimi certyfikatami dotyczącymi jakości i bezpieczeństwa żywności. W związku z tym coraz większą rolę będą odgrywać systemy certyfikacji produkcji rolniczej, zwłaszcza na poziomie gospodarstwa. Postęp w rolnictwie i prowadzona polityka rolna doprowadziły do takiego wzrostu produkcji, że podaż zaczęła przeważać nad popytem.

Rynek rolny cechuje obecnie coraz silniejsza konkurencja między producentami, przetwórcami i handlowcami produktami rolnymi. Im dłuższy łańcuch sprzedaży, im więcej pośredników tym producent otrzymuje niższą cenę. Konsument zapłaci wyższe ceny, mając gwarancję dobrej jakości produktów. Niewielka skala produkcji rodzinnego gospodarstwa sprzyja wyprodukowaniu towarów wartościowych i niszowych. Przetwórstwo surowców z produkcji podstawowej może odbywać się w gospodarstwie rolnym tylko i wyłącznie po zarejestrowaniu działalności gospodarczej i spełnieniu wszystkich wymogów urzędowych.

Od 1 stycznia 2016 r. wchodzi w życie zmiana ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych i ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, daje ona możliwość sprzedaży przez rolników i członków ich rodzin produktów żywnościowych wytworzonych z własnych surowców, bez konieczności rejestracji działalności gospodarczej. Dotychczas rolnicy nie mogli legalnie sprzedawać przetworzonej żywności, np. serów, kielbas czy dżemów. Zapłacą od tego 2 - procent podatku. Ustawa „daje szansę zwłaszcza gospodarstwom mniejszym, które mają dużo siły roboczej własnej do przetwarzania różnych produktów i sprzedawania bezpośrednio, czy to na rynku, czy w gospodarstwie, pomijając pośredników”. Limit sprzedaży to 150 tysięcy euro na rok.

Od 1 stycznia 2016 r. wejdzie w życie również rozporządzenie Ministra Rolnictwa dotyczące sprzedaży bezpośredniej zwiększające nie tylko asortyment produktów, ale także zwiększające limity miesięczne i roczne, jakie przysługują producentowi gospodarstwa rolnego w sprzedaży bezpośredniej.

Rozporządzenie wprowadza szereg ułatwień m.in. dla rolników i pszczelarzy prowadzących sprzedaż bezpośrednią. Nowe przepisy m. in. umożliwiają sprzedaż jaj konsumpcyjnych z gospodarstwa, a także innych produktów m.in. o mrożonych tusz drobiu, zajęczaków i zwierząt łownych, skórowanych tusz grubej zwierzyny łownej, patroszonych tusz drobnej zwierzyny łownej, czy żywych ślimaków lądowych. Zwiększone zostały limity produkcji np. drobiu.

Zgodnie z rozporządzeniem będzie można prowadzić sprzedaż bezpośrednią produktów podczas wystaw, festynów, targów oraz kiermaszów organizowanych w celu promocji tych produktów - na terytorium całego kraju. Nowe przepisy doprecyzowują kwestię sprzedaży bezpośredniej z obiektów lub urządzeń ruchomych lub tymczasowych, w tym urządzeń dystrybucyjnych do sprzedaży żywności, takich jak, np. mlekomy.

Ponadto przewiduje się możliwość tzw. "sprzedaży zbiorczej", tj. sprzedaży przez podmiot prowadzący sprzedaż bezpośrednią produktów pochodzenia zwierzęcego wyprodukowanych przez inny podmiot prowadzący taką działalność w tym samym powiecie podczas np. festynu.

Realizacja zadania polegała będzie na poszerzaniu wiedzy rolników na temat możliwości pozyskiwania dodatkowych źródeł dochodu dla gospodarstw rolnych poprzez przetwórstwo na poziomie gospodarstwa produktów/płodów rolnych produkowanych w tym gospodarstwie i sprzedaż bezpośrednią – poprzez organizację szkoleń, doradztwo indywidualne, wskazywanie dobrych przykładów. Pomoc gospodarstwom rolnym, w doborze odpowiedniej działalności przetwórczej, wykorzystującej surowce z własnego gospodarstwa i zdolności wytwórczych oraz wskazanie możliwości finansowania przedsięwzięć inwestycyjnych na rozpoczęcie lub rozwój działalności gospodarczej.

Tematyka zadań wdrożeniowo-upowszechnieniowych:

WGDIA/2 Przetwórstwo na poziomie gospodarstwa

Cel: Pozyskiwanie dodatkowych źródeł dochodu dla gospodarstw rolnych poprzez przetwórstwo na poziomie gospodarstwa produktów/płodów rolnych produkowanych w tym gospodarstwie i sprzedaż bezpośrednią.

Efekt mierzalny zadania: przygotowanie gospodarstwa do założenia lub rozwoju działalności; analiza SWOT gospodarstwa, przygotowanie dokumentów aplikacyjnych, urzędowych, poszerzenie asortymentu sprzedaży.

Planowane działania

Lp.	Działanie	Liczba
1.	Szkolenia	17
2.	Porady	274
3.	Zadania wdrożeniowo - upowszechnieniowe	5

Tematyka wybranych szkoleń

Lp.	Temat	Miejsce realizacji
Szkolenia		
1.	Przetwórstwo na poziomie gospodarstwa produktów pochodzenia roślinnego	teren województwa
2.	Sprzedaż bezpośrednia produktów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego	teren województwa

3. Priorytet 3. Promowanie nowoczesnych myśli technologicznych i doradztwa

3.1. Program 1. Upowszechnianie i wdrażanie wiedzy rolniczej

Zadanie 1. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej

Działalność informacyjna realizowana jest za pośrednictwem działalności wydawniczej, udzielania informacji i wyjaśnień, telefonicznych i bezpośrednich kontaktów z mieszkańcami obszarów wiejskich oraz poprzez informacje zamieszczane na stronie internetowej LODR w Końskowoli.

Swoją działalność będziemy promować również poprzez organizację stoisk informacyjnych na różnego typu imprezach organizowanych przez instytucje samorządowe i inne.

Planowane działania

Lp.	Działanie	Liczba
1.	Informacje	3051
2.	Broszury	1
3.	Materiały informacyjne na stronę internetową	60
4.	Audycje radiowe	1
5.	Artykuły w „LAR”	381
6.	Artykuły w innych wydawnictwach	13
7.	Stoisko promocyjne – organizacja (poza własnymi imprezami)	84

Zadanie 2. Prowadzenie działalności w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich

Realizacja tego zadania ma na celu podniesienie kwalifikacji zawodowych rolników i osób związanych z produkcją rolniczą.

Prowadzenie szkoleń i kursów z niżej wymienionych tematów:

- integrowanej produkcji roślin,
- doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin,

- stosowania środków ochrony roślin przy użyciu sprzętu naziemnego przeznaczonego do stosowania tych środków, z wyłączeniem sprzętu montowanego na pojazdach szynowych oraz innego sprzętu stosowanego w kolejnictwie zostało w Polsce uregulowane przepisami ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o *środkach ochrony roślin* (Dz. U. poz. 455) oraz Rozporządzeniem MRiRW z dnia 8 maja 2013 r. w sprawie szkoleń w zakresie środków ochrony roślin (Dz. U. poz. 554).

Zmiany zachodzące w środowisku naturalnym wynikające ze stosowania chemicznych środków ochrony roślin spowodowały baczniejsze zwrócenie uwagi na te kwestie.

Ustawa o ochronie roślin nakłada obowiązki na osoby stosujące środki ochrony roślin:

- ukończenie szkolenia (podstawowego lub uzupełniającego), po którym otrzymuje się zaświadczenie, ważne przez okres 5 lat,
- atestację opryskiwaczy – ważną 3 lata.

Ustawa nakłada także obowiązek ukończenia szkolenia na osoby sprzedające środki ochrony roślin (zwane teraz doradcami).

LODR w Końskowoli oferuje również rolnikom kursy „Operatorów kombajnów zbożowych”, które cieszą się dużym zainteresowaniem.

Planowane działania

Lp.	Działanie	Liczba
1.	Informacje	2379

Zadanie 3. Upowszechnianie i wdrażanie wiedzy rolniczej w ramach prac prowadzonych na obiektach dydaktyczno - wdrożeniowych LODR

Pole doświadczalno-wdrożeniowe zajmuje powierzchnię 9 ha, położone jest w Pożogu II na glebie pseudobielicowej kompleksu pszennego dobrego, klasy bonitacyjnej IIIa. Dobra jakość gleby i racjonalne zmianowanie zapewnia odpowiednie warunki do uprawy wielu gatunków roślin rolniczych i umożliwia uzyskiwanie dobrych plonów. Pole doświadczalne składa się z 5 pól, stanowiących elementy zmianowania (okopowe, zboża jare, strączkowe, zboża ozime, rzepak) każde o powierzchni około 1,3 ha, oraz 4 pól o powierzchni od 0,2 do 1,5 ha, na którym uprawia się doświadczenia ściśle, kukurydzę, mieszanki traw oraz jednoroczne rośliny pastewne.

Pole I zajmować będą rośliny okopowe. Planuje się kolekcje buraka cukrowego o powierzchni nieco ponad 1 ha, oraz ściśle doświadczenie polowe prowadzone w ramach porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego z ziemniakiem grupy odmian średnio wczesnych jadalnych oraz skrobiowych zgodnie z metodyką opracowaną przez Centralny Ośrodek Badania Roślin Uprawnych. Na polu tym ocenia się jakość plonu poszczególnych odmian buraka, prowadzi się obserwacje działania środków stymulujących wzrost zawartości próchnicy glebowej, oraz działanie nawozów dolistnych na rośliny.

Na polu II uprawiać się będzie zboża jare. Stanowi je kolekcja odmian pszenicy, jęczmienia, pszenżyta i owsa oraz obsiew mieszanką jarą wokół poletek. W ramach kolekcji dokonuje się niezbędnych obserwacji i ocen stanu roślin w trakcie wegetacji, testuje się nowe środki do ochrony zbóż przeciwko chorobom grzybowym oraz sprawdza się reakcję odmian na obniżenie norm wysiewu.

Pole III będzie obsiane roślinami strączkowymi. Na polu uprawia się kolekcje odmian łubinu żółtego, wąskolistnego i białego, kolekcje grochu form ogólnoużytkowych i pastewnych, bobiku i soi. Wokół kolekcji pozostałą część pola stanowią obsiewy. Zadaniem tego pola jest zarówno prezentacja możliwości zastosowania tej grupy roślin w gospodarstwie na potrzeby paszowe, ocena plonowania porównywanych odmian, jak również stworzenie optymalnych warunków do plonowania zbóż ozimych uprawianych po tym przedplonie.

Pole IV – pole zbóż ozimych. Na polu tym uprawia się kolekcje najnowszych odmian pszenicy, pszenżyta. W trakcie wegetacji prowadzi się szereg obserwacji stanu roślin, oceny przetrzymywania na podstawie monolitów glebowych, rozwoju i wrażliwości na agrofagi a po zbiorze ocenia się plonowanie odmian. Po zbiorach ocenia się zawartość mykotoksyn, oraz jakość ziarna. Na polu tym porównuje się systemy zabezpieczania łąnów przed chorobami grzybowymi w ramach współpracy z UP w Poznaniu oraz firmami chemicznymi.

Pole V zajmuje kolekcja rzepaku ozimego złożona z nowych odmian krajowych i zagranicznych. Służy ona do porównania wydajności odmian w warunkach miejscowych. Rzepak uprawiany jest w warunkach optymalnych, z zastosowaniem obniżonych norm wysiewu i w celu porównania kilku systemów ochrony przeciwko agrofagom. W tym roku porównywany będzie również różny rozstaw międzyrzędzi. Zbiór kolekcji przeprowadzany jest kombajnem wyposażonym w aktywny rozdzielacz łąnu i stół do zbioru rzepaku, w celu ograniczenia strat. Nasiona po doczyszczaniu sprzedawane są w punktach skupu.

Pola dodatkowe zajmuje pozostała część kolekcji rzepaku, jęczmienia ozimego, żyta ozimego oraz ściśle doświadczenie polowe w ramach PDO z pszenicą ozimą, prowadzone dla potrzeb krajowej sieci doświadczeń. Na podstawie wyników między innymi tych doświadczeń, tworzona jest lista zalecanych odmian dla terenu woj. Lubelskiego. Doświadczenia polowe prowadzone w Ośrodku uzupełniają dane krajowe i ułatwiają opracowywanie wyników przydatnych rolnikom w celu wyboru odmian najbardziej przydatnych do uprawy w województwie lubelskim.

Powierzchnię ok. 0,4 ha stanowić będzie kolekcja kukurydzy, wysiewana siewnikiem punktowym z zastosowaniem rzędowego podsiewu nawozów. Poza tym zostanie założona kolekcja mieszanek traw z roślinami motylkowymi, oraz roślin przydatnych do uprawy w międzyplonach tzw. mieszanki poplonowe.

Wyniki prac prowadzonych w Pożogu II są publikowane w postaci artykułów w miesięczniku „Lubelskie Aktualności Rolnicze” wydawanym przez LODR oraz publikacji na stronie internetowej LODR. Obiekt ten stanowi również bazę szkoleniową dla doradców, rolników oraz studentów i uczniów szkół rolniczych. W trakcie sezonu wegetacyjnego odbywają się tam warsztaty szkoleniowe poświęcone tematyce realizowanych prac, w okresie jesienno-zimowym wyniki z pola doświadczalno-wdrożeniowego omawiane są na szkoleniach specjalistycznych dla rolników i doradców z terenu województwa lubelskiego.

Na terenie obiektu znajduje się również Punkt Kontroli Opryskiwaczy, który wykorzystywany jest w celach atestacji sprzętu do ochrony roślin, oraz szkoleń praktycznych z tego zakresu.

Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Końskowoli posiada w swoich zasobach obiekt sadowniczy w dwu lokalizacjach w postaci Sadu Doświadczalno - Wdrożeniowego o łącznej powierzchni 41 ha. W nasadzeniach uprawianych jest kilkanaście gatunków sadowniczych drzew i krzewów owocowych w liczbie kilkuset odmian. W obiekcie prowadzone są prace doświadczalne, wdrożeniowe i adaptacyjne we współpracy z Uniwersytetem Przyrodniczym w Lublinie, Instytutem Ogrodnictwa w Skierniewicach i innymi branżowymi jednostkami naukowo – badawczymi dotyczące:

- . wdrażania i upowszechniania nowatorskich rozwiązań oraz innowacji technologicznych w sadownictwie i szkółkarstwie,
- . oceny produkcyjnej nowych gatunków i odmian roślin sadowniczych pod kątem ich przydatności do uprawy towarowej i amatorskiej w woj. Lubelskim,
- . monitoringu oraz sygnalizacji pojawu chorób i szkodników, określania skali zagrożenia gospodarczego dla roślin sadowniczych, wyznaczania terminów ich zwalczania (zalecenia umieszczone są na stronie internetowej LODR w zakładce Monitoring szkodników),
- . oceny skuteczności nowych pestycydów sadowniczych w ramach doświadczeń ścisłych, zlecanych przez koncerny i firmy fitofarmaceutyczne krajowe i zagraniczne w celu ich rejestracji w Polsce i badań porejestracyjnych,
- . bieżącej lustracji i obserwacji faz fenologicznych poszczególnych gatunków sadowniczych,
- . integrowanej ochrony przed chorobami, szkodnikami i chwastami drzew i krzewów owocowych.

Wyniki prac służą do podnoszenia kwalifikacji branżowych z zakresu sadownictwa i zdobywania wiedzy fachowej przez specjalistów i doradców LODR w Końskowoli, studentów i magistrantów Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, a przede wszystkim rolników, sadowników i szkółkarzy z woj. lubelskiego i z innych województw, a także coraz częściej z innych krajów: Ukrainy, Litwy, Mołdawii i Białorusi. Promocja sadownictwa lubelskiego oraz umożliwienie całodziennego zwiedzania Sadu LODR, uczestnictwa w pokazach branżowych i zapoznania się z ekspozycją sezonowych owoców jagodowych, pestkowych i warzyw dla wszystkich zainteresowanych ma miejsce rokrocznie w ostatnią niedzielę czerwca podczas Dnia Otwartych Drzwi LODR w Końskowoli.

Jednym z zadań LODR jest szeroko pojęta edukacja ekologiczna oraz promocja rolnictwa ekologicznego i produktów ekologicznych. Na terenie ośrodka znajduje się „Ekotrasa”, w skład której wchodzi obiekty dydaktyczne, mające na celu podniesienie atrakcyjności usług edukacyjnych: kolektory słoneczne, ekologiczna suszarnia ziół, punkt segregacji odpadów, ogród biosurowcowy, ogród ozdobno-rekreacyjny, sad doświadczalno-wdrożeniowy, przydomowa oczyszczalnia ścieków, pole doświadczalno-wdrożeniowe oraz Pasieka hodowlana Pożóg.

Od 2008 roku staramy się zdobywać środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie w celu urozmaicenia oferty edukacyjnej. Zakupiono interaktywne ekologiczne gry terenowe, profesjonalne zestawy modeli energii odnawialnej oraz pomoce dydaktyczne i nagrody dla uczestników organizowanych warsztatów edukacyjnych. W 2016 roku po zaakceptowaniu kolejnego wniosku złożonego w WFOSiGW w Lublinie planujemy wzbogacenie atrakcyjności Ekotrasy.

Planowane działania

Lp.	Działanie	Liczba
1.	Szkolenia	1
2.	Szkolenia dla dzieci i młodzieży	10
3.	Warsztaty (pokazy)	2
4.	Prezentacje doświadczeń w obiektach	4
5.	Prowadzenie porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego	2

Zadanie 4. Organizacja wystaw, targów i festynów

Promowanie nowych myśli technicznych i technologicznych, postępu biologicznego w produkcji rolniczej, upowszechnianie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich najlepiej wykonywać przy okazji organizacji imprez masowych (wystawy, konkursy, olimpiady), poprzez działalność publicystyczno-wydawniczą. Aby rolnicy mogli zobaczyć dużą ilość urządzeń i maszyn rolniczych w jednym miejscu organizuje się targi i wystawy, na których przedstawiciele firm produkujących sprzęt rolniczy przedstawiają swoje oferty handlowe. Rolnicy na miejscu mają możliwość konfrontacji ofert z różnych firm.

Corocznie frekwencja jest wysoka, wystawców coraz więcej, co obliguje nas do poszerzania oferty. Przy okazji tego typu imprez organizowane są konferencje tematyczne, stoiska promocyjne, odbywają się podsumowania konkursów rolniczych (Agroliga, Bezpieczne Gospodarstwo Rolne, Gospodarstwa ekologiczne itp.), udostępniane do zwiedzania są obiekty doświadczalno-wdrożeniowe.

Wykaz planowanych imprez wystawienniczo – targowych w 2016 r.

Miejsce	Data	Nazwa imprezy
Końskowola	24 kwietnia	IV Kiermasz Roślin Ozdobnych
Sitno	24 kwietnia	IV Kiermasz Kwiatów i Roślin Ozdobnych
Grabanów	5 czerwca	Dzień Otwartych Drzwi
Końskowola	26 czerwca	Dzień Otwartych Drzwi
Sitno	2-3 lipca	XXX Wystawa Zwierząt Hodowlanych, Maszyn i Urządzeń Rolniczych
Lublin	2 października	X Ekofestyn
Końskowola	9 października	V Jesienny Kiermasz Materiału Szkółkarskiego Owocowego i Ozdobnego

Kiermasze Roślin Ozdobnych

Kontynuacja promocji naszego regionu. Na terenie województwa lubelskiego jest część gospodarstw rolnych zajmujących się produkcją roślin ozdobnych. Są to krzewy ozdobne liściaste i iglaste, rośliny wieloletnie, jednoroczne do zagospodarowywania balkonów.

Jesienny Kiermasz Materiału Szkółkarskiego Owocowego i Ozdobnego

Inną imprezą branżową organizowaną od czterech lat w drugą niedzielę października jest zdobywający coraz większą popularność wśród szkółkarzy, sadowników i działkowców, Jesienny Kiermasz Materiału Szkółkarskiego Owocowego i Ozdobnego organizowany przez LODR w Końskowoli, we współpracy ze Zrzeszeniem Producentów Materiału Szkółkarskiego „Końskowola” na Placu Wystawowym LODR. W trakcie imprezy można nabyć materiał szkółkarski, owoce, orzechy i miód, a także uczestniczyć w części merytorycznej.

Dni Otwartych Drzwi w Końskowoli, Grabanowie

Są to imprezy cykliczne wpisane na stałe do kalendarza wystaw rolniczych. Ofertę przekazują rolnikom producenci maszyn i urządzeń rolniczych, producenci i dystrybutorzy nawozów i środków do produkcji rolnej, przetwórcy rolno-spożywczy, firmy obsługujące rolnictwo, Instytuty Naukowe, Agencje, Banki, producenci rolni. Jest to jedna z najlepszych form prezentowania nowości z branży rolniczej.

Odbývają się również pokazy zwierząt gospodarskich. Liczymy, że liczba zwiedzających będzie się kształtowała w granicach 20 tys. osób.

Wystawa Zwierząt Hodowlanych, Maszyn i Urządzeń Rolniczych

We współpracy z Polską Federacją Hodowców Bydła i Producentów Mleka, związkami hodowców, SHiUZ i innymi instytucjami pokazane zostaną zwierzęta wystawców z całego województwa. Planowana jest prezentacja bydła mlecznego i mięsnego, koni, trzody chlewnej, owiec, kóz, zwierząt futerkowych i ptactwa.

Najpiękniejsze zwierzęta otrzymają tytuły a hodowcy dyplomy. Przyjadą firmy z całej Polski, aby przedstawić rolnikom najnowszą ofertę produkowanych maszyn, urządzeń, środków do produkcji rolnej i hodowli zwierząt. Wystawa stale się rozrasta.

Ekofestyn

Na stałe do kalendarza imprez wpisuje się organizowany w Lublinie Ekofestyn. W 2016 roku będziemy go organizować po raz dziesiąty. Festyn organizowany jest po to, aby mieszkańcom miasta pokazać bogatą gamę zdrowych i smacznych produktów wytwarzanych na wsiach województwa lubelskiego. Kiermasz produktów ekologicznych jest jednym z działań, które nasz Ośrodek prowadzi na rzecz rolnictwa ekologicznego już od 20 lat. Ekologiczna żywność znajduje się blisko, a Ekofestyn to doskonała okazja żeby się z nią zapoznać. Mamy nadzieję, że taka inicjatywa sprzedaży bezpośredniej pozwoli na skuteczną promocję rolnictwa ekologicznego. W Lubelskiem zarejestrowanych jest 2222 producentów żywności ekologicznej. Planowane są konkursy

(na najładniejsze stoisko, na najlepszy produkt ekologiczny w różnych kategoriach) i zabawy sprawnościowe dla dzieci. Z roku na rok rośnie liczba wystawców, można zaobserwować, że przybywa również konsumentów.

Zadanie 5. Organizacja konkursów, olimpiad wiedzy rolniczej i ekologicznej

Konkursy stanowią element promocji najlepszych rolników i firm działających na rynku lokalnym i krajowym. Często zwycięzcy tych konkursów są nominowani do finałów krajowych.

„Agroliga 2016”

Konkurs ten na szczeblu krajowym organizowany jest przez Redakcję Audycji Rolnych Programu 1 TVP SA we współpracy ze Stowarzyszeniem Agro Biznes Klub. Celem konkursu jest promocja i wybór najlepszych rolników i najlepszych firm z branży rolno-spożywczej i obsługi rolnictwa. Jak co roku LODR będzie organizował rejonowe i wojewódzki etapy konkursu Agroliga 2016.

„Bezpieczne Gospodarstwo Rolne”

Konkurs organizowany przy współudziale KRUS i PIP.

Konkurs Ekologiczny

W 2016 roku po ogłoszeniu przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi Ogólnopolskiego Konkursu na najlepsze gospodarstwo ekologiczne, Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Końskowoli przeprowadzi eliminacje wojewódzkie zgłoszonych gospodarstw, wyłoni laureatów wojewódzkich i zgłosi ich do etapu krajowego. Celem jest promocja najlepszych rozwiązań technologicznych i organizacyjnych dla różnych typów gospodarstw ekologicznych, upowszechnienie informacji o metodach produkcji ekologicznej wśród producentów i odbiorców. W ramach konkursu promowane będą rozwiązania zmierzające zarówno do wzrostu sprzedaży produktów rolnictwa ekologicznego jak też mające na celu wprowadzenie rozwiązań przyjaznych środowisku.

Konkurs „Przyjazna Wieś”

Jest to realizacja etapu regionalnego konkursu ogłoszonego przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w ramach działalności Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich skierowanego do gmin województwa lubelskiego, które uczestniczą w realizacji programów z PROW.

Konkurs jest rozstrzygany w dwóch kategoriach:

- infrastruktury technicznej,
- infrastruktury społecznej.

Konkurs „Rolnik Lubelszczyzny”

W 2016 roku konkurs będzie organizowany po raz piąty przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego i Targi Lublin. LODR w Końskowoli może typować rolników do udziału w konkursie, jak również bierze udział w ocenie gospodarstw. Gospodarstwa oceniane są pod względem efektywności produkcji, jakości wytwarzanych produktów, stosowania nowoczesnych technologii, umiejętności

korzystania z funduszy unijnych. Daje to możliwość wyróżnienia rolników wzorowo prowadzących swoje gospodarstwa i zachęcania kolejnych do podejmowania podobnych wyzwań.

Olimpiada wiedzy nt. PROW 2014-2020

Jest ona skierowana do uczniów szkół rolniczych z województwa lubelskiego.

3.2. Program 2. Współpraca z organizacjami okołorolniczymi

Zadanie 1. Współpraca z organizacjami samorządowymi, instytucjami, szkołami i firmami rolniczymi

Instytucje i organizacje działające na rzecz rolnictwa to dość duża grupa. Najważniejszym partnerem w projektowaniu i realizacji działań na rzecz mieszkańców obszarów wiejskich jest Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego. Wiele działań z Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich zostało zrealizowanych dzięki tej współpracy.

Zgodnie z ustawą o jednostkach doradztwa rolniczego (art. 5, ust. 2) LODR w Końskowoli przy realizacji zadań współpracuje z:

- Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Oddział w Lublinie, Biurami Powiatowymi (szkolenia dla doradców, rolników, stoiska na targach);
- Agencją Rynku Rolnego w Lublinie (szkolenia dla doradców, rolników, stoiska na targach);
- Agencją Nieruchomości Rolnych w Lublinie;
- Kasą Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (szkolenia, konkurs Bezpieczne Gospodarstwo Rolne, stoiska na targach) oraz ZUS;
- Bankami (Spółdzielczymi, BGŻ – szkolenia, wnioski kredytowe, stoiska na targach);
- Izłą Rolniczą (konsorcja projektowe, szkolenia);
- Regionalnymi zarządami gospodarki wodnej (udział w programie ograniczania zanieczyszczenia azotanami pochodzenia rolniczego w gminach: Komarówka Podlaska, Wohyń, Żmudź, Głusk);
- Lokalnymi i regionalnymi organizacjami wspierania przedsiębiorczości (Fundacja Rozwoju Lubelszczyzny, Zrzeszenie Rol-Kąt, Lokalne Grupy Działania, Kluby 4-H, Centra Informacji Turystycznej, Stowarzyszenia: Eko-Lubelszczyzna, Przyjaciół Jeziorzan i inne);
- Szkołami, szkołami wyższymi (szkoły rolnicze, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, Uniwersytet Rolniczy w Krakowie, Szkoła Główna Handlowa – udostępnianie obiektów wdrożeniowo-dydaktycznych, konferencje, ankiety), instytucjami badawczymi (Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa PIB w Puławach, Państwowy Instytut Weterynaryjny PIB w Puławach, Instytut Nowych Syntez Chemicznych - konferencje, szkolenia, konsorcja projektowe, prace demonstracyjne, Polska Akademia Nauk Lublin, Instytut Medycyny Wsi w Lublinie);
- Organami administracji rządowej i jednostkami samorządu terytorialnego (Urzędy Pracy, Starostwa Powiatowe, Urzędy Gmin, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Parki Krajobrazowe);

- Związkami zawodowymi i społeczno-zawodowymi organizacjami rolników (Koła Gospodyń Wiejskich, KZRKiOR);
- Jednostkami certyfikującymi (Ekogwarancja, Symbioimpex, Bimie);
- Lokalnymi mediami (Słowo Podlasia, Radio BIPER, Katolickie Radio Podlasie, czasopisma samorządu gminnego itp.): promowanie działalności LODR poprzez ogłoszenia o organizowanych imprezach, szkoleniach, seminariach, publikowanie artykułów informacyjnych, udzielanie wywiadów;
- Przedszkolami, szkołami podstawowymi, gimnazjalnymi i ponadgimnazjalnymi w zakresie prowadzonej działalności edukacyjnej oraz organizacji konkursów związanych z ekologią i ochroną środowiska.

Ponadto współpracujemy również z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Spółdzielniami Mleczarskimi (Ryki, Radzyń, Krasnystaw, Piaski, Opole Lubelskie).

3.3. Działalność wydawnicza

Lp.	Nazwa zadania	Wykonawca	Forma pracy	Zakres
1	2	3	4	5
Działalność wydawnicza i upowszechnieniowa				
1.	Wydawanie miesięcznika „Lubelskie Aktualności Rolnicze”.	pracownicy Działu Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw	- Programowanie kolejnych numerów czasopisma, pozyskiwanie artykułów, reklam i in. informacji, - Przygotowanie artykułów do druku - redakcja merytoryczna i techniczna (korekta stylistyczna i ortograficzna).	12 numerów, nakład ok. 7000 egzemplarzy miesięcznie
2.	Dystrybucja miesięcznika „Lubelskie Aktualności Rolnicze”.	pracownicy Działu Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw i pracownicy ZDR-rów	- Badanie potrzeb, prenumerata i organizacja kanałów dystrybucji, - Sporządzanie wykazu prenumeratorów, aktualizacja i weryfikacja na II półrocze, przyjmowanie reklamacji.	12 numerów
3.	Rozliczenie finansowe prenumeraty „Lubelskich Aktualności Rolniczych”.	pracownicy Działu Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw i pracownicy ZDR-rów	Nadzór nad rozliczeniem finansowym prenumeratorów.	12 numerów
4.	Wydawanie wydawnictw LODR: instrukcji, ulotek i broszur.	specjaliści branżowi; pracownicy Działu Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw	- Pozyskiwanie materiałów i korekta redakcyjna; - Przygotowanie do druku: skład komputerowy, opracowanie graficzne, adiustacja techniczna.	Wg planu wydawniczego i zleceń
5.	Opracowywanie i wykonywanie pomocy naukowych, plakatów, zaproszeń, dyplomów i innych materiałów szkoleniowych.	pracownicy Działu Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw	Projektowanie, przygotowanie techniczne, skład komputerowy, druk.	Wg potrzeb
6.	Wykonywanie druków na potrzeby LODR.	pracownicy Działu Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw	Skład komputerowy nowych wzorów	Wg potrzeb

Działalność informacyjna i promocyjna				
7.	Promowanie działalności LODR.	pracownicy Działu Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw i doradcy LODR	<ul style="list-style-type: none"> - Współpraca z mediami: przekazanie informacji do mass mediów nt. organizowanych seminariów, szkoleń i innych imprez, - Przegląd stron internetowych instytucji z branży rolniczej i portali rolniczych, - Przygotowanie notatek na stronę internetową LODR w Końskowoli, - Prowadzenie profilu LODR w Końskowoli na Facebooku. 	Wg potrzeb
8.	Prezentowanie działalności LODR poprzez wystawy okolicznościowe – DOD, dożynki gminne i powiatowe, konferencje i in.	pracownicy Działu Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw i doradcy LODR	<ul style="list-style-type: none"> - Koordynacja wizualnej promocji LODR – obsługi fotograficznej, - Wykonywanie tablic informacyjnych, napisów i oznaczeń. 	Wg potrzeb
9.	Popularyzacja wydawnictw własnych i gazety.	pracownicy Działu Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw	Organizacja bezpłatnego kolportażu wydawnictw własnych.	Wg potrzeb

4. Priorytet 4. Zarządzanie Lubelskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego

Działalność wewnętrzna

a) zarządzanie zasobami kadrowymi (szkolenia zewnętrzne i wewnętrzne)

Specjaliści i doradcy LODR w Końskowoli, aby mogli profesjonalnie wykonywać swoją pracę, świadczyć rolnikom i mieszkańcom obszarów wiejskich usługi na wysokim poziomie muszą ciągle podnosić swoje kwalifikacje zawodowe. Zmieniająca się sytuacja w rolnictwie stawia przed nimi coraz to nowe zadania i problemy do rozwiązania, którym będą musieli sprostać. Oferta szkoleniowa Centrum Doradztwa Rolniczego, Instytutów i innych firm na rynku szkoleń jest zazwyczaj bardzo bogata, ale i nie tania.

Pracownicy LODR w Końskowoli na pewno będą brali udział w szkoleniach zewnętrznych organizowanych przez te firmy, ale nie wszyscy. Aby doradcy posiadali aktualny zasób wiedzy, przyjęto praktykę organizowania szkoleń wewnętrznych przez specjalistów działów merytorycznych odpowiedzialnych za dany temat. Specjaliści będą przekazywać wiedzę zdobytą również na szkoleniach zewnętrznych.

Niewątpliwie dużą rolę będą odgrywały w 2016 r. szkolenia z tematyki dotyczącej zagadnień PROW 2014-2020.

Ważniejsze planowane szkolenia zewnętrzne

L. p.	Temat kształcenia	Organizator kształcenia
1.	Aktywizacja społeczności wiejskiej, zarządzanie organizacją pozarządową, planowanie i realizacja projektów społecznych	CDR
2.	Bioasekuracja w chowie bydła i trzody chlewnej	CDR
3.	Dopłaty bezpośrednie 2016 r.	CDR, ARiMR
4.	Obsługa e-wniosku na dopłaty bezpośrednie	CDR
5.	Ograniczanie zanieczyszczeń wód substancjami biogennymi w kontekście dyrektywy azotanowej	CDR
6.	Działanie rolnośrodowiskowo-klimatyczne	CDR
7.	Ekologia normy, wymogi, zasady certyfikacji	CDR
8.	Energia odnawialna i uprawa roślin energetycznych, panele fotowoltaiczne	CDR
9.	Ewidencja przychodów i rozchodów na potrzeby realizacji wybranych działań inwestycyjnych PROW 2014-2020	CDR
10.	Fundusze unijne 2014-2020 - wdrażane działania	CDR, ARiMR, MRiRW
11.	Higiena prowadzenia pasieki pszczelej a zdrowotność pszczół. Higiena pozyskiwania produktów pszczelich	IO, Zakład Pszczelarstwa
12.	Innowacje w produkcji roślinnej (odmiany, agrotechnika, przechowywanie)	CDR
13.	Integrowana ochrona roślin	CDR, IOR Poznań, IUNG-PIB Puławy
14.	Zagrożenia, rozpoznawanie, monitorowanie i zwalczanie agrofagów w uprawach rolniczych	CDR, IOR Poznań, IUNG-PIB Puławy
15.	Jak prawidłowo zarządzać gospodarstwem	CDR
16.	Nowoczesne technologie w produkcji warzywniczej i sadowniczej	IO, CDR
17.	Nowoczesne technologie w produkcji zwierzęcej	CDR
18.	Organizacje pozarządowe na obszarach wiejskich	CDR

19.	Podatek dochodowy i VAT w rolnictwie, zmiany w przepisach	Urzędy Skarbowe, CDR
20.	Podniesienie konkurencyjności gospodarstw rolnych poprzez zrzeszanie się rolników (zakładanie grup producenckich, spółdzielni)	Urząd Marszałkowski WL, MRiRW, CDR
21.	Pozyskiwanie dodatkowych źródeł dochodu na wsi	CDR, LGD
22.	Prowadzenie kalkulacji i analiza struktury dochodów w gospodarstwach	CDR
23.	Sprzedaż bezpośrednia i przetwórstwo żywności w produkcyjnym gospodarstwie rolnym – nowe przepisy regulujące zasady prowadzenia działalności	CDR
24.	Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych	CDR
25.	Tworzenie i poprawa wiejskiej bazy turystycznej: agroturystyka, zagrody edukacyjne	CDR, LGD
26.	Uprawa roślin zielarskich na Lubelszczyźnie	CDR
27.	Zachowanie dziedzictwa kulinarnego, w tym produkt tradycyjny regionalny – aktualne informacje, zmiany w prawie	CDR

Ważniejsze planowane szkolenia wewnętrzne dla pracowników LODR Końskowoli

Lp.	Tematyka szkoleń	Uczestnicy
1.	Integrowane technologie produkcji roślin pastewnych – kukurydza, użytki zielone	Doradcy ZDR, Specjaliści działowi
2.	Zalecane odmiany zbóż na teren woj. lubelskiego	Doradcy ZDR, Specjaliści działowi
3.	Innowacyjne rozwiązania w produkcji żywca wieprzowego	Doradcy ZDR, Specjaliści działowi
4.	Nowoczesne technologie w uprawie i ochronie krzewów owocowych zbieranych maszynowo	Doradcy ZDR, Specjaliści działowi
5.	Nowoczesne technologie w uprawach krzewów jagodowych i truskawek	Doradcy ZDR, Specjaliści działowi
6.	Innowacyjne metody zarządzania gospodarstwem mlecznym	Doradcy ZDR, Specjaliści działowi
7.	Aktualna sytuacja w chowie i hodowli bydła	Doradcy ZDR, Specjaliści działowi
8.	Rolnictwo ekologiczne	Doradcy ZDR, Specjaliści działowi
9.	Odnawialne źródła energii	Doradcy ZDR, Specjaliści działowi
10.	Program rolnośrodowiskowo-klimatyczny	Doradcy ZDR, Specjaliści działowi
11.	Zmiany w programie rolnośrodowiskowo-klimatycznym i ekologii w powiązaniu z płatnościami bezpośrednimi	Doradcy ZDR, Specjaliści działowi
12.	Racjonalne żywienie rodziny - naturalne słodczyce	Doradcy ZDR, Specjaliści działowi
13.	Racjonalne żywienie rodziny wielopokoleniowej: potrzeby żywieniowe dzieci, osób dorosłych i seniorów	Doradcy ZDR, Specjaliści działowi
14.	Metody budowania i rozwoju aktywności społecznej na wsi	Doradcy ZDR, Specjaliści działowi
15.	Fundusze na rozwój przedsiębiorczości (źródła dofinansowania)	Doradcy ZDR, Specjaliści działowi
16.	Rozliczanie VAT- nowe zasady	Doradcy ds. VAT
17.	Podatki w rolnictwie	Doradcy ZDR, Specjaliści działowi
18.	PROW 2014-2020	Doradcy ZDR, Specjaliści działowi

b) zarządzanie jakością

W celu wykazania zdolności do spełnienia wymagań normy PN-EN ISO 9001:2009 oraz świadczenia usług na najwyższym poziomie jakościowym, prowadzone będą działania związane z doskonaleniem i utrzymaniem systemu zarządzania jakością w LODR. W tym:

- nadzór, weryfikacja i uaktualnianie dokumentacji systemu zarządzania jakością, a także zamieszczanie jej na www.strefa.wodr.konskowola.pl - wewnętrznej stronie internetowej dla pracowników,
- planowanie i nadzór nad realizacją celów jakości,
- planowanie, przygotowanie i koordynacja auditów wewnętrznych,
- nadzór nad usuwaniem stwierdzonych niezgodności,
- planowanie działań korygujących i zapobiegawczych oraz nadzór nad ich wykonaniem,
- dbałość o to, by procesy usługowe realizowane przez LODR były planowane i prowadzone w warunkach określonych przez przepisy prawa zewnętrznego i wewnętrznego, a pracownicy byli świadomi konieczności jego przestrzegania i odpowiedzialności za jakość podejmowanych decyzji oraz zorientowani na klienta,
- rozpoznanie wymagań klientów poprzez analizę informacji zwrotnych oraz danych zebranych podczas badań ankietowych i podejmowanie działań zmierzających do spełniania ich oczekiwań,
- współpraca z jednostką certyfikującą, koordynacja działań związanych auditami zewnętrznymi oraz realizacja zaleceń,
- zapewnienie zasobów, na które składa się wykwalifikowana kadra, infrastruktura, finanse, zgodnie z obowiązującym w danym roku budżetem,
- zapewnienie, że działania i procesy realizowane w celu dostarczenia klientowi usługi są zidentyfikowane, zaplanowane, dokumentowane i nadzorowane,
- monitorowanie i pomiar procesów oraz świadczonych przez LODR usług, w celu uzyskania wiedzy dotyczącej ich funkcjonowania i skuteczności, w celu weryfikacji, czy zostały spełnione dotyczące ich wymagania,
- analiza uzyskanych wyników w celu doskonalenia procesów i usług,
- przygotowanie i przeprowadzenie przeglądu systemu zarządzania jakością.

III. DZIAŁALNOŚĆ ODPLATNA

Zadanie 1. Wnioski i opracowania

Doradcy będą realizowali to zadanie poprzez pomoc rolnikom w przygotowywaniu wniosków i innych opracowań w celu pozyskania funduszy z PROW i innych programów Unii Europejskiej, z funduszy krajowych.

Lp.	Działanie	Liczba
1.	Wnioski i opracowania w tym między innymi:	12809
	Wnioski na dopłaty bezpośrednie	10188
	Wnioski o płatność rolnośrodowiskową	1401
	Plany działalności rolnośrodowiskowej	153
	Plany nawozowe	273

Zadanie 2. Prowadzenie kursów i szkoleń kwalifikacyjnych

Realizacja tego zadania ma na celu podniesienie kwalifikacji zawodowych rolników i osób związanych z produkcją rolniczą.

Prowadzenie szkoleń i kursów z niżej wymienionych tematów:

- integrowanej produkcji roślin,
- doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin,
- stosowania środków ochrony roślin przy użyciu sprzętu naziemnego przeznaczonego do stosowania tych środków, z wyłączeniem sprzętu montowanego na pojazdach szynowych oraz innego sprzętu stosowanego w kolejnictwie zostało w Polsce uregulowane przepisami ustawy z dnia 8 marca 2013 r. *o środkach ochrony roślin* (Dz. U. poz. 455) oraz Rozporządzeniem MRiRW z dnia 8 maja 2013 r. w sprawie szkoleń w zakresie środków ochrony roślin (Dz. U. poz. 554).

Zmiany zachodzące w środowisku naturalnym wynikające ze stosowania chemicznych środków ochrony roślin spowodowały baczniejsze zwrócenie uwagi na te kwestie.

Ustawa o ochronie roślin nakłada obowiązki na osoby stosujące środki ochrony roślin:

- ukończenie szkolenia (podstawowego lub uzupełniającego), po którym otrzymuje się zaświadczenie, ważne przez okres 5 lat,
- atestację opryskiwaczy – ważną 3 lata.

Ustawa nakłada także obowiązek ukończenia szkolenia na osoby sprzedające środki ochrony roślin (zwane teraz doradcami).

LODR w Końskowoli oferuje również rolnikom kursy „Operatorów kombajnów zbożowych”, które cieszą się zainteresowaniem. Wzrasta liczba rolników posiadających kombajny zbożowe, aby je prawidłowo obsługiwać i poruszać się zgodnie z prawem po drogach publicznych rolnicy powinni posiadać zaświadczenie o ukończeniu takiego kursu.

Planowane działania

Lp.	Działanie	Liczba
1.	Doradztwo w zakresie środków ochrony roślin	1
2.	Stosowanie środków ochrony roślin	81
4.	Operator kombajnów zbożowych	2

IV. PROJEKTY PLANOWANE DO REALIZACJI W 2016 R.

Tytuł projektu	Produkty (liczba działań i liczba uczestników)	Rezultaty	Okres realizacji	Koszty zadania uzyskane dofinansowanie i jego źródła	Uwagi
Cykl spotkań informacyjno-aktywizujących promujących Sieć na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR) w województwie lubelskim	Działanie polega na zorganizowaniu i przeprowadzeniu 10 spotkań informacyjno-aktywizujących dla 300 osób, każde spotkanie 30-osobowe, dla rolników, grup rolników, organizacji rolników, doradców rolniczych, przedstawicieli nauki, instytucji naukowo-badawczych, przedsiębiorców sektora rolno-spożywczego.	Rezultatem projektu będzie przeszkolenie 300 osób. Osoby uczestniczące w spotkaniach zdobędą wiedzę na temat funkcjonowania sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich oraz zapoznają się z możliwościami nawiązania współpracy w ramach sieci. Efektem długofalowym operacji będzie przygotowanie uczestników spotkań do zawiązywania grup operacyjnych, które w przyszłości będą realizowały działania inwestycyjne w zakresie innowacji i funkcjonowały 5 lat. Uczestnicy operacji w przyszłości będą wymieniać się wiedzą i doświadczeniami, mogą stać się partnerami Sieci.	01.02.2016 – 31.05.2016 (5 spotkań) 01.09.2016 – 31.12.2016 (5 spotkań)	28 036,84 zł Plan Operacyjny KSOW na lata 2016-2017 w zakresie SIR 28 036,84 zł Plan Operacyjny KSOW na lata 2016-2017 w zakresie SIR	Propozycje operacji zgłoszone do Planu Operacyjnego KSOW na lata 2016-2017 w zakresie SIR. Data zgłoszenia 6.11.2015 r., przekazanie do CDR 16.11.2015 r. do oceny formalnej i merytoryczno-finansowej

<p>Tworzenie i organizacja grup operacyjnych na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich</p>	<p>Działanie polega na zorganizowaniu i przeprowadzeniu 2 konferencji dla 80 osób, każda konferencja po 40 osób, dla rolników, grup rolników, posiadaczy lasów, naukowców, przedstawicieli instytutów lub jednostek naukowych, przedstawicieli uczelni, przedsiębiorców sektora rolnego lub spożywczego, przedsiębiorców sektorów działających na rzecz sektora rolnego i spożywczego, doradców rolniczych, organizacji rolników – czyli potencjalnych członków grup operacyjnych wskazanych w projekcie rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Współpraca” objętego programem PROW na lata 2014 – 2020, działających i realizujących inwestycje na terenie województwa lubelskiego.</p>	<p>Rezultatem zrealizowanej operacji polegającej na zorganizowaniu i przeprowadzeniu 2 konferencji jest przeszkolenie 80 osób. Osoby uczestniczące w konferencjach zdobędą wiedzę na temat funkcjonowania sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, zapoznają się z zasadami i możliwościami tworzenia grup operacyjnych oraz aplikowania o środki finansowe na realizację inwestycji wprowadzających innowacje. Efektem długofalowym operacji jest przygotowanie uczestników spotkań do pomyslnego zawiązywania grup operacyjnych oraz przygotowania poprawnych wniosków do działania „Współpraca” na realizację inwestycji. Uczestnicy operacji w przyszłości będą wymieniać się wiedzą i doświadczeniami, będą partnerami Sieci, a ich zrealizowane inwestycje będą przykładem dobrych praktyk do naśladowania.</p>	<p>01.02.2016 – 30.06.2016 (2 konferencje)</p>	<p>13 634,67 zł Plan Operacyjny KSOW na lata 2016-2017 w zakresie SIR</p>	<p>Propozycja operacji zgłoszona do Planu Operacyjnego KSOW na lata 2016-2017 w zakresie SIR. Data zgłoszenia 6.11.2015 r., przekazanie do CDR 16.11.2015 r. do oceny formalnej i merytoryczno-finansowej</p>
--	---	--	--	---	---

ZESTAWIENIE USŁUG DORADCZYCH PLANOWANYCH W LODR W KOŃSKOWOLI W 2016 R.

		Razem LODR	ZDR-BE	ZDR-BP	ZDR-BI	ZDR-BY	ZDR-CH	ZDR-EL	ZDR-HR	ZDR-JL	ZDR-KO	ZDR-KS	ZDR-KR	ZDR-LU	ZDR-LE	ZDR-LU	ZDR-OL	ZDR-PA	ZDR-PI	ZDR-RP	ZDR-RY	ZDR-TL	ZDR-WI	ZDR-WL	ZDR-ZA	ZSP	ZES	ZWG	NEK	NPP			
1	Priorytet 1 - Poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych w województwie lubelskim																																
1/1	Program 1. Transfer innowacji technologicznych																																
1/1/1	Zadanie 1. Stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze																																
1/1/1/1	Szkolenia	147	8	8	7	1	14	4	7	8	5	6	2	8	6	7	10	4	5	2	3	12	7	4	8	1							
1/1/1/2	Pokazy	7	1		1			2						3										1									
1/1/1/3	Szkolenia wyjazdowe	1																															
1/1/1/4	Konferencje	6															1																
1/1/1/5	Wykłady	139	2	5	7	1	14	1	7	4	2	5	1	11	5	5	4	3	3	2	1	8	7	4	6	31							
1/1/1/6	Porady	5295	260	280	335	65	455	20	205	145	60	275	210	210	130	190	175	100	140	30	30	250	250	50	275	1155							
1/1/1/7	Zadania wdrożeniowo - upowszechnieniowe w tym:	235	7	15	18	3	23	7	5	6	8	9	10	16	7	10	9	8	3	2	4	11	15	3	15	21	0	0	0	0	0		
1/1/1/8	1/R w tym:	145	5	5	8	3	17	0	5	6	2	9	4	10	4	4	3	6	3	2	0	11	9	3	15	11	0	0	0	0	0		
1/1/1/9	- demonstracje	131	5	5	8	3	17		3	4		9	4	10	4	4	3	6	3	2		11	9	3	15	3							
1/1/1/10	- kolekcje	14							2	2	2															8							
1/1/1/11	1/O	9			2									1	1		2	1					1			1							
1/1/1/12	2/O	6		1			1						1	1												2							
1/1/1/13	3/O	37	2	5	5		3				3		3	2	1	2	3				2		2			4							
1/1/1/14	4/O	24		3	1		1	3						1	3			1			2		3			3							
1/1/1/15	5/O	7		1	2		1	4					2	1																			
1/1/1/16	6/O	7					1	4						1																			
1/1/2	Zadanie 2. Rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno ekonomicznych w gospodarstwach rolnych																																
1/1/2/1	Szkolenia	93	2	6	13	2	5	4	9	1	4	5	11	5	1	1	1	1			8	3	2			9							
1/1/2/2	Pokazy	12				1								6		2										3							
1/1/2/3	Szkolenia wyjazdowe	3											2			1																	
1/1/2/4	Konferencje	1																															
1/1/2/5	Wykłady	88	2	6	11	1	5	4	6		4	3	11	8	1	2		1			7					5	11						
1/1/2/6	Porady	3200	60	220	300	50	205	100	325	75	70	120	150	260	25	120	25	55			120	90	100	85	50	445	140					10	
1/1/2/7	Monitoring gospodarstw rolnych pod potrzeby różnych instytucji-ankiety	10																														10	
1/1/2/8	Zadania wdrożeniowo - upowszechnieniowe w tym:	277	6	18	25	4	15	12	11	6	9	8	14	21	0	10	0	8	0	13	6	14	17	10	38	12	0	0	0	0	0		
1/1/2/9	2/R	42	2	6	1		5	3	8		3	2	2	3				2		1		2	5	2	4								
1/1/2/10	1/Z	79	2	6	4	2	5	3	1	1	3	2	4	9				4		6	3	4	4	3	13	2							
1/1/2/11	2/Z	36		2	2	1	2	1			2									2	2	4	4	10	4								
1/1/2/12	3/Z	53		7	5		4	3	1		1		4	7						3		4	6	3	4								
1/1/2/13	4/Z	24			7	1		1		2		2	2	1						1	1	2				2							
1/1/2/14	5/Z	30	2	3	2			3		3			2	1						2						5	1						
1/1/2/15	6/Z	13			4	1					2													1	2	3							
1/1/3	Zadanie 3. Modernizacja gospodarstw rolnych, poprawa jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku																																
1/1/3/1	Szkolenia	5					1				1			1												1	1						
1/1/3/2	Szkolenia wyjazdowe	0																															
1/1/3/3	Konferencje	0																															
1/1/3/4	Wykłady	4					1				1															1	1						
1/1/3/5	Porady	720		60			40			5	70	10	70	80	20	30	10	25			30	25				35	60	90	40			20	
1/1/3/6	Zadania wdrożeniowo - upowszechnieniowe	11		1		2			3						1	2																	
1/1/4	Zadanie 4. Upowszechnianie wśród rolników wiedzy i nabywanie umiejętności stosowania integrowanych metod ochrony i integrowanej produkcji																																
1/1/4/1	Szkolenia	64	1	3	3	4	4		2		6	4	2		2	2		2	1	1			2	7	2	16							
1/1/4/2	Szkolenia wyjazdowe	0																															
1/1/4/3	Konferencje	0																															
1/1/4/4	Wykłady	56		3	2	1	4		1		6	3			2	2						2	5	2	13	10							
1/1/4/5	Porady	2367	80	180	160	125	180		50	95	100	195	25	90	20	160	15	60	40	65	15	100	140	40	252	180							
1/1/4/6	Zadania wdrożeniowo - upowszechnieniowe	96	5	4	5	3	8		2	4	1	7	1	7	2	6	3	2	3	1			9	5	2	13	3						
1/1/5	Zadanie 5. Normy i wymogi wzajemnej zgodności																																
1/1/5/1	Szkolenia	27		5	3		1		1			1			3						1	5		1	6								
1/1/5/2	Szkolenia wyjazdowe	0																															
1/1/5/3	Konferencje	0																															
1/1/5/4	Wykłady	25		5	3		1				1				3						1	5		1	5								
1/1/5/5	Porady	1705		180	135	110	175	30		85	20	55	40	15	25	145	5	75			15	55	70	75	40	265	70	20					
1/2	Program 2. Pomoc rolnikom w zakresie ukierunkowania i zmiany profilu produkcji w aspekcie ekonomicznym																																
1/2/1	Zadanie 1. Edukacja rolników w zakresie działań PROW 2014-2020 i innych programów oraz wskazanie źródeł ich finansowania																																
1/2/1/1	Szkolenia	362	4	29	19	6	25	10	17	18	15	26	13	21	7	17	6	17	5	13	9	21	18	10	36								
1/2/1/2	Konferencje	5					3																										
1/2/1/3	Wykłady	308	4	26	16	6	25	8	15	15	13	25	7	15	4	17	5	17	3	13	6	9	17	10	23				1		1		

	Działania	Razem LODR	ZDR-BE	ZDR-BP	ZDR-BI	ZDR-BY	ZDR-CH	ZDR-EL	ZDR-HR	ZDR-JL	ZDR-KO	ZDR-KS	ZDR-KR	ZDR-LU	ZDR-LE	ZDR-LU	ZDR-OL	ZDR-PA	ZDR-PI	ZDR-PP	ZDR-RY	ZDR-TL	ZDR-WI	ZDR-WL	ZDR-ZA	ZSP	ZES	ZWG	NEK	NPP	
1/2/1/4	Porady w tym:	11050	130	700	420	240	573	460	410	450	450	624	460	610	365	430	380	340	160	440	190	890	285	390	1010	20	150	90	293	90	
1/2/1/5	Pozyskiwanie środków pochodzących z PROW	7679	130	600	310	125	425	230	285	250	300	499	350	410	150	430	380	320	160	360	155	280	265	370	410	20	150	60	185	70	
1/2/1/6	Pozyskiwanie środków pochodzących z UE z innych programów	3162		100	110	115	144	230	125	180	145	125	80	200	195					80	35	590	20		560			30	68	20	
1/2/1/7	Pozyskiwanie środków pochodzących z innych instytucji zagranicznych	0																													
1/2/1/8	Pozyskiwanie środków pochodzących z innych instytucji krajowych	209					4			20	5		30		20				10			20		20	40				40		
1/2/1/9	Bezpłatne wypełnianie dokumentów niezbędnych do uzyskania pomocy z funduszy krajowych lub zagranicznych	10					10																								
1/2/2	Zadanie 2. Prowadzenie analiz przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych																														
1/2/2/1	Szkolenia	5		1				2												1			1								
1/2/2/2	Konferencje	0																													
1/2/2/3	Wykłady	7		1				2												1			1							2	
1/2/2/4	Porady	451		40	40		50			5	15	10	40	20	10			25	30		30	30		50	10	20				26	
1/2/2/5	Monitoring gospodarstw rolnych pod potrzeby różnych instytucji-ankiety koniunktury	172		30			40					40									40			20						2	
1/2/2/6	Zadania wdrożeniowo - upowszechnieniowe w tym	180	0	18	6	4	12	0	6	4	6	9	6	5	2	6	6	6	0	6	6	6	6	5	6	12	0	0	0	43	0
1/2/2/7	E/1	28			2	1	1		1	1			2			2	3			1	1	2	2	2	2	2				5	
1/2/2/8	E/3 w tym	119	0	6	4	3	11	0	5	1	6	6	0	5	2	2	3	4	0	5	5	4	3	3	10	0	0	0	31	0	
1/2/2/9	a)	24		3	1		1		1		1	3		2		1		2		1	3	2	1		2						
1/2/2/10	b)	95		3	3	3	10		4	1	5	3		3	2	1	3	2		4	2	2	2	3	8					31	
1/2/2/11	E/4	33		12						2		3	4			2							1							7	
1/2/3	Zadanie 3. Podatki w rolnictwie																														
1/2/3/1	Szkolenia	22		3	1		4							1	1		2	1		1		1	2		4				1		
1/2/3/2	Konferencje	1																												1	
1/2/3/3	Wykłady	20		3	1		4																			4				6	
1/2/3/4	Porady	754		100	20	40	20			25	5	36	20	20	20	10	35	20		35	5	20	45	20	85			30	143		
1/2/3/5	Zadania wdrożeniowo - upowszechnieniowe/E/2	16				2				2	2	1		1									1							7	
1/2/4	Zadanie 4. Prowadzenie rachunkowości w gospodarstwach rolnych (poza FADN)																														
1/2/4/1	Szkolenia	20		1	2	1		1		1		1	1		1	1	3	1			2		2	1					1		
1/2/4/2	Wykłady	19		1	1	1				1		1			1	1	3	1			2		2	1						3	
1/2/5	Zadanie 5. Prowadzenie analiz rynku artykułów rolnospożywczych i środków do produkcji oraz gromadzenie i upowszechnianie informacji rynkowej w tym zakresie																														
1/2/5/1	Analizy rynkowe zbóż	125						50						24									46							5	
1/2/5/2	Analizy rynkowe ziemniaków	1																												1	
1/2/5/3	Analizy rynkowe warzyw	65						30						20												12				3	
1/2/5/4	Analizy rynkowe żywności	94												48									46								
1/2/5/5	Analizy rynkowe mleka	0																													
1/2/5/6	Analizy rynkowe nawozów mineralnych	62						12					12		12								12			12				2	
1/2/5/7	Inne (analizy rynkowe owoców)	4																												4	
1/2/5/8	Monitoring cen płodów rolnych	852		96	96	64		20	10		12					52				10	40		64	112	112					164	
1/2/5/9	Monitoring cen środków produkcji	239		12	12	12	12	30	8		12			12	12	12				12	9	12	12	24	12					24	
1/2/5/10	Monitoring cen usług rolniczych	26		2	2	2	2				2		2	2	2	2					2	2	2	2	2					2	
1/2/5/11	Monitoring cen targowiskowych produktów rolnych	965		48	48	48	96			40		48	96		48	52				40	35	46	80	8	88					144	
1/2/5/12	Inne (bazy cenowe płodów rolnych i środków do produkcji)	3																												3	
1/2/5/13	Porady	255		10				50				5		5		40	5			5	20	20	15	10	40					30	
1/2/6	Zadanie 6. Grupowe formy gospodarowania																														
1/2/6/1	Szkolenia	13		2	1	1		1				1	1	1						1		1	1	1	1						
1/2/6/2	Konferencje	0																													
1/2/6/3	Wykłady	10		2	1														1											6	
1/2/6/4	Porady	137		50	2		15					10								5		10	5	10						25	
2	Priorytet 2. Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich																														
2/1	Program 1. Działania proekologiczne i ochrona środowiska																														
2/1/1	Zadanie 1. Kształtowanie postaw i zachowań mieszkańców obszarów wiejskich sprzyjających ochronie środowiska																														
2/1/1/1	Szkolenia	31			1		1	1	2				4	1		1		1	1		2			2	14						
2/1/1/2	Szkolenia wyjazdowe	0																													
2/1/1/3	Konferencje	0																													
2/1/1/4	Wykłady	31			1		1	2	2				4	1		1		1	1		2			2	13						
2/1/1/5	Porady	1395		40	40	20	45	30	60	10	60	10	100	60	35	90			20	45	10	35	40	40	40	395		170			
2/1/1/6	Zadania wdrożeniowo - upowszechnieniowe w tym	176	0	11	6	0	9	4	12	6	12	8	6	2	8	3	5	4	1	1	12	3	5	37	0	9	0	0	0		
2/1/1/7	EOŚ/6	76		4	3		2	3	5	2	6	3	6	2	2	5	2	2		1	6	3	4	13							
2/1/1/8	EOŚ/6	47		2	3		3	1	4	3		6	2		2	1				3	1	3	1	11					1		
2/1/1/9	EOŚ/7	53		5			4		3	1	6	3		4		1			3	1		3		13					6		
2/1/2	Zadanie 2. Dorad																														

		Razem LODR	ZDR-BE	ZDR-BP	ZDR-BI	ZDR-BY	ZDR-CH	ZDR-EL	ZDR-HR	ZDR-JL	ZDR-KO	ZDR-KS	ZDR-KR	ZDR-LU	ZDR-LE	ZDR-LU	ZDR-OL	ZDR-PA	ZDR-PI	ZDR-PP	ZDR-RY	ZDR-TL	ZDR-WI	ZDR-WL	ZDR-ZA	ZSP	ZES	ZWG	NEK	NPP		
2/2/5/4	Konferencje	0						3																								
2/2/5/5	Wykłady	23					3					2	1	1								1	2	1	5				1			
2/2/5/6	Porady	340				30	30			10		20	20	20	10	50	20	10					40	20	50				10			
2/2/5/7	Zadania wdrożeniowo - upowszechnieniowe WGDIA/6:	27				2	4			1		2	3	2		5	3						2		3							
2/2/6	Zadanie 6. Przetwórstwo na poziomie gospodarstwa i sprzedaż bezpośrednia																															
2/2/6/1	Szkolenia w tym:	17	0	3	0	1	2	1	0	1	0	0	2	1	1	0	0	1	0	1	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0		
2/2/6/2	nt. przetwórstwa w gospodarstwie	11				1	1	1	1				1	1	1			1					1	1	1							
2/2/6/3	nt. sprzedaży bezpośrednie	6		2				1		1				1																		
2/2/6/4	Szkolenia wyjazdowe	0																						1								
2/2/6/5	Konferencje	0																														
2/2/6/6	Wykłady	6		2				1																						1		
2/2/6/7	Porady	274		35				24	10		35	5	10	30		10	40				15			20	20				10			
2/2/6/8	Zadania wdrożeniowo - upowszechnieniowe WGDIA/2:	5																												1		
3	Priorytet 3. Promowanie nowoczesnych myśli technologicznych i doradztwa																															
3/1	Program 1. Upowszechnianie i wdrażanie wiedzy rolniczej																															
3/1/1	Zadanie 1. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej																															
3/1/1/1	Informacja	3051	100	15	315	25	76	100	225	236	20	380	110	300	60	50	320	40	40	70	25	110	95	120	192					27		
3/1/1/2	Broszury	1																												1		
3/1/1/3	Ulotki	0																														
3/1/1/4	Materiały informacyjne na stronie internetowej	60									1																24		1	34		
3/1/1/5	Inne publikacje	1																											1			
3/1/1/6	Audycje radiowe	1																											1			
3/1/1/7	Audycje telewizyjne	0																														
3/1/1/8	Artykuły w "LARP"	381	3	15	11	5	15	5	8	8	8	13	9	13	6	10	6	8	4	10	4	11	10	6	24	48	24	20	57	20		
3/1/1/9	Artykuły w innych wydawnictwach	13		11																									1	1		
3/1/1/10	Stoisko promocyjne - organizacja (poza własnymi imprezami)	84	1	4	5	1		5			2	5		7	11	2								3	23	4	1		1			
3/1/2	Zadanie 2. Prowadzenie działalności w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich																															
3/1/2/1	Informacja	2379	70	15	315	15	16	100	180	95	10	240	160	300	60	50	220	75	40	70	20	110	50	120	48							
3/1/2/2	Inne	0																														
3/1/3	Zadanie 3. Upowszechnianie i wdrażanie wiedzy rolniczej w ramach prac prowadzonych na obiektach dydaktyczno-wdrożeniowych LODR																															
3/1/3/1	Szkolenia	1												1																		
3/1/3/2	Szkolenia dla dzieci i młodzieży	10																											10			
3/1/3/3	Pokazy	2						1																					1			
3/1/3/4	Prezentacje doświadczeń w obiektach	4																											4			
3/1/3/5	Prowadzenie porcjowego doświadczenia odmianowego	2																											2			
3/1/4	Zadanie 4. Organizacja konkursów, olimpiad wiedzy rolniczej i ekologicznej																															
3/1/4/1	Konkursy	7																											2	2	3	
3/1/4/2	Olimpiady	1																												1		
3/2	Program 2. Współpraca z organizacjami okolorolniczymi																															
3/2/1	Zadanie 1. Współpraca z organizacjami samorządowymi, instytucjami, szkołami i firmami rolniczymi																															
3/2/1/1	Udział w imprezach (pomoc w przygotowaniu stoiska LODR / obsługa stoiska)	278	3	15	22	5	16		16	3	11	3	21	3	10	16			8	4	23	5	11	15	6	25	12	5	4	13	3	
3/2/1/2	Udział w komisjach księgowych	12		1			3														5			3								
3/2/1/3	Udział w komisjach konkursowych	28		3	1		1														3			4	1			1	2	3		
3/2/1/4	Udział w posiedzeniach rad gmin, miast, powiatów, itp.	292	7	10	25	10	15	2		1	2	12	14	26	12	20		6	14	4	11	5	22	10	9	55						
3/2/1/5	Inne	13		1																										2		
4	Działalność wewnętrzna																															
4/1	Szkolenia wewnętrzne dla doradców	58	2					1		1	2	2	2										2	13		5	2	1	15	6		
4/2	Wykłady na szkoleniach wewnętrznych dla doradców	57									1												2	13		7	4	3	19	8		
4/3	Lustracje zadań wdrożeniowo-upowszechnieniowych	285																									139	66	18	42	20	
4/4	Analiza i opracowanie efektów zadań wdrożeniowo-upowszechnieniowych	46		1																								7	6	5	7	20
4/5	Instruktaż dla doradców	369										3																				
4/6	Przenumerata roczna	5894	90	450	305	150	450	120	270	210	180	360	260	360	180	270	150	210	120	180	120	300	270	180	690	32	105	14	205	10		
4/7	Przenumerata półroczna	20											20																	7		
PODSUMOWANIE:																																
	Szkolenia	963	15	76	53	21	75	23	40	35	37	58	46	51	26	38	26	35	17	33	21	48	45	28	108	1	4	3	0	0		
	Pokazy	37	1	0	1	1	0	3	0	0	0	0	0	9	1	4	0	2	0	0	0	3	0	2	9	1	0	0	0	0		
	Szkolenia wyjazdowe	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0		
	Konferencje	20	0	1	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	6	2	2	2	2		
	Kursy bezpłatne	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
	Wykłady	885	8	70	45	12	74	15	34	24	32	51	31	45	19	40	16	31	9													

	Działania	Razem LDDR	ZDR-BE	ZDR-BP	ZDR-BI	ZDR-BY	ZDR-CH	ZDR-EL	ZDR-HR	ZDR-JL	ZDR-KO	ZDR-KS	ZDR-KR	ZDR-LU	ZDR-LE	ZDR-LU	ZDR-OL	ZDR-PA	ZDR-PI	ZDR-PP	ZDR-RY	ZDR-TL	ZDR-WI	ZDR-WL	ZDR-ZA	ZSP	ZES	ZWG	NEK	NPP	
ZADANIA ODPLATNE																															
5	Wnioski i opracowania - razem:	12809	245	1052	738	208	1093	200	678	428	216	502	436	750	411	532	306	591	249	526	254	659	576	338	799	205	308	132	261	116	
5/1	Plany przedsięwzięć - biznesplan	6							2			1																	1	2	
5/2	Analizy ekonomiczne (w tym kalkulacje i szacunki)	5										2																		3	
5/3	Prowadzenie rachunkowości uproszczonej	2										2																			
5/4	Rozliczanie umów VAT	129		23		2						11	4	2	5			5							14			8	48	7	
5/5	Atestacja opryskiwaczy	309	30	30	49		30		100		30														10	30					
5/6	Wniosek o dopłatę do materiału siewnego	45		7	4		6		15	3					4						3			3							
5/7	Plan nawozowy (nie dotyczy PRŚ i OSN)	1		1																											
5/8	Plany nawozowe na OSN	0																													
5/9	Inne usługi (np. sporządzanie informacji o wykorzystaniu własnego materiału siewnego (AGNAS))	5																			5										
5/10	Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych (wypełnianie dokumentów do jednostki certyfikującej)	11		9	2																										
5/11	Wnioski na dopłaty bezpośrednie	10188	200	800	560	200	780	200	350	380	170	380	400	650	350	500	270	370	200	430	250	580	490	300	690	175	180	80	203	50	
5/12	Premia dla MR - wniosek i plan	22		3								2	6								6		1							4	
5/13	Premia dla MR - wniosek o płatność	12					1														6		1							4	
5/14	Premia dla MR - aktualizacja planu	5																			1									4	
5/15	Premia dla MR - sprawozdanie, ankieta monitorująca	2					1														1										
5/16	Restrukturyzacja małych gospodarstw - wniosek i plan	100		15				10				8	6				11				13			19			4	2	12		
5/17	Restrukturyzacja małych gospodarstw - rozliczenie działania	13																			3									10	
5/18	Restrukturyzacja małych gospodarstw - aktualizacja planu	4																						4							
5/19	Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa - wniosek	10		5																	5										
5/20	Modernizacja gospodarstw rolnych - wniosek i plan	38		3					1			4						5			5			5				2	3	10	
5/21	Modernizacja gospodarstw rolnych - rozliczenie działania	13																			3									10	
5/22	Modernizacja gospodarstw rolnych - aktualizacja planu	1																						1							
5/23	Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000 - wniosek i plan	0																													
5/24	Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000 - rozliczenie działania	0																													
5/25	Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000 - aktualizacja planu	0																													
5/26	Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach OSN - wniosek i plan	0																													
5/27	Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach OSN - rozliczenie działania	0																													
5/28	Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach OSN - aktualizacja planu	0																													
5/29	Wsparcie inwestycji w odzwieranie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, w tym chorób zwierząt, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof - wniosek i plan	0																													
5/30	Wsparcie inwestycji w odzwieranie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, w tym chorób zwierząt, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof - rozliczenie działania	0																													
5/31	Wsparcie inwestycji w odzwieranie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, w tym chorób zwierząt, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof - aktualizacja planu	0																													
5/32	Tworzenie grup i organizacji producentów - plan operacyjny	0																													
5/33	Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej - wniosek i plan	7		3																									1	3	
5/34	Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej - rozliczenie działania	2																													
5/35	Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej - aktualizacja planu	0																													
5/36	Rozwój usług rolniczych - wniosek i plan	0																													
5/37	Rozwój usług rolniczych - rozliczenie działania	1																				1									
5/38	Rozwój usług rolniczych - aktualizacja planu	1																													
5/39	Przetwórstwo i marketing produktów rolnych - wniosek i plan	0																													
5/40	Przetwórstwo i marketing produktów rolnych - rozliczenie działania	0																													
5/41	Rolnictwo ekologiczne - plany działalności	18		3	8																	5								2	
5/42	Działania Rolnośrodowiskowo-Klimatyczne - plany działalności	153		19	11		46					13		2		2		21					5	7				10	4		
5/43	Wniosek o płatność rolnośrodowiskową	1401	10	125	90	4	175		120	35	16	53	20	80	50	30	18	170	25	20	4	64	47	25	85		110	25			
5/44	Plany nawozowe - PRŚ	272	5	4	4	2	54		80	10		26		4	2		2	25	24			15		2			6	7			
5/45	Aktualizacje planów działalności rolnośrodowiskowej	27			10									12							1			4							
5/46	Przekazanie zobowiązań w obrębie PRŚ i RE	3																			3										
5/47	Inne usługi: np. wypełnianie rejestrów działalności rolnośrodowiskowej, Leader, współpraca	3			2																1										
6	Kursy i szkolenia kwalifikacyjne - razem:	87	0	8	6	0	5	0	10	1	1	3	5	1	2	9	5	0	1	8	4	2	8	2	3	3	0	0	0	0	
6/1	Doradztwo w zakresie SOR	1		1																											
6/2	Stosowanie SOR	81		7	6		5		9	1	1	3	5		2	9	5		1	8	4	2	8	2	3						
6/3	Integrowana produkcja roślin	0																													
6/4	Operatorów kombajnów zbożowych	2							1					1																	
6/5	Kursy agroturystyczne płatne	0																													
6/6	Warsztaty kulinarne płatne	0																													
6/7	Inne	3																									3				